

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BÜSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postafelrakékpénztári csékszámla: 25.342
--	--	---	---------------------	--

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Az alkohol.

Egy csendes, nyugodt természetű segédoktató-törzserőmester szerelmi bánattól és kánikulától győrtörten sétálgatott Makó utcáin, mikor egy kocsmacégérről rávigyorgott ez a három szó: bor, sör, pálinka. Lódított rajta a sátán, betévedt a kocsmába. Sem ömaga, sem más nem gondolta volna elő, hogy ez az ember holtrészegen fog kidüldöngélni az utcára, mégis így történt. Az első pohár lelocsolta a kánikulát, de nem vitte el a bánatot. Azt már borral, likőrrel, bundapálinkával és az alkohol minden látható fajtájával próbálta enyhíteni s mikor aztán néhány liternyi benne volt ebből a szörnyű méregzagyvaságból, elindult hazafelé. Kint megcsapta a hűvös szellő s mint az ilyenkor már lenni szokott: az alkoholt végleg elvitte az esztét.

Garázdálkodni kezdett az utcán s hogy mibe sodródott, azt a mai számunk híreiből tudjuk. Elég itt annyi, hogy elvitte az alkohol ördöge oda, ahonnan az épkézláb életbe visszaút nincs, egyetlen bor-gőzös éjszaka árán mindent elveszített.

Ottvagyunk hát megint az örök s talán soha véget nem érő intelmennél: Ne igyunk! Számtalan-szor hallja ezt az intelmet a rendes életkörülmények között felnőtt ember: a szülőktől, tanítóktól, paptól, az előjáróktól, menyasszonytól, feleségtől s hogy a kör teljes legyen: — az apa a gyermekétől. Nem lehet megérteni, hogy ennyi aggódó intelmet, szerető szó, ennyi okos magyarázat sem bír ezzel a gyalázatos szenvedéllyel. Jóformán minden nap rendőri krónikájába tele van alkoholfüggésben elkövetett családirtásokkal és más rémdrámákkal. Senki számára sem lehet ez ismeretlen, mert így van, amilyen az alkohol elfoglalta átkozott trónját az emberek egy része fölött. Tengernyi könnyel és vérrrel megirt köztudattá vált az alkoholnak ez a romboló munkája és mégis: mennyi tehetség, vagyon, családi tisztesség, egészség és élet pusztul bele még mindig ebbe a szenvedélybe. Lápten-nyomon belebotlunk az intő példákba és mégis: ha megcsendül a pohár és szerelem fáj odabent, ha bánat éri az embert, ha öröm, ha melege van, ha fázik, temetés és keresztelő mind-mind ürügy ahhoz, hogy vakon rohanjon a pohár-csengés után. Csak erre, az első, kellemes pohárra gondol, arra már nem, hogy, azután mire virrad.

Sokan azt mondják, hogy módjával nem árt.

Kérdés azonban, hogy ezt a határt ki tudja meghúzni magának. Számoljunk csak őszintén azzal, hogy átlagos akaraterevével könnyebb a semmit betartani, mint a keveset. Az első poharat követi a többi s a literekben már benne bujkál a becsstelenség ördöge. Hányszor és hányszor hallunk történeteket maguktól a módjával-ivóktól, hogy a szokottnál több ital mint vitte el őket valami úgynevezett bolondság határáig, ahol már csak a véletlen, körülmények szerencsés találkozásán múlott a menekülésük. Így visszatekintve csak hátesiklandó történetek ezek, de valójában mind-megannyi véletlenségből elmaradt, megúszott tragédia. Az ember józanul is elcsúszik a narancshéjon, italos botorkálás közben még könnyebben megy ez. Egyideig segít a jó szerencse, egyszer azonban csak beüt a baj.

De tegyük fel, hogy vannak módjával-ivók, akik azt a bizonyos határt csakugyan mindig be tudják tartani. Ezek soha el nem isszák az eszüket annyira, hogy ágyúval lövöldözzenek, de a kötelesség egy-egy darabkája, a családi élet melegéneke és tisztaságának, az egészségnek, munkabírásnak és az emberek becsülésének egy-egy árnyalata mindig alkallódik a kezükön, ahányszor csak a poharat emelik. Mert az alkohol mindenképpen őt: lát egy csapásra, kit meg úgy, hogy sejtlenül rombolja, koptatja el az életét.

Nézzük aztán, mit érünk vele, ha szerelmi bánatot, vagy más gondot-bajt alkohollal kezeljük? A gond, a baj, a bánat így is megmarad, de még társat is talál magának, hozza az alkohol. Legyünk vele tisztában, hogy gondok nélküli ember nincs, el nem ért vágya mindenkinek van s a bajok felhői is ott borognak fölöttünk minduntalan, kivétel nélkül. Az ital nem segít. Hiába vetjük magunkat alkoholmámorba, rettentő ára ennek már magában a kijózanodás, de mint annyi példa mutatja, még külön borsos számlát is fel tud találni az ördög, amit sokszor már csak a tönkrement étellel lehet kiegyenlíteni. Ez az út az első pohártól az utolsóig.

Sokszor, de soha elégszer ismételt dolgok ezek. Vanak hajótörött életű emberek, akiknél ez már nem oszt és nem szoroz, akinek nincs sok veszíteni-valójuk, de a csendörnek van. Biztos életalap, tekintély, minden, ami az életet értékesé és teljessé teheti. A csendörnek tehát egyénileg is van öka büszkesen, hogy az alkoholt kerülje.

De ezen túl azt is tudjuk, hogy a fegyver becsülete csak józanul érzhető meg. Ne csodálkozzék hát senki-csendör, hogy mind a szolgálat, mind a maga érdekében keresztet kap a neve mellé már az első pohár után. Okosabb, ha így, szép csendben és idejében kallódnak ki sorainkból az alkohol szerelmesei. Nem az utolsó, hanem az első pohár után.

A helyszíni bírságolás.

Írta: PINCZÉS ZOLTÁN örnagy.

A napokban olvastam az újságokban a belügyminiszter úr nyilatkozatát, hogy ősszel törvényjavaslatot fog benyújtani az úgynevezett helyszíni bírságolás bevezetésére. A nyilatkozat szerint — nem tudom, jól közölték-e a lapok — a közlekedési rendőrnek joga lesz mindenkit, akit közlekedési kihágáson tettenér és aki az ügynek a rendőr által való illetén elintézésével egyetért, a helyszínen megbírságot. Aki nem hajlandó a bírságot ott helyben megfizetni, azt a rendőrhatalóság úgy, mint eddig, büntetőparancssal vagy tárgyalás után fogja ezután is meghütnetni.

Ezt — ismétlem — csak az újságokból tudom így, hivatalosan nem tudok sem a tervről, sem a részleteiről semmit. Valószínűnek tartom azonban, hogy az újságközlemények nem teljesen fedik azt, amit a belügyminiszter úr mondott, jobban mondva megvalósítani szándékozik.

A helyszíni bírságolás nagyon praktikus, egyszerűsített bírságolási rendszer. Abból áll, hogy csekélyebb kihágások tettenért gyanúsítottját a csendőr nem jelenti föl, hanem a bírságot tőle ott a helyszínen azonnal beszedi s az ügy el van intézve. Mondani sem kell, hogy ez nagy munkamegtakarítást jelent a félnek, a rendőri közegnek és a hatóságnak egyaránt. Ma, ha valaki kihágást követ el, a csendőr vagy a rendőr: 1. igazoltatja az illetőt. Átvizsgálja az igazolványait és feljegyzi személyi adatait. Legalább öt perc. Vita, esődület, feltartás. Az adatok feljegyzése nappal még csak megy valahogy, de éjjel, világítás nélkül, esőben, hidegben, kesztyű-

leházással, gémberegett ujjakkal stb. már nehezebben és körülményesebben. 2. A csendőr, rendőr megteszi a följelentést. A rendőri hatóság iktatja, elintézi. Kiállítja és elküldi a büntetőparancsot. 3. A büntetőparancsot kézbesítik, sokszor egy másik rendőrhatalóság területén, mert a feljelentett kihágók, főleg a gépjárművezetők, nem mindig kerülnek ki a bírságoló rendőrhatalóság területéről. 4. A jobbik esetben a megbírságot fizet, a pénzt beküldik, naplózzák, az aktára rávezetik stb. 5. A rosszabbik esetben a megbírságot nem fizet: tárgyalást kér, arról jegyzőkönyvet vesznek fel, ítéletet hoznak, a terhelt fellebbez, a bírságot behajtják stb. Hat hónap is beletelhetik, amíg a kialudt lámpa és a két pengő ügyétől valamennyien megszabadulnak.

Ha valaki hatóságos, meggyőző érveket keres a bürokrácia túltengésének bizonyításához és „lenyenesedő kinövésének” ostromozásához, a rendőri büntetőbíráskodásban bőségesen találhat. Egészen természetes tehát a törekvés, amely ennek az eljárásnak az egyszerűsítésére irányul. Ilyen a helyszíni bírságolás bevezetése is.

A gondolat nem új. Külföldön évek óta alkalmazzák. Külföldi kiküldetésem során alkalmam volt ezt a kérdést is tanulmányozni s szeretnék szerény szolgálatot tenni az ügynek azzal, hogy a kérdéssel kapcsolatban néhány tapasztalatomat és megjegyzésemet közreadom, elsősorban azért, hogy ha valóban átvesszük ezt az igen bevált rendszert, lényegében azonosan, de részleteiben praktikusabban, a hibái nélkül vegyük át.

Az újságok szerint a belügyminiszter úr azt mondta volna, hogy a helyszíni bírságolás jogát a közlekedési rendőröknek szándékszik megadni. Nem hiszem,

HÁBORÚ-BÉKE.

Háború, fiam! Szent szörnyű emlék:
fegyverek násza, vér, könny, azenedés!
Tűzhányó-arcát szembeidézni
gyenge már a szív s minden szó kevés.
De ezt jegyezd meg: Jog állt felettünk,
ránkötöttek, de — visszaülhettünk,
s haragvón hittünk életünk árán
a győzelemben!

Meghalni szebben,
mint a harcmezőn, nem tudhat lérfi:
boldog ő, nem pirul, ha új nemzedék
a harcok hasznát számvetően kérdi...
Guzsbakötve, hogy arculterjenek,
s rendet rontsanak torz erőtlének,
a gyávák gögjét tünni kell, fiam,
mert ez a — béke, Isten verje meg!

vitéz Rózsás József százados

Kaland az országúton.

Írta: NYÁRY LÁSZLÓ.

Páter Maximilián már hetek óta járta az országot. Szedegette, gyűjtögette az aprópénzt, a lorettói ferences-templom számára. Ha összekoldulta a falut, sárban, hóban, vízben, tovább baktatott a másik falu felé, Szűz Mária szolgálatában. Két héttel ezelőtt történt, a két-századik kilométer után, hogy a jó páter Szépfaluból Nagyházára igyekezett. Biz ny elég húzós az országút, pláne, amikor az este is teregetni kezd a nyirkos palástját. A páter jól kilépett, hogy a vaksötét beállta előtt Nagyházára érhesse. Csak a csizmája cuppogott a havas sárban, egyéb lármá se hallatszott a vidéken... Azaz, dehogysam! Egy kocsi közeledésének zörgése verte fel a pusztá csendjét, nagyon messziről, azután közeledni kezdett. Lassanként már egész közelről szemlélgethette a kocsinulókat, akik hárman voltak... Láta, hogy merően néznek rá, azután egymáshoz hajolva sugdolóznak. A páternek eszé ágában sem volt rosszra gondolni, hiszen ő nem Rotschild, nem is katonok, hanem csak egyszerű, gyalogjáró, kolduló barát.

Amikor össz értek, a három alak feláll a kocsiban és harsányan ráordítanak:

— Allj!... Pénzt, vagy életet!

Szegény páter egyszerre érezte, hogy vére felülről hirtelen lefelé szalad benne és hogy reszket a lába hevesen. Ilyen még nem fordult vele elő és azt sem hallotta, hogy valaha is megtámadták volna rendtársait. Mit esürjük-csavarjuk a dolgot, a meglepetés bizony nagy zavarba hozta a jó pátert.

hogy így lenne, mert ez csak csepp volna a tengerben. Kimondott közlekedési őrszem csak Budapesten van, itt sem több, mint talán húsz-harminc, a forgalmasabb pontokon. Másutt a fővárosban és vidéken is a rendes őrszemek látják el a közlekedési szolgálatot, akiknek szemelátára természetesen éppen úgy el lehet követni kihágást, mint a közlekedési rendőr előtt. Nehezen volna megindokolható, hogy ha valaki az Andrassy-út és a Vilmos császár-út sarkán követ el kihágást, a helyszínen bírságot adják meg, de már a Krisztina-téren úgy, mint eddig, feljelentsék. Sőt: éppen a közlekedési rendőr fog tudni legnehezebben a helyszínen bírságot, mert ha két percre is, de ott kell hagynia a helyét, a lámpát addig nem kezelheti, a forgalmat feltartja. A közlekedési rendőrt még a tiszteletadás alól is felmentették azért, hogy a figyelmét semmi se vonja el a feladatától: a közlekedés szüntelen figyelemmel kísérésétől és irányításától, már pedig egy helyszíni bírságolás mindenestre több időt vesz igénybe.

Jónak gondolnám, ha a helyszíni bírságolás jogát nemcsak a rendőrség, hanem a csendőrség is megkapná. Mert igaz ugyan, hogy a csendőrség működési területén a közlekedés forgalma kisebb, mint a városok belterületén, de a kihágások száma nem kisebb. A mi működési területünkön ugyanis nem annyira a rendes gépjárműforgalom, mint inkább a szekerek és a jókedvűen hazatérő ünnepi kirándulók szolgáltatják a kihágások zömét. A kihágások rendőri büntetőbírói elintézése meg éppen nehezekebb, mint városhelyt, mert amíg a rendőrségnél a büntetőbírósg helyben van, nálunk a főszolgabíró rendszerint valamelyik távolos városban vagy községben székel. A kihágást elkövető gépjármű-

vezetők túlnyomó része nem járásbeli, a büntetőparancs elintézése tehát valamelyik idegen rendőri hatósággal való levelezés útján kell, hogy történjék, ha pedig a kihágó járásbeli, akkor meg a munkával amúgy is agyonterhelt községi előjáróság közvetítésével. Azt meg éppen felesleges hangsúlyoznom, hogy ha tárgyalásra kerül a sor, egy falusi kisgazda vagy szolgalegény számára, főleg munkaidőben, anyagilag és az elveszett munkaidő szempontjából is mennyivel nehezebb a főszolgabíró előtt megjelenni, mint egy városi embernek a kerületi kapitányság előtt, ahova az autójával vagy egy átszállójeggyel percek alatt eljuthat. Méltányos volna tehát, hogy az egyszerűsítésnek, jobban mondva a két rossz közül a kisebbiknek az előnyeit ne csak a városi, hanem a falusi ember is „élvezhesse”.

Mielőtt igénytelen véleményemet leírnám, hogyan gondolnám a kérdés részleteit gyakorlatilag megvalósíthatónak, lássuk, hogyan fest a helyszíni bírságolás gyakorlata külföldön. Számunkra legjobb példa az osztrák rendszer, mert Ausztria közbiztonsági szerveinek szervezete, szabályzata, szolgálati módszere stb. legjobban hasonlít a miénkhez, az osztrák törvények — már csak a régi közös kapcsolatok révén is — szintén hasonlítanak a mi törvényeinkhez, végül pedig, mert a német és francia rendszer lényegében sincs elvi eltérés az osztrák rendszerrel szemben.

Ausztriában a rendőri közegek (csendőrök, rendőrök) helyszíni bírságolási jogát az 1925. július 21-én kelt 273. számú szövetségi törvény 50. §-a szabályozza a következőképpen: „A hatóságok a nyilvános felelőseket különösen iskolázott közegeit feljogosíthatják, hogy meghatározott közigazgatási kihágások elköveté-

De csak egy pillanatra. Mert a másikban a villám-ként cikázó veszedelem érzése, vagy talán a pátert őrző angyal már ötletet sugalt neki. Hirtelen a zsebébe nyúlt, kirántotta acélból készült, fehérfényű szemüvegtokját és azt revolver módjára ráfogta a kocsiról lefelé készülő haramiákra:

— Aki megmozdul, lelövöm, mint egy kutyát! — kiáltotta. A szemüvegtok vérszótól villogott a félhomályban... a barát pedig állt, mereven, kinyújtott karral s keményen célzott a legközelebbi útonállóra. A szeme közé. Csak a ravaszt kellett volna megnyomni, — ha lett volna.

A haramiák megrettentek... ezt nem várták... mindent reméltek, sok pénzt, apró kis krajcárokat, amit a hívek odaadtak a barátoknak, csak azt nem hitték, hogy ez a sovány, szegény, gyalogjáró barát, a poklok fenekére expedálja őket. Ezt mégiscsak veszedelmes dolognak tartották. Mert egy emberrel, pláne egy baráttal csak elbirtak volna, de ez a ménkü pisztoly! Mindezt csak pillanatok alatt gondolták át s a következő perc már tette ösztökölte a gyepőt tartó haramiát... közibevágott a lovaknak, azok megugrottak, a három útonálló pedig gubába húzott nyakkal úgy elvágatott, mintha sohse látták volna a Szépfalu és Nagyháza felé vezető utat.

A derék páter egy darabig még szorongatta a markában a szemüvegtokot, mert már lassan ő maga is meg volt róla győződve, hogy ha megtalálja húzni a ravaszt, az akkorát fog szólni, hogy visszahajgani fog tőle a hárta. Csak lassan eszmélt fel, hogy az a fényes valami csak egy ártatlan acéldarab. De a szíve még mindig hangosan dobogott, csak akkor kezdett csendesebben ke-

tyegni, amikor a haramiák kocsijának zörgése már nagyon messzről hallatszott. Azután szép csendesesen letérdelt az út sarába, levette a kucsmáját s halkán imádkozni kezdett... csak egy mondat csendült ki ajkán a rövid imából... „És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek.”

Aztán szép lassan tovább ballagott a sáros országúton. Már sötétedni kezdett, mire Nagyházára ért. Mint majdnem minden faluban, itt is lakott egy-két jó ismerőse a rendnek, aki nyaranta búcsút vezetett a faluból a lorettói ferences templomba. Többnyire a szóvivő gazdák, a tekintélyesek sorából kerültek ki a rend ismerősei, akik nagy szívélyességgel nyitottak ajtót a lorettói barátnak. Ha szállás kellett, szállást adtak, ha vacsoraldó volt, vacsorát, de a búcsúzáskor is telirakták iszákját egy kis harapnivalóval.

Nagyházán is megtalálta páter Maximilián a maga ismerősét Katona Mihály jönevű gazda személyében. Szívesen látták a lorettói barátot s alighogy leültették, Katona néni máris hozta a vacsorát. Eközben szó került egyről-másról. Páter Maximilián elmesélte a vele történeteket, szóról-szóra. Az asszonyok jól nevettek a szemüvegtokok, csúfolták a gyáva rablókat. Egyedül Katona gazda volt komor az asztalnál. Mindenkinek feltűnt ez s a páter meg is kérdezte, hogy vajjon mi a baja? Talán terhére volna? Szívesen tovább áll akkor egy házzal.

— Ugyan má' kedves atya, hogy is gondol ilyesmit? — méltatlankodott Katona Mihály bá'. — Inkább azt mondja meg, hogy igazánbu' az történt magáva'? Mert azt a kiskésit ennek a világnak — buggyant ki a száján a méreg —, azé' nem vagyunk ám negyvennyoleba! Mer' ha így vót, máris menek a csendőrségre, oszt' fel-

sén tettenért személyektől 10 schillingig terjedő pénzbírságot szedjenek be. Ha a felhatalmazó hatóság nem egyúttal szolgálati (illetékes) hatóság is, a felhatalmazás csak a szolgálati hatóság hozzájárulásával adható meg.

A felhatalmazás tartalmát egy, a hivatalos közegnek átadandó okmányban fel kell sorolni. A hivatalos közeg köteles ezt az okmányt hivatalos fellelése alkalmával a kifogásolt személynek, kívánságára, felmutatni.

Az 1. bekezdés értelmében való bírságolási intézkedést folytatónak számított hivatalos nyomtatványon, átírás útján, három példányban kell kiállítani, amelynek a kifogásolt cselekményt, a beszedett bírság összegét és a hatóságot, amelynek nevében a közbelépés történt, kell tartalmaznia. A bírságolási intézkedést a hivatalos közegnek sajátkezűen kell kiállítania és kelteznie; az egyik példányt a megbírságotnak kell átadni, a másikat pedig a beszedett bírságpénz egyidejű beszolgáltatása mellett a hatósághoz kell betérjeszteni. A bírságolás ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Ha a kifogásolt személy a bírság összegének befizetését megtagadja, a bírságolási intézkedés tárgytalán; a hivatalos közeg köteles a kihágásként kifogásolt tényállásról a hatóságnak feljelentést tenni. A hivatalos közeg által kiszabott bírság behajtására kényszer nem szabad alkalmazni.

Látjuk tehát, hogy a rendőri közeg bírságolási jogot 1. az illetékes rendőrhatalóság külön, névszerű felhatalmazása alapján; 2. csak a rendőrhatalóság területén; 3. csak szolgálatban; 4. csak bizonyos meghatározott (egyenként felsorolt) kihágások miatt; 5. csak tettenérés esetén; 6. bizonyos összeg erejéig és 7. a megbírságotra nem kötelezően gyakorolhatja.

adom az esetet. E' még se járja, hogy máma rablók járnak az országban.

— Nem kell őket bántani — mondta a páter —, hadd menjenek szegények útjukra.

— De nem addig van a' — mondta Katona Mihály gazda —, ebbe' az országba' nem szaladgálhatnak zsványok. Az az üdö lejárt. Menek is a csendőrtiszthelyettes úrho', ha mindgyárba utánuk küld, e'foghattya őket. Addig aztat is meg köl tunnom, kik jártak erre kocsiva', utóvégre nem olyan sok kocsi jár-kel erre.

Szót tett követett, Mihály gazda beállított az örsre.

Nem telt bele tíz perc s a járőr máj is szelte az országúton a csipős estét. Az országúti csárdákba bebenéztek egy pillanatra. Volt ilyen a szomszédos Szépfalu előtt vagy három. Sehoh sem tudtak kocsinjáró vendégekről.

— Törzsőrmeister úr — mondta Karikás próbacsendőr Szépfalu határa előtt —, én már nehezen hiszem, hogy ezek nyomaira akadunk, nem várnak minket, meg aztán...

— Nézze, fiam — mondta Veres törzsőrmeister —, hogy maga mit hisz, mit nem hisz, az nem fontos. Fontos az, hogy egy órán belül Nagyházára hajtjuk a legényeket.

Még nem is hallatszott annak a szembejövö kocsinak a zörgése, amelynek körvonalait Szépfalu határában Veres törzsőrmeister csakhamar felfedezte. Eppen akkor fordultak be az alvög felöl a nagyházai országútra. A törzsőrmeister rávilágított a kocsira. A lovak nyugtalankodni kezdtek, Veres törzsőrmeister elfordította a lámpát. Amikor melléjük ért a kocsi, akkor látták, hogy nagyházaiak.

Az osztrák csendőrségnél (csak a csendőrséggel foglalkozom, mert a rendőrség dolgába nem akarom magamat illetéktelenül beleúrtani) a helyszíni bírságolásra a felhatalmazást az osztályparancsnok javaslatára az illetékes közigazgatási hatóság (Bezirkshauptmannschaft) főnöke adja meg. Majdnem minden négy éven felül szolgáló csendőrnek megvan: ritka eset, hogy valamelyik nem kapja meg; rendszerint az, aki az önképzéet felülnö mértékben elhanyagolja (tehát nem lehet „besonders geschult"-nak minősíteni), vagy pedig, aki ezzel a jogával kapcsolatban valami visszaélést vagy szabálytalanságot követett el. Ismétlem azonban: ez az eset ritka, ilyen csendőrrel nem is találkoztam.

A felhatalmazott csendőr számára a hatóság kéreppapírból készült zsebulakú, kék színű igazolványt állít ki, amelynek első külső oldalán a felhatalmazás szövege van a hatóság bélyegzőjével és a hatósági főnök aláírásával, hátsó külső oldalán pedig a törvénynek ezzel a joggal kapcsolatos szövege van felvéve.

A csendőr a bírság összegét nem a belátása szerint szabja meg, hanem kihágásonként pontosan meghatározott „árszabály" szerint: annál sem többet, sem kevesebbet nincs joga beszédni. Azért is nem használja a törvényt a „kiszabás", hanem csak a „beszedés" kifejezést, mert a csendőr a bírságot nem kiszabja (ehhez bizonyos fokú mérlegelésre is szükség volna), hanem csak beszédi úgy, amint a törvény megállapította.

Minden örs kap a létszáma szerint 2—4 bírságoló tömböt 100—100 úrlappal. Nem kap tehát minden csendőr külön, állandó tömböt, hanem amikor szolgálatba vezénylik, az örsparancsnok az eligazításkor átadja neki, akármelyik tömböt és annak a számát beírja a csendőr

Tabi Sándor és felesége ülnek a kocsin. Megállította őket és kérdezősködött tőlük a három legényt vívö kocsiról.

— De íppeg, hogy láttam őket — mondja Tabi Sándor —, emitt az alvégi Zöldhordóban. Igen nagyon raldéroztak.

— No, köszönöm szépen.

— Istennek ajánlom az urakat — volt a felelet. — Mi menünk haza, vó'tunk a sógorná'.

A magyarázatot Veres és Karikás már nem igen hallotta, túlságosan kíváncsiak se voltak arra, különösen Veres törzsőrmeister, bár Karikáson látszott, hogy szivesen megkérdezte volna, mit csináltak a sógornál.

Öt perc múlva a Zöldhordó előtt talán ötven méternyire megállt a járőr. A szekeret megvilágította a kiszűrödő fény. Veres óvatosan he is nézett az ablakon. Többen ücsörögtek az asztalok körül, egy szál cigány verdeste a cimbalom húrjait, néha valamelyikük belebelerikkantott. Veres törzsőrmeister befordult azután Karikással együtt a kerti kiskapun. Egy szolgáló éppen fát vágott az udvaron, vele kihívatta a kocsmárost.

— Grün úr — kezdte el Veres törzsőrmeister —, érkezett azzal a kocsival, amelyik a vendéglő előtt áll, három legény, ugye?

— A'hát, kérem, de nem ismerem őket, nem idevalósiak, azt hiszem gesztenyésiek.

— Azt tudjuk. Maga most bemegyén, nem szól egy szót sem rólunk, csak odaáll az asztalhoz, ahol ülnek. Kérdezze meg, jó-e a bor. A többit majd meglátja.

— Igenis, törzsőrmeister úr.

Veres törzsőrmeister, meg Karikás kikerültek újra az utcára. Látták az ablakon át, hogy a kocsmáros hol

szolgálati könyvecskéjébe. Így tehát a csendőrnél a bírságoló tömb csak akkor lehet, amikor szolgálatban van. Minden úrlapon rajta van a járási hivatal bélyegzője.

Azok a kihágások, amelyeket a helyszínen bírságot lehet és az azok miatt lefizetendő bírságok a következők:

1. Gépjárművekre vonatkozó szabályok:

A megengedett legnagyobb sebesség túllépése 5 schilling.

Kellemetlen füstölés és lármázás 5 S.

Szabálytalan dudálás 3 S.

A kocsis meg nem világítása, fényszóró használata városiasan beépített helységeekben 5 S.

Olvashatatlan és szabályellenes ismertetőjelek 3 S.

A hátsó ismertetőjel meg nem világítása, vagy szabályellenes megvilágítása 5 S.

Hangtompító nélküli kipuffogó 5 S.

Gépjármű őrizetlenül hagyása bekapcsolt motorral 5 S.

Igazolványok hiánya 3 S.

Utrendészeti előírások:

Jármű meg nem világítása 2 S.

Rakomány előírásellenes magassága vagy szélessége 2 S.

Több jármű egy hajtóval 2 S.

Több egymásután akasztott jármű 2 S.

Kocsis állvahagyása 2 S.

Alvás menetközben 2 S.

Közlekedés az útpadkán, az oldalárkokban, töltéseken vagy azok lejtőin 2 S.

Elzárt utakra hajtás:

a) gépkocsival vagy motorkerékpárral 10 S.

b) más járművel 3 S.

Teherjárművek előírásellenes megjelölése 2 S.

Gyorshajtás 2 S.

Hajtás az út helytelen oldalán:

a) gépkocsival vagy motorkerékpárral 10 S.

b) más járművel 3 S.

Előzés közúti hidakon:

a) gépkocsival vagy motorkerékpárral 5 S.

b) más járművel 2 S.

Csengő vagy világítás nélküli kerékpár 2 S.

Kerékpározni tanulás zárt helységeben 2 S.

Lejtmenetnél fának vagy más fékezésszükségnek kerékpárhoz kötése 2 S.

Ebnek kerékpárhoz kötése 2 S.

Az út elállása állattal vagy járművel 2 S.

Vezető felülése kizikocsira vagy kutyafogatra 2 S.

Vasúti közlekedési szabályok:

Fel és leszállás menetközben 2 S.

Jogtalan belépés a vasút területére 2 S.

Legeltetés felügyelet nélkül vasút mellett 2 S.

Mezőgazdasági szabályok:

Vigyázatlan tűzrakás és tűzveszélyes eszközök használata erdőkben és azok közelében, károkozása vagy kímutható részesség nélkül az okozott kártevésben 3 S.

Védett növényeknek gyökereitől, hagymáitól, gumós-tól való kiemelése, kitépése vagy kláása 3 S.

állott meg, melyik asztalnál, azután benyitottak. Egyenesen a három legény asztalához tartottak. A három országi szegénylegényen meglátszott, hogy tudják, honnan fúj a szél. Elállt a szavuk, megdermedt képpel bámultak a kakastollasokra. Veres törzsőrmester nem sokat teketóriázott.

*

Még mindig az esetet tárgyalták Katona uraméknál, amikor berohant a szomszédék Juliskája és nagy lihegve mondta el, hogy itt vannak a csendőrök, a tisztelendő urat kérik. Odakint felsütött a hold.

Páter Maximilián mit tehetett egyebet, kiment. Vele tartott Katonáék minden vendége.

A barát nem szeretett volna nagy feltűnést csinálni, éppen azért megállt a kapuban, onnan nézte a kocsitúton szibongókat. Ott állt már a szekér is, mellette a három legény, körülötte néhány falubeli kíváncsiskodó. Amikor Veres törzsőrmester látta, hogy a papnak csak a kapuig van kedve eljönni, udvariasan közeledett feléje s csak annyit mondott:

— Tisztelendő úr! Mindössze azt kívánjuk, nézze meg közelebbről ezeket a legényeket. Ugye, ezek voltak, akik az országoton megtámadták?

A barát egy pillanatig gondolkodni látszott, azután megszólalt:

— Törzsőrmester úr! Mit bántja szegényeket? Lehet, hogy becsületes, jó emberek, ha pedig bűnös szándékuk volt, Istentől ügyis elnyerik büntetésüket... No, de nem bizonyos, hogy ezek voltak... Meg kell őket mentenem... — Ezt már szinte önmagának mondta, de Veres törzsőrmester is meghallotta, azonban nem igen

hatotta meg az ájtatos beszéd. Éppen akart valamit mondani, aminek az lett volna a veleje, hogy az útonállóknak nem imádság, hanem börtön jár, de a páter utolsó mondatából már jólőre megérezte, hogy a pap megmentendő a három jómadarat, nem fogja azonosságukat bizonyítani. Nem volt azonban ideje arra, hogy néhány szóban összefoglalja véleményét, mert a barát a kiskapuból elindult ki az utca közepére. Veres törzsőrmester követte.

Az emberek utat nyitottak a tisztelendő úrnak, aki egy-kettőre a kocsit elött állt.

Egy pillanatra halotti csend támadt.

A következő pillanatban az egyik legény harsány hangon kiáltotta oda a tömegnek:

— Igen! Ez volt! Ez!

Nyomban utána egyszerre eszmélt fel a két másik dalia, előbb kórusban egyszerre, majd összevisszaságban kiáltozni kezdtek:

— Igen, ez volt!... le akart bennünket löni, ... fegyver van nála, ... ki akart bennünket rabolni... revolver!... elvágattunk... — és így tovább.

A páter csak állt, nézett, amikor megértette, hogy ezek mit mondanak, szó sem jött ki a száján, csak az ajka mozgott, nagyokat nyelt, a belső felindultságtól, hol hófehér lett, hol rákvörös.

Veres törzsőrmester alaposan kárpótolva érezte magát a páter előbbi viselkedéséért. Így jár az, aki az országi útonállókért imádkozni akar, aki inkább futni engedné, semmint csendőrkézre adja őket. — Nesze nek, tisztelendő atya — gondolta magában, amikor az újkori rablóbanditák előhozakodtak azzal, hogy ez az ember akarta őket lölni. Amikor azonban meglátta a barát

Madarak fészkeinek vagy költőhelyeinek leszedése vagy szétrombolása, tojásaiknak vagy fiókáiknak kiszédése 3 S.

Madárfogás engedély nélkül 3 S.

Ebzárlat megszegése 3 S.

Rözerendészeti szabályok:

Rendzavarás nyilvános helyen, botránytokokoz magavislettel 3 S.

A közszemérem botányos megsértése (meztelenül járás stb.) 3 S.

Záróra be nem tartása a vendégek részéről 2 S.

Idegenek, háztartási alkalmazottak és ipari segédmunkások be- és kijelentésének elmulasztása (szállodák kivételével) 2 S.

Az a körülmény, hogy a helyszínen birságot kiharogók egyenként fel vannak sorolva és az azok miatt beszédülő birságok összege is meg van állapítva, nem jelenti azt, hogy a csendőr, ha azok valamelyikét észleli, azonnal birságot követeljen. Ennek a jognak a túlhajtása nem is célszerű, mert népszerűtlenné tenné a csendőrséget. Azt, hogy a csendőr feljelent valakit, még „megbocsátják” neki s a büntetést már nem az ő, hanem a rendőri büntetőbíró „számlájá” írják s így az egész kellemetlenség ódiuma valahogy megoszlik kettőjük között, de, ha a csendőr mindjárt a pénzt is beszedi, akkor ő egyedül a rossz ember. A helyszíni birságolási jog mellett is megmarad azért a csendőrnek a joga, hogy kisebb és azonnal megszüntethető kihágás esetén figyelmeztetéssel is éljen, különösen, ha abból senkire nem származott veszély és ha szemmel láthatóan nem tudatos

áthágásról vagy könnyelműségről, hanem tudatlanságról, véletlenségről van szó.

Olyankor, amikor birságot kell, az osztrák csendőr szó nélkül nyúl a járőrtáskájá után, hogy a tömböt kivége. Az emberek ismerik ezt a mozdulatot s már tudják, miről van szó. Először rendszerint kéréldre fordítják a dolgot s ha pedig annak nincs hatása, legtöbbször azt kéri, engedje meg a csendőr, hogy a birságot másnap vagy harmadnap bevigyék az örsre, mert most nincs náluk pénz. A csendőr ezt a legtöbbször, szabályellenesen ugyan, de megengedi, mert belátja, hogy a mai pénztelen világban, különösen a falusi földművesember nem hord állandóan schillinget a zsebében. Szegény embernek két-három schilling is nagy pénz, hazamegy tehát s vagy előkotorássa a ládafiából, vagy pedig kölcsönkéri és beviszi az örsre. Ilyen engedmény nélkül — mondják a csendőrök — feleannyit se érne az egész rendszer, mert inkább csak az autósok fizetik meg azonnal a birságot, de már akiknek nincs autója, annak rendszerint pénze sincsen s az ilyet mind fel kellene jelenteni. Általában ritkán fordul elő, hogy a megbirságot ne vigye be a birságot az örsre; ha mégis előfordul, a megadott halasztás után a csendőr feljelenti.

A kifizetett birságról a csendőr — mint a törvény rendeli — indigóval három példányban „Strafverfügung”-ot állít ki és annak egyik példányát a megbirságotlaltak átadja. A Strafverfügungot „Organstrafmandat”-nak is nevezik. Ezt így, egy szóval nehéz magyarrá fordítani. „Strafmandat” a rendes, a rendőri hatóság által kiállított büntetőparancs, „Organstrafmandat” olyan büntetőparancs, amit nem hatóság, hanem ható-

elhült arcát, aki hebegett, dadogott volna a váratlan inzultusra, ha szóhoz tudott volna jutni, majdnem elnevette magát.

— Nos, tisztelendő uram! Mit szól ehhez? Maga megtámadta ezt a három becsületes, jó embert, akikre revolvert fogott... Ki akart fosztani benneteket, ugye? — kérdezte a három legénytől.

— Így volt az, — bátorokdtak a legények, akik azt hitték az első percben, hogy máris nyert ügyük van. — Revolvert fogott ránk és azt mondta, hogy lelő bennünket, mint a kutyákat. Még jó, hogy elszkóztunk.

A falusi nép is megzavarodott a különös beszéd halatára. Egyesek zúgolódni kezdtek, sőt mitagadás, már a páter ellen is elhangzott egy-két ellenvetés.

A pap pedig állt némán, elhűlten, a három legény arcátlansága borzasztó rombolást vitt benne véghez. Már elképzelte, hogy a két csendőr most bizonyosan meg fogja őt vasalni, isteni együgyűségében nem látott át a szítán.

Veres törzsrőrmester megelégette a komédiát. Odalépett a barát elé, jól érthetően szólította fel:

— Hát tisztelendő úr, adja csak elő azt a revolvert!

— Revo... revolver... de hát nincs is revolverem!

— mentegette magát páter Maximilián.

— De van! Van! — kiáltotta az egyik legény a kocsiról —, ott van a kabátja zsebébe, onnan vette elő.

Páter Maximiliánba visszatért az élet. Az ám, neki „evolere” is van. Hiszen azzal mentette meg azt a pár pengőt kitevő aprópénzt, meg talán a saját életét is. Van ám revolver, valóban. Mélyen benyúlt a zsebébe, odaadta a törzsrőrmesternek a fehérlényű acél szemüvegtokot. Veres törzsrőrmester átvette, ismerve az őrsparancsnok úr-

tól a törfénteket, célzó fogással a kezébe vette, a három útonállóra fogta.

— Így akart benneteket lelőni, ugye? — kérdezte.

— Akkurátusan így — mondták a deli ifjak —, de mi elvágtattunk...

— Tisztelendő atya — folytatta Veres törzsrőrmester a mondókáját — én kiveszem ebből a revolverből a golyókat és figyelmeztetem illő tisztelettel, hogy máskor ne támadjon meg három ilyen becsületes, jó embert.

Azzal láthatóan kétkézzre fogta a szemüvegtokot, széles mozdulattal kinyitotta a fedelét, kiemelte a benne levő szemüveget és átnyujtotta a páternek a kinyitott acéltokkal együtt.

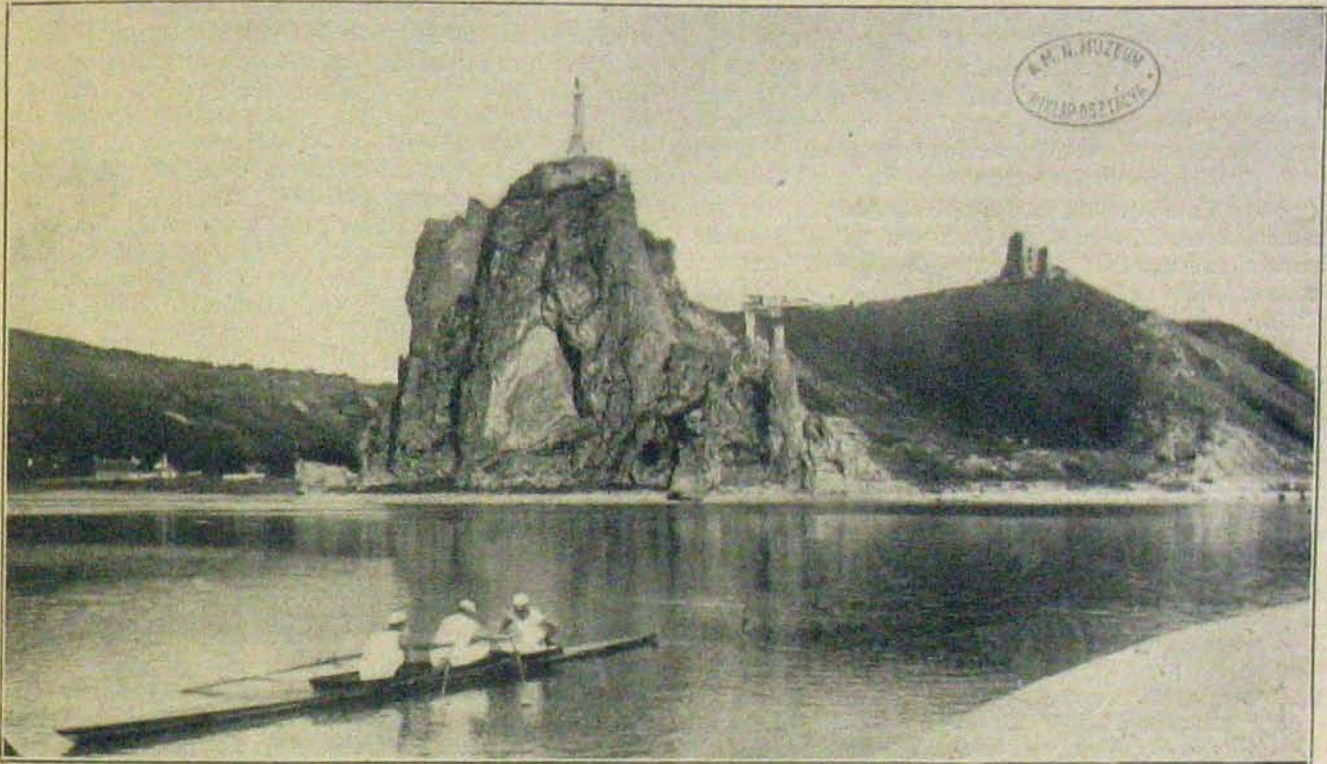
A kíváncsiak erre viharos nevetésbe törtek ki. Aszongyákné is, aki persze ugyancsak ott állt a kíváncsiskodók között, majd összeselt a nevetéstől.

Nem úgy a három legény. Bámultak, majd kiesett a szemük. Az egyik, valószínűleg nem a meghatódottságtól, leroskadt az ülésre. Már most látták, hogy minden hiába való, a csendőrtörzsrő mester nem kapta be a horgot, amint azt gondolták, hanem csak tetette magát. Pedig Veres törzsrőrmesternek ez eszéágában sem volt. Mindössze csak a sarokba akarta szorítani a jámbor panaszt, mert megérdemelte.

A népek még mindig mulattak, amikor a törzsrőrmester kiadta az utasítást:

— No, szegény ártatlankáim, hát gyerünk csak az örsre. Nem jó helyetek van erre felé, ez a pap még lelő benneteket. De jöjjen velünk a tisztelendő atya is!

Megindultak az örs felé. Páter Maximilián megadta magát a sorsának és csendesen utánuk bandukolt. Úgy is mint sértett s ügyis, mint „gyanusított.”

Ami vissza kell szereznünk: Dévény.

sági közeg állt ki. Már tudjuk, hogy ez az elnevezés sem fedi a fogalmat helyesen, mert itt nem megbüntetésről, vagy megbírságolásról, hanem csak a bírság beszédéséről van szó.

A csendőr által kiállított úrlap mintája ez:

Fejbélyegző.

Block No _____ Fortl. Zahl _____

Strafverlütung.

Auf Grund der erhaltenen Ermächtigung Zl
wurde vom _____

in _____ gemäss § 50. B. St. G. wegen
(begangen in _____)

eine Geldstrafe von _____ Schilling eingehoben.

am _____ 19 _____

Unterschrift des Amtsorganes.

Mikor a csendőr szolgálatból bevonul, az őrsparancsnoknak átadja a tömböt, az esetleg kiállított úrlapokat és a beszédett pénzt. Az őrsparancsnok ezeket a pénzeket külön kezeli, naplózza és — ha jól emlékszem, henteinkint — kimutatásba foglalva a pénzzel együtt beküldi a közigazgatási hatóságnak. A kimutatást a kiállított bírságolási úrlap második példánya okmányolja, a harmadik példány az őrsön marad, ezeket az őrsparancsnok folyószám szerinti sorrendben gyűjtve évenként

irattározza. A befolyt összegeket a közigazgatási hatóság az őrsök kimutatásai alapján naplózza.

Ausztriában a helyszíni bíráskodás rendszere 1926 április 1-én lépett életbe. A hatóságok nagyon meg vannak vele elégedve és azt mondják, hogy nagy munkacsökkenést eredményezett. A csendőrök sem idegenkednek tőle, mert a tekintélyüket emeli. A bezedett bírságpénzek összege is jelentős: például a hietzingeri csendőrjárás területén 29 őr és 119 főnyi létszám mellett (egyike a legnagyobb járásoknak) 1927-ben januártól szeptember 1-ig, tehát 8 hónap alatt a csendőrök 15.000 schillinget szedtek be. Ha a létszámhiányokat figyelembe vesszük és átlagban 100 szolgálatot teljesítő csendőrt számítunk, egy csendőrré havonta 187 schilling esik. Ha figyelembe vesszük még, hogy emellett esznek a tárgyalások, tanudézések stb. költségei, de eszik a tárgyalásokkal, ítélettel, fellebbezéssel stb. járó munka is, az eredményt egészen jelentősnek mondhatjuk.

Természetes, hogy a helyszíni bírságolás rendszere mellett a kihágási feljelentések száma erősen visszaesett és csak olyan kihágásokra szorítkozik, amelyek a bírság-szedési felhatalmazásban nincsenek felsorolva, vagy pedig, amelyeknél a gyanúsított a bírságpénzt nem hajlandó a csendőrnek megfizetni. Ilyenkor azután az ügy elintézése reades úton: büntetőparancsral vagy ítélettel történik.

Visszaélés a csendőrök részéről (pl. fel nem sorolt kihágás helyszíni megbírságolása, a megállapítottnál magasabb bírság kiszabása, a bírságpénz visszatartása, elikkasztása, az úrlap meghamisítása stb.) egyáltalán nem történt. Két év leforgása alatt egy egész országos csendőrpáncsnokság területén (majdnem 1000 főnyi létszám mellett) mindössze egy eset fordult elő, az is csak fegyelmi természetű volt. Az ellenőrzés rendszere megnehezíti a visszaélést, annak hosszabb időn át való

lepezését meg egyene en lehetetlené teszi, pedig az osztrák csendőrök egyedül teljesítenek szolgálatot, nem kettesével, az a kölcsönös önellenőrzés tehát, ami a kétős járóról megvan, náluk hiányzik. A csendőrök hamar megszokták a pénzkezelést, igaz, hogy nagyobb összeg egyszerre nincs a csendőr kezében, mert amit beszéd, azt bevonulás alkalmával azonnal be kell szolgáltatnia.

Nagyjában így folyik le tehát a helyszíni bírságolás az osztrák csendőrségnél. Nem akarom a külföldi rendszereket hosszasan és unalmasan ismertetni, csak az összehasonlítás és az érdekesség kedvéért megemlítem még, hogyan történik ez a porosz csendőrségnél.

A porosz csendőr a rendészeti közigazgatásról szóló 1931 június 1-i törvény 59. §-a és az ezt módosító 1955. évi december 27-iki törvény értelmében kihágás esetén kétféle figyelmeztetést alkalmazhat: illetéktelen és illetéktelen figyelmeztetést. Illetéktelen a figyelmeztetés akkor, ha a kihágás csekélyebb jelentőségű, nem rosszakaratból származik, azonnal megszüntethető, másra vesztélyt nem jelent és a tettes megbüntetését (vagyis a csendőr részéről a feljelentést) közérdek nem kívánja. Ilyen eset pl. ha egy vadász azért, hogy az útját megrövidítse, idegen vadászterületre lép, járatlan úton ketten egymás mellett kerékpároznak stb. Ilyenkor a csendőr az illető figyelmezteti a kihágásra és felszólítja, hogy azzal hagyjon fel.

Ha azonban a kihágás kevésbé súlyos természetű ugyan, de a gyanúsított tudva, szándékosan cselekszik, a csendőr figyelmeztetését figyelmen kívül hagyja, csekély kárt okozott vagy okozhat, a csendőr őt „illetéktelenül” figyelmezteti. A figyelmeztetés ilyenkor is szóval történik, mint a fenti esetben, de a gyanúsítottnak azért 1 márkát kell fizetnie, amiről a csendőr úrlapon nyugtát ad. Ha az illetőnél nincs pénz, a csendőr akkor is úrlapot állít ki a számára, de egy másikat, amelyen az egy márka még nincsen nyugtázva és meghagyja neki, hogy a márkát egy vagy két napon belül vigye vagy küldje be az őrsre. Ha beviszi, akkor a csendőr az ideiglenes úrlapon utólag elismeri az egy márka lefizetését, ha postán küldi be, akkor az utalvány vagy a csekklap szeivényét ráragasztja a kiállított úrlap másodpéldányára, ami mindig a csendőrnél marad. Ha nem fizet, feljelenti.

Az úrlapok folytatólag számozva vannak; az azokkal beszédett márkákat a csendőr elszámolás kíséretében minden hó elsején a járási állampénztárba befizetni köteles. Ugyanoda küldi be — az elszámolás mellékleteként — az úrlapok másodpéldányait is.

Őj úrlaptömböt a csendőr addig nem kaphat, amíg az állampénztár nem igazolja, hogy az előző számú tömb összes úrlapjait és az azokkal beszédett márkákat beszolgáltatta. Azokat az ideiglenes úrlapokat is be kell szolgáltatni, amelyekre a gyanúsított nem fizetett, de ezekre rá kell írni a vonatkozó feljelentés iktatószámát.

Súlyosabb kihágás esetén, ahol tehát a szándék kétségtelen, amely másokat súlyosabban veszélyeztetett vagy amelyeknél a gyanúsított megbüntetését a közérdek kívánja, a csendőr nem alkalmazhat figyelmeztetést, hanem a gyanúsítottat fel kell jelentenie. Végeredményében tehát a porosz csendőr helyszíni bírságolási joga csupán az illetéktelen figyelmeztetés 1 márka díjának beszédésére terjed ki; ennél súlyosabb bírságot — jobban mondva: bírságot egyáltalán — nem alkalmazhat.

Ez a rendszer — mint látjuk — kissé bonyolult. A figyelmezteti és rendszerető német népnél bizonyára bevállik, de nálunk nem sok eredmény várhatnánk tőle.

A nagy adminisztratív munka, amit nemcsak minden csendőrnek külön-külön, de főképpen az őrsparancsnoknak okozna, semmiesetre sem állana arányba a gyakorlati eredményével. A mi viszonyaink mellett tehát — mint fentebb is mondtam — az osztrák rendszer felene meg leginkább, de az is csak bizonyos gyakorlati módosításokkal, amelyeket az alábbiakban igyekszem tényszerűsíteni és megokolni.

Mindenekelőtt a helyszínen bírságható kihágások felsorolását volna jó nálunk kibővíteni, mert nézetem szerint az osztrák felsorolás nem meríti ki egészen az ilyen rövid úton aggály nélkül elintézhető kihágásokat. Feltűnő például, hogy a közlekedési kihágások közül túlnyomórészt csak a gépjárművekkel és egyéb járművekkel elkövethetők vannak felsorolva, a gyalogközlekedést teljesen figyelmen kívül hagyják, pedig ezen a téren is akad bírságható, különösen városokban. Talán fel lehetne venni a közlekedési kihágások közül még a következőket is: pótkocsi vontatása engedély és fékező nélkül; oktató nélkül vezetni tanulást; szabálytalan előzés és kanyarodás; a rendőr, csendőr jelzésének figyelmen kívül hagyása; szabálytalan várakozás, jármű őrizetlen hagyása (nem csak gépjárműnél, mert pl. az őrizetlen lovasfogat még veszélyesebb); szabálytalanul lebecsátott üzleti ernyő, kinyitott ajtó és ablak; szabálytalanul lengő tárgyak felakasztása járműre; tárgyak csúsztatása az úttesten; kerékkötő és hólánc szabálytalan használata; járdán, utcán hulladékok eldobása; folyékony vagy súlyos tárgy kiöntése; szabálytalan porolás; gyalogjáró tisztításának vagy behintésének elmulasztása; utcán, köztéren köpködés, orrfuvas; rakomány letakarásának elmulasztása; kocsinhoz két állatnál többnek hozzákötése; növendékállatok szabadon futtatása; állatok bántalmazása; gépjárműhöz engedély nélkül kocsi vagy szekér skasztása; ijedező állatokkal találkozásuál meg nem állás és a motor elállításának elmulasztása; közhasználatú járműre alkalmatlan vagy veszélyes csomaggal felszállás, lépcsőn való utazás, állatok szabálytalan bevitele; állati erővel vont járművek: névtábla hiánya; több kocsi egymáshoz akasztása; kerékpár hiányos felszerelése; szabálytalan kerékpározás (kormány elengedése, cikázás); lakott helyen kerékpáron utas szállítása; kerékpározás gyalogjárón; útkeresztesésnél le nem szállás; városok területén állatoknak szabálytalan szabadon hajtása; gyalog: úttesten szükségtelen közlekedés; úttesten szabálytalan áthaladás; behajtás egyirányú utcába stb. A nem közlekedési kihágások közül: éjjeli csendháborítás (falun gyakori); nyilvános istenkáromlás; nyilvános verekedés, továbbá — talán az illetékes törvényhatóság felhatalmazása alapján — egyes szabályrendeletbe ütköző kihágások (fürdés meg nem engedett helyen, vasári rendtartás áthágása stb.), mert vidéken a rendőri büntetőbíró munkájának zömét ezek adják.

Egyáltalán: minél több olyan kihágást kellene a helyszíni bírságolás körébe vonni, amely ek tényállása könnyen megállapítható, minősítése nem vitás, amelynek elbírálása tehát a rendőri közeg judiciumát nem haladja meg. Minél tágabb lesz az ilyen kihágások köre, annál radikálisabb lesz az egyszerűsítés. Az esetleges aggályokat eloszlathatja az megfontolás, hogy a helyszíni bírságolás mindig csak az érdekelt beleegyezésével történhetik; ha az illetőnek a legkisebb mentege van, nem fog fizetni. Nem szabad végül figyelmen kívül hagyni az azonnal behajtott büntetés visszatartó hatását sem.

(Folytatjuk.)

Gyermekölés.

(Közlemény a m. kir. Erzsébet Tudomány Egyetem Törvényszéki Orvostani Intézetéből. Megbízott igazgató: Dr. Entz Béla egyet. ny. r. tanár.)

Írta: Dr. BEÖTHY KONRÁD egyet. magántanár, törvényszéki orvos.

A halvatalált újszülötteknek egyharmada faluhelyen árnyékszékéből, trágyadombok alól, padlásról, szemétdöbörből, csatornából kerül elő. A többi megoszlik utcán, kertekben, temetőben, templomlépcsőkön, vízparton, pincékben, ágyban, szekrényben. Egészen bizonyos dolog az, hogy nem minden megtalált újszülött holtteste származik gyermekölésből, hanem, hogy az anya valamilyen, természetes okból meghalt gyermekét teszi ki ilyen helyekre. Erre pedig egyrészt gazdasági okok kényszerítik, mert hiszen az anya nem ér rá, hogy a hosszadalmas bejelentési kötelezettségének eleget tegyen, másrészt pedig sok esetben nincsen módjában, hogy meghalt újszülöttjét eltemesse.

Mint hogy pedig az ilyen módon elhagyott, halott gyermekek holttestén éppen azért, mert hiszen sokszor az anyai kegyelet úgy parancsolja, hogy ha már eltemetni nem tudja, mégis legalább a temetőben nyugodjék a gyerek — a durva bánásmód (pl. a temetőkerítésén való áthajtás stb.) alkalmával sérülések keletkeznek, nyomban megindul a nyomozás smeretlen tettes ellen gyermekölés büntette miatt.

Gyermekölés gyanújával leggyakrabban májusban és novemberben találkozunk. Összhangba lehet ezt hozni a szüreti- és farsangi mulatságokkal. Nagyobb helyeken, városokban, jóelőre gondoskodnak arról, hogy a házasságon kívül nemzett gyerek ne születhessék meg, viszont tanyán, faluhelyen nem megy ez olyan egyszerűen. Mint hogy a magzatelhajtáshoz szükséges összeg nem áll mindenkinek rendelkezésére, ezért a szegényebb néposztályból kerülnek ki azok, akik megszületett gyermeküket megölik. De hány olyan eset is van, ahol a gyermek vagy halva születik, vagy a szülés alatt vagy közvetlenül a szülés után meghal, anélkül, hogy az anyának bármi köze is volna az újszülött halálához!

Ha valakinek házasságon kívül nemzett gyermeke akár szülés előtt, akár az alatt vagy utána meghal: megindul a sugdolózás, mind szélesebb körben adva tápot a gyermekölés gyanújának. Ha az ilyen, nagyon gyakran minden alapot nélkülöző mende-mondát tekintéllyel bíró ember is meghallgatja (falusi bíró, kisbíró) s nem zárkózik el a hallottak lehetőségétől: a gyermekölés ténye, amire a bír illetékes helyre, a csendőrhöz eljut: csaknem egészen bizonyossá válik.

Megindul a nyomozás s azután, ahogyan a csendőri jelentését megtette: rendszerint nem hall többé semmit sem a fejleményekről, nem tudja, vajjon eredményes munkát végzett-e olyan értelemben, hogy valóban gyermekölésről volt-e szó, nem tudja azt, hogy milyen módon ölték meg a gyereket, vajjon az esetlegesen talált külsérelmi nyomok valóban összefüggésben állottak-e a halállal vagy azok csupán halálutániak. Mindezeket a csendőr nem tudja meg, vele ezeknek a tárgyalásoknak az eredményét hivatalosan nem közlik s ennek következtében a nyomozó mindig kétségben maradhat oly irányban, vajjon nem mulasztott-e el valami érdemelegest, nem kellett volna kevesebbet vagy többet, vagy más-keppen tennie, mint amennyit valóban tett.

S a kétségeannál inkább fokozódik, mert sokszor

éppen a főtárgyalás napján azt látja és hallja, hogy a gyermeköléssel vádolt anya hazaérkezik, minthogy a vád és következményei alól felmentették. Hogy pedig a nyomozó ön- és céltudatos munkát végezhesen, hogy feladata köréhez a látottak és hallottak révén minél jobban hozzájöhessen és tökéletesedjék: szükséges, hogy lássa az ember munkája eredményét, hogy további magatartását is ehhez tudja szabni, hogy világosan lásson. Ehhez a világos-látáshoz szeretnék egy-két szóval hozzájárulni, amikor a gyermekölés gyanúja esetében felsorolom azokat az eseteket, amik végeredményükben nem gyermekölések, hanem egész természetes jelenségek s éppen ezért a nyomozó számára alapvető fontosságúak.

Mi, törvényszéki orvosok, nagyon jól ismerjük a gyermekölés gyanúját, az akörül felmerülő összes kérdéseket, ismerjük viszont azokat az elváltozásokat s, amelyek a magzat halálához vezethetnek vagy még a szülés előtt, vagy a szülés alatt vagy pedig közvetlenül a szülés után. Éppen azért, mert mindezeket ismerjük, nem vagyunk hajlandók arra, hogy mindazt, amit beszélnek: minden további nélkül elfogadjuk, sőt: semmit sem fogadunk el, hanem a boncolás és a hullaszemle alkalmával nagyon jól bedugjuk a fülünket s nagyon jól kinyitjuk a szemünket: azokra az elváltozásokra és tapasztalatokra hivatkozunk, amiket hasonló esetekben látunk és szerzünk. Nem említeném meg, ha nem történt volna meg nagyon jónevű és tapasztalt törvényszéki orvossal (nem itthon történt, hanem Ausztriában), hogy amikor a mende-mondák dacára sem tudott semmiféle, külső erőszaki behatásra utaló elváltozást az újszülöttnél találni, amelyre a halált vissza lehetett volna vezetni: a nyomozó csendőr nem mulasztotta el kijelenten: „Mi (t. i. a csendőrök) megállapítottuk, hogy az anya megölte a gyermekét s a törvényszéki orvos a boncolás után sem tudta ezt megtenni!”

A magyar BTK. 284. §-a szerint: „azon anya, aki házasságon kívül született gyermekét a szülés alatt vagy közvetlenül a szülés után, szándékosan megöli: öt évig terjedhető börtönnel büntetendő”. Tulajdonképpen ez s emberölés, azonban a törvény tekintetbe veszi a szülőnőnek a szülés által előidézett, kivételes lelkiállapotát. Ez a kivételes lelkiállapot hosszabb-rövidebb ideig tart, addig, amíg a szülés után a léleknek rendszeres nyugalma ismét visszatért (amiről megbízhatóan megint csak orvosi vizsgálattal lehet meggyőződni) és ránk nézve azért bír fontossággal, mert eme lelkiállapot tartama alatt — amint később látni fogjuk — az újszülött gyermekeknek nagyon nagy része pusztul el anélkül, hogy az anyának bármi köze lenne újszülöttje halálához és mert éppen a két eseménynek ez az egybeesése az, amiből az alaptalan gyermekölési gyanú felmerül.

Nem minden szülőnőre hat egyformán az a hatalmas esemény, amit a szülés jelent a nőre: mert amíg a nomád (pl. cigány) népeknél nem ritka dolog, hogy a nő gyermekét álló helyzetben, legfeljebb egy útszéli fába fogódzva szül meg, majd felveszi és tovább megy, addig a mai nőnél, a ml nőinknél a szülés többé-kevésbé nagyfokú megrázkódtatást jelent, amit egyrészt saját maga, majd házasságon kívül született gyermekének sorsa, kényszerhelyzetek, súlyos lelki kérdések, a szülés előtti folytonos aggodalom, először szülőknél a közeledő, ismeretlen szenvedésektől való félelem határozza meg, ami aztán összhatásában bizonyos fokú ingerlékenységben, átmeneti aggodalmaskodásban, nyugtalan és álmoctól zavart alvásban, étvágytalanságban nyer kifejezést s csak így, fokozatosan, de ebben az állapotban — esetleg terhes-

ségét ütközve — készülődik a szülésre. Ha pedig a szülés időpontja elérkezik, akkor mindehhez hozzájárul a szülőfájások okozta gyötrelme is, a nagy idegek, a húgyhólyag, a végbél összenyomatása, amikor is fokozott vizeleti inger, a basprés fokozott működése folytán hányás, a keresztcsonti idegfonatok összenyomása által pedig kínzó comb- és lábikragörög állhat be. A szülés hatalmas munkája nemcsak megerőltető izommunkát ró az anyára, hanem a neki szerveken keletkezett felszédésekkel, erős vérvesztéssel, a test térfogatának jelentékeny változásával, a nő szervezetének és a vérkeringési viszonyoknak átalakulásával jár együtt, amikor is megváltozik az érverés, lélegzés, hőtermelés, a vér összetétele, a vizelet-eltávolítás mikéntje, a vizelet minősége, béliürülés, gyomorműködés, hányás, fokozott szomjúság, végül pedig, ami a mi szempontunkból is fontos s éppen az, amire a BTK is tekintettel van, amikor a gyermekölést enyhébben minősíti: fellép a lelki befolyásoltság, az idegrendszernek fokozott ingerlékenysége, ami iamét változó.

Ebből a nagyon hiányos, mégis jellegzetes leírásból megérthetjük, hogy mindeme tényezők eredményeképpen elvész a szülőnő szervezetének általános ellenállása, a szülés után bágyadtnak érzi magát, talán el is ájul, aminek az eredménye talán az, hogy született gyermekének nem tudja mindjárt megadni azt a szükséges gondoskodást, amire pedig feltétlenül szükség volna, tehát a gyermek az anya önbibáján kívül pusztulhat el. De ez a ritkábban előforduló eset s csupán csak azért említem, hogy mindez megtörténhetik a szülés alatt, amely a szülőnőt testileg-lelkileg kimerítheti. Képzelnünk el egy ilyen szülőnőt most, ebben az állapotban, amikor nemsokára ezután megjelenik a nyomozó, jönnek a nyomozást vezetőnek egyre sürgetőbb, szuggesztív kérdései, ebben a szülés utáni állapotban ennél megviselt nőt vallatják, faggatják és megpillantva a szuronyt, anélkül, hogy talán megértette volna, mire kell válaszolnia, csak azért, hogy a folytonos zaklatástól megszabaduljon, mindent elfogad, bevall, még azt is, amit nem tett. Bűnösségének beismerését természetesen orvosi szempontból csak fél-vallomásnak vagy ígéretnek sem fogadhatjuk el s mi rendszerint nem is vesszük figyelembe az ilyen állapotban tett vallomásokat. Igaz, hogy minden az anya ellen szól: szülés előtt állott s nem is gondoskodott arról, hogy idejekorán szülésznőt vagy orvos legyen kéznél; nem gondoskodott gyermekruháról, stb. De hiszen ez mind nem komoly gyanúk, hiszen hány nő meglep a szülés, nem is gondoskodhatik szülésznőről s azt sem lehet mondani, hogy ölési szándékát bizonyítja a gyermekruhák hiánya, mert hiszen a mai világban a szülőnők inkább kapnak, mint vis nek ruhát a szülőintézetekbe is.

Ilyen előzmények után aztán rendszerint sor kerül a boncolásra, amely egyedül van hivatva arra, hogy a tény állást tisztázza. Most egyúttal rátérek annak a részletes tárgyalására, miért nem lehet azt mondani, hogy minden így megszületett és meghalt gyermek, gyermekölés útján pusztult el.

A született gyermekeknek nagy része koraszülött. A koraszülötteknek pedig nemcsak a szülés alatt, hanem közvetlenül azután vagy hosszabb idő múlva is felette rossz a kilátásuk az életre, sok elhal közülük a első napokon, ez bennünket azért érdekel, mert kb. az első 5 nap az, amely idő alatt a BTK a szülés okozta kivételes állapotot megengedi, illetve elfogadja. Ha egy pillantást vetünk ezeknek a koraszülötteknek a sorsára, akkor a t kell mondanunk, hogy van egy alsó határ, a betöltött 28. méhenbeli élet, amikor a megszületett gyermekek csak

ritkaságképpen nevelhetők fel. A koraszülöttség felső határa pedig inkább a gyermek testsúlya után ítéltető meg, amelyet általában 2500 gr.-r teszünk. A koraszülöttség első határán a testhossz 35, felső határán pedig 48 cm. hosszúság. Hogy könnyebben megjegyezzük, azt mondhatjuk s nem is tévedünk, hogy azokban az esetekben, amikor a gyermek testsúlya 3000 gr.-nál és 50 cm.-nél rövidebb: koraszülöttről beszélünk. Magyarországon az 1904. évi XXXVI. t.-c. úgy rendelkezik, hogy a 36 cm.-t megütő, de 48 cm.-nél nem hosszabb magzatot tekintjük koraszülöttnak. Milyen fontos tehát az, hogy a test hosszát pontosan állapítsuk meg úgy szülésnél, mint a boncolásnál!

Az alábbiakban módszertani összehasonlításban akarom kimutatni azt, hogy milyen nagyon rossz sors vár a továbbiakban a koraszülöttekre. Szerencsénkre nem kell külföldre mennünk statisztikai adatokért, mert az egyik nagyhírű hazai egyetem, — a debreceni — szülészeti klinikájának pontos, megbízható adatai teljesen elegendők arra, hogy abból meggyőződést szerezzünk a fentiekre nézve.

A klinika kimutatja (Orvosi Hetilap 1935. évi 20. és 21. száma), hogy 13.076 újszülött közül 1090, azaz 8.4% volt koraszülött. 1090 közül 736 született élve = 67.5%, 354 született halva = 32.5%, azaz, hogy a koraszülött gyermekeknek csak kétharmadrésze született élve, a maradék harmadrész pedig halva született.

Szülés előtt az összes született gyermekek 37.6%-a halt el! Hogyan alakult a későbbi sorsa ezeknek a koraszülötteknek? Úgy, hogy az első tíz napon belül elhalt az élveszületett gyermekek 28.4%-a. Ez a nagyon sok gyermek a klinikán halt meg, tehát a leggondosabb ápolás dacára sem lehetett őket életben tartani. Elképzeltük most azoknak a koraszülötteknek a sorsát, akik nem a klinikán, hanem a szülőnő házában, sokszor nagyon mostoha körülmények között látják meg a napvilágot. Természetes, hogy ezeknek a halálozási száma még nagyobb, mégis anélkül, hogy ebben bárkinek is szerepe lenne. Az élveszületett koraszülöttek közül az első tíz nap alatt meghal 19.4% 1500—2000 gr.-os súlyú 1 és 9.1% 2000—2500 gr.-os súllyal, azaz minden ötödik, illetve minden tízedik.

Ennek az övési számnak az ismerete aztán komoly megfontolásra készíti a nyomozót minden gyermekölési gyanú esetében. Nemcsak nálunk van ez így, hanem Európa minden államában. Az egyik északi állam tudósa például arról értesít, hogy a 600—1000 gr. súllyal bíró újszülöttek 95%-a, a 2000—2500 grammosak 33.1%-a, és más, 668 koraszülött közül 53.5% hal meg az első éven belül.

Ehhez még csak azt kell hozzáfűznöm, hogy a bábák a gyakorlatban nem szentelnek elég nagy figyelmet a testhossz megállapítására, ami pedig rendkívül fontos. Nem is beszéljek arról, hogy a testsúly mérése csaknem mindig elmarad.

Egy másik fontos eredményes megállapítás az, hogy a koraszülöttek közül a bábák értesítése szerint még a szülés előtt elhal 77.3%, míg a klinikai pontosabb megfigyelés azt mondja, hogy csak 57%.

Tehát a koraszülésnek kiválóan nagy fontossága van a született gyermekek elhalálozása tekintetében. Fontos dolog most már annak megállapítása is, hogy mi okozza a koraszülést. Legnagyobb számmal szerepelnek a terhességi önmérgezések: 22.9%, majd a lues: 12.3%, és a gümőkór: 3.1%, más fertőzés, tüdőgyulladás, tifusz stb.: 1.5%, szívhaj: 1.9%, más rendellenesség: 12%, általános gyengeség, csontlágylas, bélcsavarodás, daganat:

Beliügymintyester úr Önagyméltósága július 13-án megszemlélte a budapesti rendőrséget. A lovasok díszelvonulása.

0.75%, a magzatban levő akadályok közül pedig ikerterhesség, ellilfekvő lepény, korai lepényleválás, más rendellenesség: 13.1%, farfekvéses szülés, harántfekvés: 5.6%, majd egy utolsó csoport, ahol ismeretlen okból áll be a koraszülés: 37.4%.

Ehhez a nagy számadathoz hozzájárul még az a koraszülött-csoport is, amelyet sérülések okoznak, nem utolsósorban a terhesség utolsó hónapjaiban a női közösülés.

A házasságon kívül álló nőknél gyakoribb a koraszülés, mint a férjes asszonyoknál. Ez azért bír fontossággal, mert az említett §. éppen a házasságon kívüli gyermekek megölésére vonatkozik. A koraszülés leggyakrabban olyan nőknél fordul elő, akik egy-két, három és négy gyermeket szültek már. Az összes koraszülések közül 80% esik ezekre az anyákra.

Ha pedig foglalkozás szerint akarjuk vizsgálni a koraszüléseket, akkor a következő sorrendet találjuk. földműves, napzámos asszonyok esetében 36.7%, iparos, kereskedő, hivatalnok, stb. 35.5%, cseléd, szobalány, szakácsnő, ápolónő, varró-, mosó-, nevelőnő 27.8%.

Lássuk most már, hogy miért hal meg a méhbeli magzat a szülés előtt, alatt, vagy közvetlenül utána, illetve azon időpontban belül, amikor az anya „kivételes lelkiállapota” tart?

Mínthogy a leggyakrabban belső okai vannak az elhalálozásnak, éppen ezért több, mint merészség, egyszerűen csak azt állítani a holttest megszemlélésével, hogy külerőszaki behatás okozta a halált. A halál okát csak a boncoló orvos tudja megállapítani; de pusztán csak a megszemléléssel ő sem tudja határozottsággal eldönteni a halál okát s nem is teszi azt.

A nyomozó csendőrt annakidején szakszerűen kioktatták arra vonatkozólag, hogy mekkora értéke van az

úgynevezett tüdőúszópróbanak. Megtanulta azt, hogy ez egyike a legmegbízhatóbb próbáknak s ezt meg is jegyezte magának kitörölhetetlenül. Mégis, amikor a boncoló asztal mellett áll, sok esetben azt látja, hogy a boncoló orvos nem végzi el ezt a próbát, pedig a hullavizsgálati utasítás is előírja ezt. Ez valóban így is van. De megvan ennek az oka is, mert vannak esetek, amikor a büllesztmele alkalmával teljes határozottsággal meg tudjuk állapítani azt, hogy a magzat még az anyaméhben megbalt s hogy a halál óta egy bizonyos idő el is telt. Ennek a jele az ú. n. felázás, amit nagyszerűen lehet tanulmányozni a magzat holttestén. Ilyenkor természetesen dolog, hogy a tüdőúszópróba kivitele egészen hasztalan, mert belégzett levegő nincsen benne. Úgy szoktuk mi azt mondani, hogy a legbiztosabb jele annak, hogy a gyerek meghalt már az anyai szervezeten belül az, hogy ha „maceráltan” jött a világra. Ezt illenék tudni minden orvosnak is, mégis ennek dacára előfordult olyan eset, ahol a vizsgáló orvos „megállapította” ilyen biztosan halvaszületett gyermekről azt, hogy megtaposták, mert nem tudta értékelni a felbörnek ezt a leválását.

Meghalhat tehát a gyermek az anyai szervezeten belül; ennek pedig több oka lehet, mint pl. az anyának vagy magának a magzatnak a megbetegedése, a méhlepény és a köldökzsinór megbetegedései s azoknak e cselekedeteknek a következményei, amikor a magzat az anyai szervezeten belül azért pusztul el, mert a magzatot az anya hasfalára történő erőszakos behatás közvetlenül sérti. Ismerünk olyan esetet, ahol kaszával, majd meg széna-villával sértették az anya alhasát, amely sérülés a magzatot még a méhben megölte, de az anya megmaradt. Magasból való leugráskor is megfigyeltük már, hogy a magzat mája, hasfala megrepedt vagy hosszú csontjai törtek össze.

Szülés alatt is meghalhat a gyermek. A szülés mindig bizonyos fokú veszélyt jelent a megszületendő magzatra. Különösen ott érvényesül ez, ahol titokban megy végbe a szülés, ahol tehát szakszerű segítség nem áll rendelkezésre, amely segítség más körülmények között képes volna elhárítani az akadályokat és veszedelmeket, amelyekben a gyermek van. Elhárítani úgy, hogy a szülésnek a gyors befejezéséről gondoskodna valaki. A szülés alatt a gyermek életét az veszélyezteti, hogy megszakadhat a méhlepényen keresztül való lélegzése, továbbá, az a nagy nyomás, amely a fejet éri a szülés lefolyása alatt.

A köldökzsinórnak az összenyomása azt eredményezi, hogy a magzatok 55%-a méhen belül elpusztul. Más esetben a köldökzsinór rászorul a magzat testére vagy testrészeire, végül pedig alepény válik le idő előtt, akkor, amikor a magzatnak még arra volna szüksége, hogy azon keresztül kapja meg az élete folytatásához szükséges anyagokat.

Ha most már a fentemlített okoknak egyike azt eredményezi, hogy a méhen belüli lélegzés idő előtt és tartósan megszakad, akkor a magzathalál időelőtti lélegzőmozgások váltódnak ki, éppen azért, mert légszomjba került, lélegzik is, de nem levegőt, hanem éppen azt a közeget, ami lélegző nyílása előtt van: tehát vagy magzatvizet, vagy pedig nyálkát és vért, illetőleg magzatszurokot. Emellett boncolásnál megtaláljuk a vérbő tüdőt s ha aztán még a belégzett idegen anyagokat is megtaláljuk (mert megtaláljuk), akkor aztán bizonyítva van az is, hogy a gyermek valóban, már az anya szervezetében, tehát *szülés alatt* légszomjba, életveszedelembe került s így halt meg. Minél erőteljesebb volt a légzés, annál nagyobb mennyiségű idegen anyagot lélegzik be s ilyenkor úgy a durvább, nagy átmérőjű, mint a finom hörgőket is ezzel a belélegzett anyaggal kitöltve találjuk meg; ha pedig a belélegzett anyag szívós nyálka, akkor sok esetben csak azt találjuk boncolásnál, hogy a gégebemenetet lepi el sűrű nyálkatömeg, amit éppen azért, mert nagyon sűrű: nem tudott a magzat mélyebbre belélegzeni. Van még ennek a méhenbelüli elhalásnak több jele is, de azt most nem sorolom fel.

Azt mondottuk, hogy egy másik hatalmas tényező, amely végeredményében szintén a gyermek halálához vezet: az a nyomás, amelyet a szülőutakon való keresztüljutása közben szenvedhet el a gyermek. Ennek a nyomásnak igen nagy törvényszéki orvostani jelentősége van és nagyon kívánatos, hogy ezzel is számoljon az a nyomozó, akit ilyen esetek tisztázásával bíznak meg. A szülés alatti nyomás a fejre okozza azt, hogy a koponyacsontok egymás felett és alatt eltolódnak, úgy a lágy részekben, mint a koponyaurban is vérzések történnek azáltal, hogy a nyomás okozta vongálás elszakítja azokat a véredényeket, amelyek a csontos koponya és az agyvelő közötti összeköttetést alkotják. Ha elszakad az ér: vérzés történik, még pedig koponyauri vérzés, ami pedig úgy felelt korban, mint éppen csecsemő- vagy újszülött korban igen veszedelmes dolog. Vérzés történhet ehát a koponyacsont és az úgynevezett keményburok közé, vagy pedig az agyburkok közé azáltal, hogy sok ér szakad el a csontoknak egymáson való eltolódása következtében, ami aztán, mint mondottuk, magával hozza azt, hogy az erek elszakadnak. Nemcsak nehéz, de könnyű szüléseknél is előfordulhat ez. Ezenfelül gyakori lelet az, hogy a kisagyat borító, ú. n. kisagyi sátor szakad el, egészen könnyű szülésnél, de még koraszülésnél is, aminek ismét csak vérzés a következménye. A gyer-

mek élveszülethetik ugyan, lélegzik is, majd egy idő múlva a lélegzés fokozatos alábbhagyásával — olyan arányban, ahogyan a vérzés fokozódik — alábbhagy minden életjelenség, az agyra gyakorolt nyomás következtében a vérzés ilyen módon okozza a gyerek halálát. Nemcsak az agy felületére, hanem az ú. n. agykamarákban és az agynak az állományában is történhetnek vérzések, olyan gyakran, hogy ezt a vérzést újszülöttek boncolásánál 65%-ban meg is találjuk.

Most még csak néhány szóval azokról a halálesetekről, ahol a megszületett gyermek természetes okból meghalhat a szülés után rövid idővel. Amint mondottuk, nagyon sok gyermek hal meg csak azért, mert súlya és testhossza olyan kicsiny, hogy a tapasztalatok szerint a méhen kívüli élet önálló folytatására képtelen. De meghalhat az érett, élveszületett újszülött is akkor, amikor a méhen belül jutott súlyos légszomjba. Minél távolabb született valamilyen gyermek a rendes terhesség végétől visszafelé számítva (azaz minél korábban született), annál inkább okozhatja halálát a koraszüléssel együttjáró (kisebb vagy nagyobbfokú) éretlenség. Azután: fejlődési rendellenességek, veleszületett megbetegedés, torzképződés, súlyos fejlődési rendellenességek is, majd a belső szervek rendellenességei, mint pl. akkor, amikor a szív egyes részei hiányoznak, vagy a nagy ereknek a szívből való eredése megfordított, aztán a patkóbél elzáródása, rekeszsérvek, a belső elválasztásos mirigyeknek a hiánya, tömlős vese, veleszületett tüdő- és hasbélgyulladás, nyelőcső elzáródás, nyelőcső-légcső sipolyok, szív nélkül születettek és hasonlóan súlyos zavarok.

Láthatjuk ebből a száraz felsorolásból is, mekkora a száma azoknak az eseteknek, mikor a gyermek meghal az anyai szervezetben belül, halva születik vagy a szülés alatt hal meg, vagy pedig közvetlenül a szülés után. Ha mindezt tekintetbe vesszük, akkor nem indulhatunk neki a nyomozásnak azzal, hogy itt okvetlenül gyermekölés történt, hanem a nyomozó csendőr is úgy fog tenni, mint a tapasztalt törvényszéki orvos: egy pillanat alatt átszalad agyán mindaz, amit a csecsemők és újszülöttek természetes okból beállott haláláról hallott és olvasott.

S ha mindezt nem felejtjük el, akkor aztán igazán nem lepődünk meg azon, hogy ha a főtárgyalás napján a gyermeköléssel vádolt anyát falujába boldogan hazátérve látjuk, hanem tudjuk, hogy a boncolás megállapítása szerint valóban egyike az ismertett okoknak okozta az újszülött gyermek halálát.

Még csak az következik önként az elmondottakból, hogy akkor sem történt feltétlenül gyermekölés, amikor az újszülött testén külsőszaki behatás nyomait — megfoltás stb. — lehet látni, mert hiszen lehet, hogy az anya valóban meg akarta ölni gyermekét, de a gyermek halva született. Már pedig halva született gyermeket megölni nem lehet, tehát ebben az esetben is csak egyetlen megállapításnak van értéke: a belső vizsgálatnak, amit boncolással végzünk.

Tudom, hogy a gyermekölések üldözéséhez és eskümentéséhez milyen nemzeti érdekek fűződnek, nem is akartam kedvét szegni a nyomozásnak a fentebb írtakkal. Csak azt akartam adatokkal, számokkal, orvosi tényekkel megvilágítani, hogy — boncolás nélkül ezt a bűncselekményt bebizonyítani nagyon bajos feladat. De hiszen azért vagyunk mi, törvényszéki orvosok, hogy a csendőrség sokoldalú munkáját ezen a kényes területen is készséggel támogassuk, csak igénybe kell venni ezt a készséget.

Többet ésszel...

Írta: MOGYORÓSI JÁNOS tiszthelyettes
(Monok).

Mikor átvettem az örsöt, beírtam magánjegyzék-könyvecskémbe, hogy közel tíz kiderítetlen tüzesetem van és két sommás jelentést se csináltam, mikor már újabb két eset fordult elő. Hozzáfüzök még annyit, hogy a múlt évben 14 eset fordult elő új körletem egyik községében. Természetesen szabadulni igyekeztem ettől a teherrel úgy, ahogyan lehetett s a küzdelemben jó hasznát vettem az örsparancsnokképző iskolában tanultaknak.

Elővettem az ott kapott füzetet és a tüzek keletkezésére vonatkozó kérdőívet tanulmányoztam sokáig, összevettem azokkal az adatokkal, melyek a tüzesetek körülményéről megtudtam és tapasztaltam. Az első fontos megállapítás az volt, hogy a ház, melyben vagy melyen a tűz kiütött, minden esetben biztosítva volt. A másik tény az, hogy minden tűz éjjel ütött ki és végül, hogy a tulajdonosok, valamint családtagjaik is valamennyien ágyban voltak már, mikor az éjjeli őrök bezörgettek az ablakukon. Idegen pedig a járőrök és az éjjeli őrök megfigyelése szerint sohasem járt a községben éjjel.

Eleinte — magam is elismerem — kissé erőszakolt feljelentéseket tettem biztosítási csalás miatt, de persze kellő bizonyítás nélkül a bíróság egyiket sem ítélte el.

Adataimat tovább gyűjtöttem s azokból feltűnt a biztosítási összegek nagysága s ezzel kapcsolatban az, hogy a biztosítási díjakat mindig a legpontosabban befizették, viszont az adót, adóhátralékot s másnemű köztartozásokat évekig visszamenőleg nem fizették a tüzkárosultak. Ez volt a legfontosabb negatív adat az alapos gyanuhoz. Az, hogy a tüzkárosultak már másnap korán az előjáróságon voltak az ártatlansági bizonyítványért, természetes és máshol is előfordul. Könnyek is estek, sutogás is fülünkhöz jutott, hogy a haragos tette, de mint rájöttem, ez mind félrevezetési szándékkal indult el és jutott szájról-szájra hozzánk. Ha utána jártunk a sutogásnak, nem mentünk semmire. A tűz többnyire minden tárgyi bizonyítékot elemészt, személyi bizonyítékot se lehetett találni az éjszaka sötétje miatt, így minden ellenünk esküdött. Éreztem, hogy nehéz ellenfelell állók szemben és tudtam, hogy erősen figyelnek a „tüzkárosultak”, vajjon én, az új ember, hogyan csinálom a dolgomat és bírok-e velük?

Nyugodtan és tervszerűen dolgoztam és jóformán hetedzilgen kipuhaltam a tüzkárosultak életét. Amikor aztán meggyőződtem róla, hogy a szegény, nádfedeles ház gazdája a falatot, mely amúgy is szűkös volt, megvonta a szájától és mindent csak azért adott el, hogy az esedékesség napján a biztosítási díjat pontosan kifizethesse, de amellett egyáltalában nem törődött adózási kötelességével, se jó szóra, se végrehajtó közbelépésére. gyanum, hogy minden esetben a tüzkárosult a tettes, száz százalékig megerősödött. De mit értem vele, amíg bizonyíték nem volt a kezemben. Tettenérés soha nem sikerült. Besúgóink nem működtek jól, sűrű járőrzés nem használt, mert ha itt voltak a járőrök, a falu másik végén röppest fel a vöröskakas.

Elmentem most már a jegyzőhöz. Próbaképen azt tanácsoltam, egyezzen meg a biztosító társaságokkal, hogy ne a károsultnak, hanem az előjáróságnak küldjék meg a biztosítási összeget és az előjáróság csak azután fizesse ki az összeget, mikor már abból az adóhátralékokat, stb. levonta. Miután a jegyzőt is szorongatta a felsőbbség az adó hiányos behajtása miatt, ötletemet örömmel fogadta. Hogy azután milyen jogalapon csinálta, amit csinált, azt

nem tudom és nem is kutattam, mert nekem csak a tüzesetek megszűnése volt a fontos. A legközelebbi tűz után az összeget a károsult már így, alapos levonásokkal kapta kézhez. És most láttam, hogy gyanum alapos volt, mert ahogy hire futott az új „kártalanítási” módnak, egy csapásra megszűntek a tüzesetek.

Azóta nem veszélyeztetni a házakat és életeket a tűz, az adó befolyik a községi pénztárba, a biztosító társaság sem károsul, de nyugodtan alusznak a községi tűzoltók és aludnánk ettől mi is, — ha nem volna sok más virrasztanivalónk.

Élelmiszerek hamisítása és ellenőrzése.*

A Szut. előírja, hogy a csendőr az élelmiszerhamisításokat is ellenőrizni és feljelenteni tartozik. Tekintettel arra, hogy az élelmiszerhamisítási esetek száma az utóbbi években — legalább is a fővárosban — ijesztő magasba szökött, úgy véljük, hasznos munkát végzünk, ha a csendőr figyelmét felhívjuk az élelmiszerekkel kapcsolatos kérdésekre, amelyekkel a multban aránylag kevés dolga akad.

Az a megjegyzésünk, hogy az élelmiszerhamisítások száma az utóbbi években „ijesztő magasba szökött”, egy kis magyarázatra szorul. Nem annyira azért magas az elkövetett hamisítások száma, mintha az emberek lelkiismeretlensége az utóbbi években meghatározódott volna (bár ez sem hangzanék nagyon hihetetlenül), hanem sokkal inkább azért, mert az utóbbi években az ellenőrzésre hivatott hatóságok és közegek nagy erővel és felkészültséggel vetették magukat a kapzsi lelkiismeretlenségnek eme veszedelmes piacára. Minden rendelkezésre álló törvényes eszközzel azon vannak, hogy az élelmiszerekkel való visszaéléseknek gátat vessenek. A szigorúan végzett és fokozottabb mértékben törtendő ellenőrzés hozza azután napvilágra a sűrűn előforduló eseteket, amelyeknek nagy száma hiányosabb ellenőrzés mellett felfedetlenül maradna.

Ezelőtt két évvel 5600 volt az élelmiszerbíróság elé került hamisítási esetek száma. Ez a szám a következő évben, 1934-ben 14.500-ra, tehát majdnem háromszorosára emelkedett.

Mélységesen felbátorító arra gondolni, hogy a sokszor igen nehéz verítékekkel megszerzett pénzért a vásárló normális tápértékű, tisztá élelmiszer helyett olyan összekotyvastott árut kap, amely tápérték hiányában, vagy alacsony tápérték mellett egészségtelen, sőt olykor — mérges hatásánál fogva — valósággal életveszélyes.

Sajnos, törvényeink nem büntetik eléggé szigorúan az élelmiszerhamisítást. Persze, abban az időben, amikor meghozták ezeket a törvényeket, még nem számolhattak sem milliós város élelmiszerellátásával, sem pedig az embertelen üzérkedések ilyen nagyarányú elfajulásával.

A főváros szükségét látta annak, hogy 1933-ban rendőrbírói hatáskörrel külön élelmiszerbíróságot állítson fel. Nem kevesebb, mint 60—70 élelmiszerhamisítási ügyet kell ennek a bíróságnak naponta ellátnie. A büntetés legtöbb esetben pénzbírság. Az aljas módon

* E közleményt dr. Hunkár Béla úrtól, a Szfv. Vegyészeti Intézet igazgatójától kapott adatok alapján írtuk, aki ezúttal volt megengedni, hogy a „Közéletelméleti politika, mint egészségpolitika” című munkájából egyes részeket szószertel átvehessünk. (Szerk.)

szerzett üzleti haszomból — a sápból — azonban könnyen kitelik a még nagyobb összegű — egy-kétszáz pengőnyi — bírság is és éppen ezért nem mindig hatékony.

Az ellenőrzésre hivatott főforum a székesfőváros vegyészeti intézete, magát az ellenőrzést a rendőrség tagjai, a csarnoki és placi örök, a javadalmi alkalmazottak, a közéletmezési tisztok és az állatorvosok végzik. Persze magánfelek feljelentése alapján is sűrűn kerülnek ügyek az élelmiszerbíróság elé. Az élelmiszerbíróságnál rendőrbírói minőségben működő fogalmazók természetesen hosszú időn keresztül folytattak elméleti és gyakorlati tanulmányokat, amíg azt a kellő áruismeretet és hozzáértést megszerezték, ami szükséges ahhoz, hogy ebben a feladatkörükben jól megfeleljenek.

Milyen élelmiszereket hamisítanak? Erre a kérdésre idézni kell azt a csendőr előtt annyira ismert mondást: „Mindenki gyanus, aki él”, vagyis „Mindent hamisítanak, ami fogyasztásra alkalmas vagy alkalmasnak látszik.” Tejet, tejfelt, vaját, kávé, kakaót, porcukrot, sárgaborsót, fahéjat, borsot és így tovább a végtelenségig.

A tejnek nem kevesebb, mint tizenháromféle hamisítási módja van, illetve tizenháromféle idegen anyagot szoktak hozzá keverni, hogy a valódinál magasabb értékűnek tüntessék fel. Víz adnak hozzá, hogy 9-ből 10 litert csináljanak (képzeljék el: Magyarországon naponta kereknek egymillió liter tejet fogyasztanak. Ha ennek egytizedét hamisítják, azaz minden 10 liter tejhez egy liter vizet öntenek, ez 100.000 liter „tejpótló” vizet jelent. Százezer liter tej megfelel 10.000 tehén napi átlagos hozadékának, azaz 10%-os vízzel való felhígítás

más szavakkal annyit is jelent, hogy 10.000 tehén teje eladhatatlanná válik, mert — vizet adnak el helyette.). De nemcsak vízzel szokás a tejet keverni. Hogy a tej savfokát tompítsák (minél alacsonyabb ez, annál magasabb értékű a tej), savtompító szerekkel keverik, szódabikarbónával, szódával, marólúggal és mésszel. Hogy a tejet a korai megsavanyodástól megóvják, hidrogén-szuperoxidot, formalint, szalicilsavat, borsavat, vagy egyéb konzerváló szereket adnak hozzá. Sűrűbbé is lehet tenni a tejet, ha glicerint, tojásfehérjét vagy más keményítő-tartalmú anyagot kevernek belé. Persze ezeket a felsorolt anyagokat nem keverik bele olyan mennyiségben, hogy mérgezést vagy hevesebb rosszullétet idézzenek elő, de gondoljunk csak el, hogy például egy élet-halál között lebegő tifuszos vagy gyomorfekélyben szenvedő beteg vagy a gyengébb gyermek beleiben milyen pusztítást végezhet már az a parányi formalin vagy marólúg is, amit bűnös kezek kevertek a különben erős, gyógyulást adó, valóban áldásos italhoz, — a tejhez.

Mindenesetre el kell ismernünk és egyben meg lehetünk nyugodva, hogy legalább is a fővárosban az ellenőrző hatóságok olyan alaposan őröködnék éppen a tej tisztasága felett, hogy a bíróság elé kerülő tejügyek ma már aránylag ritkák, durvább hamisítások nem igen fordulnak elő.

Annál inkább, annál gyakrabban a többi élelmicikkben. Az asszony, aki a vásáron eladott csibéi árán háztartása számára fűszereket vesz, nem igen sejt, hogy a fahéjhoz talán közönséges tűzifának az összevizított héja van keverve, hogy a szépszínű s aránylag olcsó kávé még nyers állapotában megfestették, avagy a pörkölt kávéhoz pörkölt rozst vagy megdarált kenyérféjat vegyitettek, a kávénak sokszor csak a fele igazi kávé. De a „finomabb” árunál is vigyázni kell a bevásárló háziasszonynak. Vaníliát vásárol, de nem tudja, hogy ebből a vaníliát már kivonták, csak otthon csodálkozik, nem tudja megérteni, hogy az otthon készített gusztusos sárga krémsatónak miért nincs meg a finom vaníliaíze. A sárgaborsónak is könnyű mesterséges azínezéssel friss színt adni, ha pedig az uzsonnakávé a megszokott három kanál porcukorral még mindig nem elég édes, lehet, hogy a porcukorba lisztet vegyitettek.

Az „elsőrangú teavaj” is gyakran úgy készül, hogy jóízű, természetes falusi vaját átgyúrnak margarinnal. Finomra örölt téglapor „igazibb” színt ad a paprikának. S a tejfelnek a sűrűsége nem bizonyítja mindig a tejfel jóságát, mert hiszen egy kis liszt hozzáadásával el lehet érni, hogy sűrű legyen.

Mint mindennapi és általános fogyasztási cikknek, igen fontos a húsárúnak az ellenőrzése. Itt bevezetésül meg kell említenünk, hogy a húsfélékkel szemben másként viselkedik az olyan ember szervezete, aki ülő munkát folytat és másként az olyané, aki sokat mozog, sokat van szabad levegőn. Az előbbinél súlyos bajt okozhat a már nem egészen friss húsárú akkor is, ha nem nevezhető „romlott” árunak, az utóbbi pedig talán még sem érzi.

A régi időkben minden mészáros és hentes a városokban is otthon vágthatott állatot, pedig még csatornázás, vízvezeték sem volt. Az állategészségügyi ellenőrzés csaknem ismeretlen volt és a forgalomba hozott húst, vagy húskészítményt a hatóság rendszeren csak akkor vizsgálta meg, ha panasz merült fel. Az eladók szabadon házalhattak árúikkal és igen gyakran még azt sem lehetett megtenni, hogy romlott élelmiszer

A kassai honvédszobor leplezéséről készült régi kép. A szobrot a csehek 1919-ben megcsonkították és ledöntötték, és az ellen eddig nem volt kifogásuk, hogy a csónka szobor a kassai múzeum előcsarnokában álljon. Most azonban a szobor onnan is eltűnt. Az egyik cseh újság szerint a pozsonyi tartományfőnök rendelkezésre megsemmisítették, mert „sértette a szláv lakosság érzelmét”. Hogy melyik „szláv” lakosságát, arról a lap hallgat.

(Dr. Kassay-Kronitz alezredes hadbíró felj.)

Szíves találkozás.

forgalombahozataláért legalább akkor megbüntessék, amikor már valaki megbetegedett, mert akkorra rendszeren bortalalóval üthették a nyomát. Egy lépéssel előbbre haladt az ügy, amikor orvosok, vásárbiztosok árusítás előtt vagy közben megvizsgálták az élelmiszert. A házalókkal szemben azonban ez a eljárás alig nyújtott valami védelmet, sőt ma is alig ér valamit, mert a hatóságnak nincs módjában olyan szervezetet fenntartani, amely a bujkáló és mindenütt védelmet találó házalóval szemben a küzdelmet sikeresen felvehetné.

Az első és legfontosabb megelőző ellenőrző ténykedés a vágóhídi kényszer bevezetése volt. A vágóhídi kényszer megszünteti a vérnek és egyéb hulladékoknak a műhelyeken, udvarokon, utcákon való bomlását. Ennek a ténynek a jelentőségét nem kell bővebben fejtegetni. A levágott állat azonnal állatorvosi vizsgálat alá kerül. Ennek a vizsgálatnak az egészségügyi jelentősége mellett igen fontos még az a körülmény is, hogy a nagytömegű vizsgálatot a vágóhidak területén kisszámú állatorvossal lehet elvégeztetni. A végzett munka a vágásnak helyhez-kötöttsége révén gyors, tökéletes és olcsó.

Ugyanez a szerepe az élelmiszernagyvásárnak is. Ha egy város az élelmiszernagykereskedelmet helyhez és időhöz köti, akkor eléri azt, hogy a silányabb minőségű áru mindjobban kiszorul a piacról, mert egyrészt a vásárló kiskereskedelem és a fogyasztó össze tudja hasonlítani az áruk minőségét és árát, másrészt pedig a hatósági szakértők, (orvos, állatorvos, vegyész, vásárbiztos) sokkal kisebb munkával, tökéletesebben és megelőzően vé-

gezhetik el az egészségi, minőség és árelőirőző munka legnagyobb részét és így a kiskereskedelembe már csak jóminőségű élelmiszer kerülhet. Ezzel egyuttal többé-kevésbé a felelősség kérdése is tisztázódik. Ha mégis romlott árut hoz a kiskereskedő forgalomba, az kétségtelenül nála romlott meg, már pedig nagyon fontos kérdés a felelősség kérdése, mert a felelősségnek ide-oda hártásával szoktak a büntetés alól kibujni éppen azok, akik a büntetést nagyon is megérdemelnék.

Az élelmiszeripar által a város területén termelt termékeket (pl. tészta) szintén az ipartelepen eszközölt vizsgálatokkal lehet legjobban megfigyelni. A városok élelmiszeripari nagykereskedelmének tömörítése egészségügyi szempontból előnyt jelent. A hatósági ellenőrzés csak így lehet eredményes. Éppen ezért kellene üldözni az élelmi-

KI TUDTA?

A forint „floreni” szóból származik, mert az első ilyen aranyérmét Flórenczben verték. A tallér 1519-ben a joachimsthalai pénzverőből került ki. A németek röviden „Thaler”-nek nevezték. Innen származik a magyar tallér, az angol dollár, a spanyol dällero és a holland daler elnevezés. A krajcár mint ezüst- és rézpenz a XVI. században Tirolból került forgalomba. Egyik oldalára két kereszt volt nyomva. Ezért a német „Kreutzer”-nek, a magyar pedig a könnyebben kiejthető krajcárnak nevezte el.

szerekkel való házalást. Az élelmiszer minőségén kívül veszélyes a házalónak az egyik lakásból a másikba való járkálása fertőző betegségek behurcolása miatt is.

Számtalan eset merül fel, amikor néhány ember, ú. n. „érdekeltség” gazdasági előnye kerül szembe a lakosság egészségügyi igényével.

A sok eset körül csak kettőt emlíünk meg. A konzerváló anyagok sok esetben veszélyeztetik az egészséget. Minden konzerváló szer végeredményben mérgező lévén, nem közömbös az emberi szervezetre. Különösen fontos kérdés ez a vár si lakosságánál, ahol a nők nagyrésze is kenyérkereső pályán van, nem ér rá háztartást vezetni. Szívesen veszi a kereskedelem által kínált konzerveket, amelyeket kevés fáradtsággal, rövid idő alatt elfogyasztható étellekké lehet készíteni. Ha azonban a konzerváló szerek használatát a legszükségesebb mértékre nem korlátozzuk, akkor olyan mennyiségű konzerváló szert vesz magához az ember napról-napra a különböző élelmiszerekkel, amennyi — ha nem is azonnal, de évek, vagy évtizedek alatt — súlyos krónikus mérgezést okozhat.

Hasonlóképpen nagyon aggályos a hentesiparban minden nagyobb mértékben alkalmazott salétrom, illetve salétromos-savas sók használata. Eltekintve attól, hogy a salétrom, különösen pedig a salétromos-savas sók maguk sem teljesen ártalmatlanok az emberi szervezetre, a legnagyobb veszedelem abban rejlik, hogy ezek használatával az eladatlanul visszamaradt húsneműek (kolbász) fakó színe ismét a friss hús vörös színéhez hasonlóvá tehető. Az élénk piros szín elfedi a bomlási folyamatot, az erős fűszerezés pedig a szagot. Az eladatlanul visszamaradt kolbászfélét ismét feldolgozzák, de az újra feldolgozott áruban is van még régebbi anyag s abban megint csak még régebbi. Lehetséges, hogy némelyik hentesáruban egy-egy darab olyan hús is van, amely többhetes, sőt többhónapos is. Ilyenképpen azután nem lehet csodálkozni, hogy sokszor találkozunk húsmérgezéssel, sőt az is előfordul, hogy ugyanannak a családnak, vagy társaságnak több tagja evett ugyanabból a kolbászféléből és csak egy, vagy egynéhány ember betegszik meg, t. i. az, illetve azok, akiknek az ételrészébe került egy-egy a fentebb említett módon ismét és ismét feldolgozott húsdarab.

*

Ezzel a közleményünkkel egyelőre csak arra akarjuk mi is felhívni bajtársaink figyelmét, hogy nagyon is van élelmiszer-kérdés s hogy ez a kérdés igen fontos. Amit fentebb mondtunk, azzal nem mondtunk meg mindent, ami a csendőrt érdekelné. Az élelmiszerhamisítás nem korlátozódik a főváros területére, sőt azt hisszük, hogy egyes kis eldugott községekben az élelmiszer-áru éppen olyan éber ellenőrzést igényel, mint a fővárosban. Ismertető közleményünket most befejezzük, de nem zárjuk le. Felvilágosítást fogunk adni azokra a leglényegesebb kérdésekre is, amelyek a cikket olvasó bajtársaink előtt bizonyára felvetődnek: Hogyan történik az élelmiszerek ellenőrzése a vidéki városokban és községekben? Hogyan kapcsolódik bele az ellenőrzés munkájába a csendőr? Mikor „csak felhívásra” és mikor öntevékenyen? Hogyan lehet a legegyszerűbb hamisításokat háziilag kimutatni, vagy felismerni? Mi a csendőr tennivalója hamisításra gyanús élelmiszer őrizetbevételénél? Hogyan kell azt csomagolni és beküldeni? Mikor gyanús az élelmiszer, hogy bamsított? Melyek a faluhelyen előforduló hamisítások? stb. stb.

Ha bajtársaink közül valaki, vagy akár többen is megelőznek bennünket az e kérdésekre adandó válaszok megírásában, annak örülni fogunk.

KATONAI ISMERETEK.

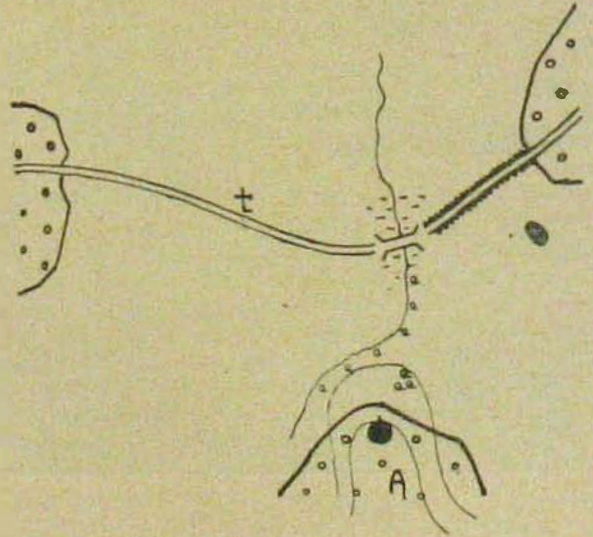
A tüzzel való rajtaütés.

Harcban a katonák a rendszabályok járnak nagy eredménnyel, melyekre az ellenség nem készül fel. Mindig törekedniük kell a meglepetésre, aminek az a lényege, hogy nem várt irányból és időben törünk az ellenségre.

A meglepetés zavart okoz, a csapatot szétbomlasztja: kisebb viszonyok között ez a hatás tűzösszpontosítással a teljes megsemmisítésig fokozható.

A meglepetés oly előnyöket biztosít, hogy azzal még nagy számbeli fölényt is kiegyenlíthetünk.

Járőrök működésénél a meglepetés leggyakoribb módja a tüzzel való rajtaütés. A végrehajtást az alábbi kis példával világítjuk meg.

Saját 8 fő erős járőrünk „A” erdőt érte el, ahol leszállást foglal, majd félóra múlva folytatja a műútton át felderítését. A járőrparancsnok még el sem helyezte embereit, midőn észreveszi, hogy balról az előtte húzódnó műút távolabbi szakaszán, kb. 3 km-re kb. rajerejű kerékpáros járőr közeledik, melyet más ellenséges részek nem követnek.

A járőrparancsnok az erdő szegélye mögött beásást és rejtőzést rendel el; míg ez a munka elkészül, addig gondolatmenete a következő lesz:

Saját részről kerékpárosok nem működnek, a járőr csak ellenséges lehet, mely kb. 10—15 perc múlva éri el a hidat. Ezen az ellenségen tüzzel rajtaüt és pedig a műútnak a két erdő közötti szakaszán, a hid és a baloldali erdő között. Ha az ellenség gyors mozgással a tűzhatás alól ki akarja magát vonni, pár száz méteres utat kell megtennie, ha pedig felveszi a tűzharcot, sem fedezést, sem rejtőzést nem talál. A hid és a jobboldali erdő közötti terület rajtaütésre teljesen alkalmatlan, mert az ellenség pár lövés után a töltésen épült út túlsó oldalán fedezést talál és az erdő felé elbúzódnva, folytathatja menetét.

A rajtaütés akkor fog történni, mikor az ellenség a kereszthez ér, mert innen egyformán messze van a hidtől és az erdőtől.

A rajparancsnok parancsa: (Gyak. Szab. 2. füzet 209. p.) „Tüzzel való rajtaütés! 300! Az úton közeledő kerékpárosok! Tűzmegezdés „Rajts” kiáltásomra.”

A Gyakorlati Szabályzat az említett pontban csak egy parancs példát említ. A járőrparancsnok keze ezzel

a parancs-példával nincs megkötve, parancsába mindazt beleveheti, amjt célszerűnek vél elrendelni (a csatárok fejénként hány töltnyt tüzeljenek — szabályozhatja a tüzelosztást).

Számolni lehet az ellenség zavarásával, amely annál nagyobb, minél később veszi észre, honnan jön a tűz. Harctéri tapasztalatok azt mutatják, hogy ily helyzetben a meglepő tűzbe jutó csapat csak hosszú másodpercek, esetleg 1—2 perc elteltével lesz ismét a parancsnok kezében.

A példában szereplő kerékpáros járőr magatartása kétféle lehet:

a) igyekszik gyors ütemben előre, esetleg visszajutni a tűzhatásból;

b) lefeszik és felveszi a tűzharcot.

Támadni nem fog a járőrre, mert annak erejét nem ismeri s a támadás nem ígér sikert. A járőrparancsnoknak tehát az a) és b) esettel kell számolnia. Az ellenség elhajtását a hid vagy az erdő felé, a járőr a legjobb lövőivel akadályozza meg. A járőrparancsnok parancsa: „Tűzzel való rajtaütés! 300! a műúton közeledő kerékpárosok! Tőlem jobbra A. és B. honvédek az élkerékpárosokat veszik tűz alá és megakadályozzák, hogy az ellenség a hid felé továbbjusson. Tőlem balra C. és D. honvédek a végkerékpárosokra tüzelnek és megakadályozzák, hogy az ellenség az erdő felé visszaforduljon. A mellettem levő E., F. és G. honvédek az ellenséges járőr közepén lévőkre tüzelnek! Tűzmegezdés karjelemre! Végeztem!”

A rajparancsnok megjelölte a céltárgyat és az irányzékot, ezért a tűzzel való rajtaütés a legszorosabban szabályozott vezetett tűz. Ezt azonban külön vezényszóval elrendelni szükséges: a csatárok addig tüzelnek, míg célt látnak, illetve míg a rajparancsnok tüzet szüntest nem vezényel.

Ha a tűzzel való rajtaütés az ellenséget nem semmisítette meg s a járőr bármilyen okból más irányba nem folytathatja menetét, az ellenséget támadással kell előzni. Az ábra szerinti helyzetben ennek egyik módja, hogy a rajparancsnok 4 honvéddel a patak partján megközelíti a hidat s onnan az ellenséget oldalba támadja, ugyanakkor a járőr 3 honvéde az erdőből arcban leköti tüzzel az ellenséget.

Ha a járőrparancsnok az ellenséget csak szét akarja agrasztani, de azzal nem akar tűzharcba bocsájtkozni, akkor a következő parancsot adja: „Tűzzel való rajtaütés! 300! A műúton közeledő kerékpárosok! Fejenként 15 töltny, azután kúszva gyülekezés mögöttem 50 m-re a nagy fa környékén. Tűzmegezdés karjelemre! Végeztem!”

Tűzzel való rajtaütésre a harc minden mozzanatában (támadás, védelem, stb.) bőséges alkalom nyílik. Különösen járőrök fogják alkalmazni. Főleg a felderítő és biztosító szolgálatban. A tűzzel való rajtaütés végrehajtása rendszerint a következő sorrendben történik:

1. a rajtaütés helyének rejtett elfoglalása;
2. a tűz meglepő egységes megindítása.
3. rövid idő alatt nagy tűzhatás kifejtése;
4. a rajtaütés helyének gyors és rejtett elhagyása.

Több ízben különböző helyről és különböző osztások ellen végrehajtott rajtaütés az ellenségnél sokkal több zavart okoz, mint ha megelégszünk egy rajtaütés eredményének teljes kihasználásával.

A tűzzel való rajtaütés leghatásosabb fegyvere a golyószóró és a géppuska. Ezekkel (nagy tűsgyorsaságukat kihasználva) kis területről pár pillanat alatt igen nagy hatást érhetünk el.

Fényképpályázat.

I.

Sok olyan fényképezőgép van kint az őrökön, amelyekkel a gazdájuk még egyetlen felvételt sem csinált, egyszerűen azért, mert — nem találta még meg hozzá a bátorságot. Ezt a bátorságot akarjuk most elősegíteni azzal, hogy pályázatot hirdetünk a kezdő fényképezőknek. Tisztában vagyunk vele, hogy ezektől művészi felvételeket nem várhatunk, de az is elég eredmény, ha egyáltalában belefognak ebbe a szép és nemes szórakozásba, amelynek sok magánöröme mellett a szolgálat is komoly hasznát veheti. A kezdő pályázatokat semmiféle feltételhez nem kötjük. Mindenki arról és annyi képet küld be, amiről és amennyit óhajt. Csak egyet kötünk ki: meg kell írni nekünk, hogy a pályázó mióta fényképez és az őrsparancsnokkal az adatok valódiságát igazoltatni kell. A pályázatokat fel kell tüntetni: „Kezdő!”

II.

De pályázatot hirdetünk egyúttal s most már ismételtén a gyakorlott, régi fényképezőknek is. Tőlük már olyan képeket várunk, amelyek a közölhetőség mértékét is megütik, egyébként pedig feltételeink a következők:

1. Csak olyan fényképfelvétellel lehet pályázni, amely tárgyát a csendőrségtől meríti. A csendőrőrök, iskolák, nyomozó alosztályok stb. mindennapi élete, munkája, szolgálata, ki éprése, a csendőr egyéni szolgálati- és magánélete, egyszerűen a csendőrség minden mozzanata a felszereléstől a leszerelésig, mind sok hálás témát ad a jószemű csendőr és fényképész számára. A pályázat lényege éppen abban áll: ki tudja a csendőrség életéből a legszebb, legeredetibb, legjellemzőbb pillanatokat kikapni és megörökíteni. A fénykép kidolgozását is figyelembe vesszük ugyan, de a főszempont mégis az, hogy kinek a fényképe lesz csendőrségi szempontból a legsikerültebb.

2. A felvételek egyik legfontosabb feltétele a természetesség. A képen szereplőknek úgy kell viselkedniük, mintha a fényképezésről nem is lenne tudomásuk. Erőltetett pózok és helyzetek, beállított csoportképek, amelyek mindenki szemében állami és teljes egészében látszani akar, vagy amelyekben mindenki a fényképezőgép lencséjébe néz, értéktelenek.

3. Legalább 64×9 cm nagyságú felvételt kell be, küldeni.

4. A pályázaton nemcsak a csendőrség tagjai (tisztok, altisztok) vehetnek részt, hanem a csendőrségen kívül is akárki. A felvételt nem kell okvetlenül csendőrnek észítenie, elkészíttetheti mással is. Aki a fénykép tárgyához a gondolatot adta, vagy aki a fényképet mással, például fényképpésszel saját költségén elkészítette, azzal a saját neve alatt pályázhatik.

*

A kezdőket és a gyakorlott fényképezőket természetesen külön csoportokban bíráljuk el s mindkét csoportban az első három jutalmazzuk. Pályadíjakat előre nem tüziünk ki, hanem a szerint válogatjuk majd meg a jutalomtárgyakat, amilyen a pályázatok színvonala lesz, mindenestre értékes jutalmakat szánunk erre a pályázatra.

Határidő: szeptember 1. Az eredményt az október 1-i számunkban fogjuk kihirdetni.

CSENDŐR LEKSZIKON.

69. kérdés. Van-e büntetőjogi jelentősége annak, mennyi idő telt el a felbujtástól a tett elkövetéséig?

Válasz. Ennek büntetőjogi jelentősége nincsen. Valaki például felbujt egy másikat szándékos emberölésre, ez azonban csak 20 év múlva hajtja végre ezt a bűncselekményt. Ha bebizonyítható, hogy a tettes a felbujtás következményeként bajtosta végre tettét, felelősségre kell vonni a felbujtót, jóllehet a felbujtás idejétől kezdve anyai idő mult el, amely alatt az elkövetett bűncselekmény elvélt volna.

70. kérdés. A szolgálatban álló csendőr felszólít egy polgári egyént, hogy sejdékezze neki egy súlyos bűncselekmény miatt korözött egyén elfojtásában. A polgári személy a segítséget megtagadja. Fel lehet-e őt ezért jelenteni s ha igen, milyen törvény alapján?

Válasz. Ha a csendőr mindig csak önmagára volna utalva és a polgári lakosság nem segítené őt a szolgálata teljesítésében, vajmi kevés eredményt tudnánk felmutatni. Hogy a polgári lakosság segítségét, sőt sokszor egyenes közreműködését mennyire nem tudjuk nélkülözni, bizonyítja, hogy az utasítás több helyütt utal erre, sőt bizonyos esetekben köteleességé teszi a csendőrnek az ilyen segítség igénybevételét. Például:

1. A járőrnek majdnem minden szolgálati ténykedéséhez bizalmi egyénekre van szüksége. Erre elsősorban a községi előjáróság tagjait kell ugyan igénybevenni, de ha községen kívül kell szolgálati ténykedést végezni, vagy ha községi előjáróságot tagot nem lehet előkeríteni, a járőr kénytelen magán-személyeket alkalmazni bizalmi egyének gyanánt. Az ilyen közreműködés a polgári személy részéről sokszor nem kis áldozattal, jöves-menéssel, idővesztéssel jár, sőt sokszor még a gyanusított nehezítését, haragját vagy éppen bosszúját is magára vonhatja.

2. Az idegenellenőrzés a lakosság közreműködése nélkül nem lehet tökéletes. Ha gyanus idegen fordul meg a községben, aki — pl. mert ott csak rövid ideig tartózkodik —, nem köteles magát bejelenteni, leginkább a lakosság hívhatja fel rá a csendőr figyelmét.

3. Bizalmas szolgálatokat nemcsak hivatásos besúgók teljesítenek, hanem a lakoságnak olyan jobbészű tagjai is, akik meggyőződésből és a közrend érdekeinek helyes felfogása következtében vannak segítségére a csendőrnek.

4. Ha a járőr az előírt időnél 24 órával vagy még később tud csak bevonulni, ezt az őrsparancsoknak alkalmi küldönc útján köteles jelenteni (271.).

5. Lovas járőr, ha gyalog kell portyáznia vagy szolgálati ténykedést végeznie, a lovakat megbízható egyén felügyeletére bizza (275.).

6. Ott, ahol rendszeresített pihenőszoba vagy a község által bérelt istálló nincsen, a pihenőhelyet és az istállót magánszemélyek bocsátják a csendőr rendelkezésére.

7. Fogolyüldözéskor a fogoly elfogásában való közreműködésére a közelben tartózkodó polgári egyéneket is fel kell szólítani (339. p. 5. bek. és 344. p. 5. bek.).

8. Néptömeg szétosztatásánál elsősorban a rendezőket és a befolyásos személyeket kell felkérni a tömeg szétosztatására (340.).

9. Megfigyelésre a megfigyelendő számszádel, ismerősei is felkérhetők (358. p. 3. bek.).

10. Nők személymotoszást csak erre felkért nő végezheti (441. p. 3. bek.).

11. Házkutatásánál, az az, aki ellen a kutatás irányul, nincs jelen, hozzátartozói vagy megbízható személyek közül kell valakit felkérni, hogy őt helyettesítse (442. p. 1. bek.).

12. Szakértők díjazásáa a járőrnek anyagi eszközök nem

állanak rendelkezésére, szakértőkül tehát elsősorban olyan személyeket kell felkérnie, akik arra szíveségből vállalkoznak. Zárfejtéshez pl. kötelező a szakértő mesterember igénybevétele (442. p. 2. bek.).

13. Fogolyörzénél, ha egyszerre sok foglyot kell őrizni, a csendőr fegyveres polgári segítségét is igénybe veheti (559.).

Látjuk tehát, maga az utasítás is hány esetet említ, ahol a csendőr a lakosság támogatására szorul. A gyakorlatban természetesen ennél sokkal több olyan eset adódik, amelyeket az utasítás egyenként nem sorolhat fel, de amelyeknél a csendőr a polgári lakosság vagy egyes polgári személyek igénybevételét, segítségét nem nélkülözheti.

Ha most azt vizsgáljuk, vajon köteles-e egy polgári egyén akár az utasításban említett, akár pedig más esetben a csendőr segítségére lenni, meg kell állapítanunk, hogy: nem köteles. Ilyen segítség megtagadása miatt tehát nem lehet senkit feljelenteni.

A törvény nem kötelezhet senkit arra, hogy a munkáját otthagyja és tanúnak menjen a csendőr szolgálati ténykedéséhez, hogy életét vagy testi épségét pl. egy fogoly elfogásában való közreműködésnél kockára tegye, hogy a csendőrnek küldöncszolgálatot végezzen stb. Az utasításnak egyenlő helyen található az a rendelkezés, hogy a csendőr „a községi előjáróság útján” igényeljen ilyen magánsegítségét, mindössze annyit jelent, hogy a községi előjáróság felhívásának az emberek talán inkább eleget fognak tenni, de kötelezni, kényszeríteni a községi előjáróság sem tudja azt, aki a közreműködést megtagadja. A kihágási btk. a hatósági felhívás iránt való engedetlenségnek csak három esetét ismeri: a nyilvános csoportosulás vagy zavargás esetén való engedetlenség (42. §.), a személyazonosság igazolásának megtagadása (43. §.) és a tűzvesz vagy vízáradás esetén való engedetlenség (191. §.). A hatóság cselekvő segítségére nincs rendelkezés.

Mindebből két dolog következik. Az első: igyekezzék magát az őr és minden egyes csendőr a lakosság jobbjárú, törvénytisztelő rétegével megszerettetni. Nem azt kell azalatt érteni, hogy a csendőr igyekezzék mindenkinek a kedvébe járni, hogy elnézzon olyasmit, amit nem szabad elnézni, hogy szolgálaton kívül túlságos barátkozást folytasson stb., hanem azt, hogy mindig, mindenkivel szemben egyforma igazságossággal járjon el, ne kövessen el visszaéléseket, szükségtelenül ne kicsinyeskedjék, ne fitogtassa a hatalmát, ne zaklasson senkit hiába és végül egyén magatartására, megjelenésére, fellépésére stb. is mindig ügyeljen, mert a köztisztelnek és közbizalomnak ezek a külsőségek sem lényegtelen feltételei. Az ilyen őröket, az ilyen csendőrt a lakosság megkedveli és meg is becsüli, mert még a csendőr komoly-ságából is kiléri a derék, tisztessége, pártatlanság, törvény-tudó, törvénytisztelő embert, akinek segítségére lenni mindenkinek magától értendő, nem törvényes, hanem erkölcsi kötelessége.

A másik dolog: amikor felkérünk valakit, hogy legyen a segítségünkre ne parancsotjunk, hanem kérünk. A fennhíjású, pökhendi rendelkezés könnyen dacossá teszi az embereket, míg a kellő formában kifejezett kérés, amelyből kilárik, hogy a csendőr szíveséget kér, ritkán marad eredménytelen. Amikor pedig már nincsen szükségünk a polgári személy közreműködésére vagy segítségére, köszönjük meg azt neki.

Ha így járunk el, sohasem fogjuk érezni, hogy a segítség, amit kapunk, nem kötelesség, hanem csak szíveséget.

71. kérdés. Kihágást követ-e el az az iparos (például szabó vagy cipész), aki este 20 óra után az utcára nyíló üzletét nem zárja be és dolgozik?

Válasz. Az általános üzleti záróra-rendelkezések általában nem vonatkoznak az anyagmunkáló-üzemekre, a különféle iparos-műhelyekre. Ha azonban a műhely egyúttal árusítóhelyiség is, ahol az iparos kész árukat áruba bocsátja, a helyiséget, mint nyílt árusító-üzletet (boltot) kell természetesen tekinteni.

A munkaszüneti napokon (vasárnap és Szent István-napján) a műhelymunkának is általában szünetelnie kell. Kivéve van azonban itt is azokra az ún. álló kisiparosokra, akik segédüzemélyzetet nem foglalkoztatnak a lakásukon vagy lakásukkal kapcsolatos műhelyekben dolgoznak; ezeknek ugyanis szabad saját személyükben munkaszüneti napokon is déli 12 óráig dolgozniuk. A saját szülkségüret végzett munka természetesen nem számít ipari munkának, ily célra ez iparos korlátlanul dolgozhatik.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

A helyszín beszél.

Írta: REMÉNYI KÁROLY tiszthelyettes, őrsparancsnok (Szentgyörgyvölgy).

*Nyomozta: a volt gyöngyösmelléki (jelenleg nagydob-
szai) őrs legénysége.*

A volt gyöngyösmelléki őrsön 1932. évben mint őrsparancsnok-helyettes teljesítettem szolgálatot. Egyik júllusi nap reggelén 8 óra tájban küldönc érkezett az őrsre és jelentette, hogy Magyar Jánost,* ki a Kegyes Tanítórend nagydobszai uradalmaiban mint erdőőr volt alkalmazva, orrvadászok 7—8 óra közötti időben a pettendi erdőrészen meglőtték. Magyar sérülésével a helyszínen fekszik.

Őrsparancsnokom Kerácsy Imre őrmesterrel azonnal nyomozó szolgálatba vezényelt. Később, elindulásunk után, egy másik járort is vezényelt ellenkező irányba azzal a paranccsal, hogy a menekülő orrvadászt, a feltételezett menekülési irányban tartóztassák fel és az erdőt a helyszínig kutassák át.

A helyszín az őrsállomáshelytől két km. távolságra lehetett. Az út oda Pettend községen keresztül vezetett. Pettend község északi bejáratánál arról értesültünk, hogy a sérült erdőőrt már beszállították a községbe, aki jelenleg az egyik házban fekszik.

Odamentünk. A ház udvarán egy kocsin hanyatt fekvő találtuk az erdőőrt, jobb combján ötpengős nagyságú lött sebbel. A sebet alaposan megnéztem, pörkölési nyomok nem látszóttak rajta, a bemeneti nyílás elől volt, tehát az erdőőr szembe kapta a lövést.

Odaérkezett hamarosan a körorvos is és orvosi segítyben részesítette az erdőőrt, azután kórházba szállítását rendelte el. Az erdőőr puskáját, tölténytáskáját három „Hubentus” tölténnyel és átlőtt nadrágját, melyet róla levetettek, őrizetbe vettem és előzetes megvizsgálás nélkül, változatlan állapotban, a községi bírónál biztonságba helyeztem.

Magyart kórházba szállítása előtt sérülésére nézve kikérdeztem, aki előadta, hogy reggel a pettendi erdő rész felé rendes körútjára indult. Elindulás előtt magához vette puskáját és tölténytáskáját a benne levő töltényekkel, azután a puskát megtöltötte, mert azt rendszeren töltve hordta. A pettendi erdőszélen déli irányba haladva, elérte a Pettend és Kistamási községeket összekötő úton levő hidig. Itt hét óra tájban megreggelizett. Azután az erdő szélén levő frissen kaszált erdei úton északi irányban tovább haladva, elért egy kis tölgyfáig, amely ennek az útnak a közepén áll. A tölgyfától számítva északnyugati irányban az erdőbe akart betérni.

Amikor 1—2 lépést tett az erdő felé, az erdőből a jobb combjába lövést kapott. Nyomban elesett, tovább menni nem tudott. Puskája ekkor a nyakába volt akasztva. A lövés irányába nézve, az erdőben nem látott senkit, de távolodó csörtetést hallott. Később előadta, hogy a csörtetést az a kis őzike is előidézhette, amelyet akkor a helyszín közelében látott. Megsebesülése után hangosan kiabált, hogy „Jaj, meglőtték, tönkretettek!” Időközben puskáját nyakából leakasztotta és azt becsukott állapotban maga mellé tette, majd lábairól lehúzta bakancsait is. Előadta még, hogy mindössze három hónapja van az uradalom szolgálatában, ezért nem gondolt arra, hogy valaki bosszúból lőtte volna meg, mert haragos a környéken nem volt.

Kimentünk két bizalmi egyénnel a helyszínre. Itt megtaláltuk az erdőőr fekvési helyét, melyet a kifolyt, megalvadt vértócsa jelzett. Ezen a helyen kapta az erdőőr a lövést, mert bemondása szerint a lövés után azonnal elesett és tovább menni nem tudott. A vértócsa az erdő szélén levő frissen kaszált erdei úton álló kis tölgyfától északra egy méter távolságban volt. Ettől nyugat felé két méter távolságban ritkás, szálas erdő terült el, melybe egyes helyeken 10—15 méterre jól be lehetett látni. Keleti irányban embermagasságú kukorica szegélyezte az utat. Az erdőőr a lövést csak az erdő felől kaphatta. Ő maga is azt adta elő. Megvizsgáltam a helyszínt és közvetlen környékét, minden kicsiségre kiterjeszkedtem, de semmi olyan adatot nem találtam, amit támpontul fel tudtam volna használni. Helyszínelés közben a helyszín közvetlen közelében egy kocsiny, mintegy 5—6 hónapos ögzidát láttunk. Akkor még nem gondoltuk, hogy ez a kecses kis állat milyen fontos szerepet fog játszani később a nyomozásnál.

Már azt hittem, hogy az eset nem derül ki, mert minden támpont nélkül állottunk a helyszínen. Ha a tettes orrvadász volt, az már régen hazatért. Kiletét megállapítani alig lehet. Ha sikerül, úgy az csupán a véletlennek lesz köszönhető.

Megérkezett hamarosan az erdő átkutatására kirendelt járőr is. Eredményt nem ért el. Közvetlenül utána ellenőrzésünkre az őrsparancsnokom is megérkezett másodmagával. Jelentettem, hogy nem tudunk eredményt elérni. Gondolkozott az eseten ő is, később parancsot adott, hogy meg kell nézni a közeli községekben az orrvadászokat, azok között lesz a tettes. Azután mondván, hogy biza megy és az esetről a szükséges jelentéseket megteszi, eltávozott. Mielőtt az őrsparancsnokom által meghagyott irányban elindultam volna, a helyszín közvetlen környékét újból alaposan átkutattuk. Céлом elsősorban az volt, hogy a leadott lövés valamely nyomát: a fojtást vagy a kilőtt töltényhüvelyt megtaláljuk.

Az erdőszélen bizonyos térközzre felállítottam a velem maradt csendőröket és meghagytam nekik, hogy a

A bécsi császári udvari haditanács mely évszázadokon át, egészen a múlt század közepéig, mint legfelsőbb katonai fórum működött, igen nagy kerékkötője volt a hadműveleteknek. A helyzet ismerete nélkül adta ki rendelkezéseit, melyek az akkori közlekedési viszonyok mellett bizony sokszor csak hetek múlva érkeztek a sereghez, amikor pedig már minden megváltozott. Ahol erőteljes offenzíva sikert hozhatott volna, ott a haditanács gyakran visszavonulást rendelt el és viszont. Általánosan ismeretes, hogy 1697-ben a zentai csata helyett visszavonulási parancs volt kihívve. Szerencse, hogy a futár már csak a győzelem után érkezett.

Montecuccoli a haditanács eme nagy mesterére annak idején találatlanul jegyezte meg, hogy „több a hatalmuk, mint a tapasztalatuk”.

* A neveket megváltoztattuk (Szerk.)

füvet és falevelet kézzel óvatosan hajtogassák félre és kutassanak fojtás vagy kilőtt töltényhüvely után. Egy órai helyszínelés után Karácsony őrmester jelentette, hogy valamit talált. Odamentem, megnéztem. Láttam, hogy kilőtt töltényhüvely fekszik a földön üregével az erdőőr fekvési helyzetével szemben, attól 3.7 méter távolságra. Felvettem a töltényhüvelyt és megvizsgáltam. Frissen kilőtt 16-os „Hubertus” gyártmányú töltényhüvely volt. Egyebet nem találtunk.

Magyar erdőőr pu kája szintén 16-os öbméretű volt. Arra gondoltam, hogy a talált töltényhüvely az erdőőr puskájából kerülhetett ki. Ez a gondolat egy új feltevésre szolgáltatott tápot. Lehetségesnek tartottam ugyanis, hogy a szerencsétlen ember puskája valamely okból akaratán kívül elsült és sérülését attól kapta, a valóságot pedig azért nem meri beismerni, mert fél, hogy az uradalom eibocsátja. Ebben az esetben az orrvadászról szóló história természetesen csak a valóság leplezésére kitalált mese volt. Megkísérletem az esetet ilyen megvilágításban vizsgálni és a feltevésém alátámasztásához adatokat gyűjteni.

Két tanu a lövés pillanatában mintegy 300—400 méter távolságra tartózkodott a helyszíntől. A lövés után valami kiabálást hallottak, ezért a hang irányába siettek. Mindketten egyszerre értek a helyszínre. Egybehangzóan előadták, hogy az erdőőr addig, amíg őket meg nem látta, csak jajgatott, azután pedig azt hangoztatta, hogy meglőtték. Az erdőőrt hanyattfekve találták, mellette voltak szétnyitott állapotban lévő puskája és bakancsai. A helyszín közelében senkit sem láttak. A tanuk és az erdőőr előadása között ellentét mutatkozott. Az erdőőr azt mondta, hogy pu káját csukott állapotban helyezte maga mellé, a tanuk ezzel szemben nyitott puskát láttak az erdőőr mellett.

Ezután alaposan megvizsgáltam a helyszínen talált töltényhüvelyt, melynek fenekén több éles karcot találtam. Arra gondoltam, hogy a töltény olyan puskában lehetett, melynek ütőszége nem jó és a karcok az ottal eredtek. A töltényhüvelyen lévő karcok arra engedtek következtetni, hogy a töltény többször volt a puskába téve és kivéve, így azt az ütőszeg mindannyiszor megkarcolta. Összehasonlítottam az üres töltényhüvelyt az erdőőr táskájában talált töltényekkel. Azokon ugyanolyan karcos nyomok voltak, mint az üresen. Ez azt látszott bizonyítani, hogy a helyszínen talált üres hüvely és az erdőőr táskájában volt töltényeken lévő karcosokat egy puska idézte elő. Megvizsgáltam az erdőőr puskáját s megállapítottam, hogy a puska ütőszegrugója nem volt rendben. Az ütőszeg rendszerint nem ment vissza rendszeren a helyére s így a karcosokat az ütőszeg idézhette elő. Ezek után egész biztosra vettem, hogy a helyszínen talált töltényhüvely az erdőőr puskájából került ki. Alaposan megvizsgáltam azt a nadrágot is, melyet az erdőőr viselt. Keveset használt barna nadrág volt, melynek zsebei fehér vászonzól készültek. A jobb zsebben zsebkendő volt. Ennyit láttam kívülről. Ezután a véres nadrágot kifordítottam. A jobb zsebben, melyben a zsebkendő volt, több sörét nyoma látszott. A fehér vásznon a lőpor-füst nyomait kétségtelenül fel lehetett ismerni, ami amellet tanuskodott, hogy a lövés az erdőőrt közvetlen közelből érte.

Kikérdeztem az erdőőr intézőjét is, hogy az erdőőr kitől, milyen töltényeket kapott. Az intéző azt felelte, hogy az erdőőrt ő látta el tölténnyel. „Hubertus” jegyű töltényeket adott neki, de arra már nem emlékszik, hogy hány darabot. A töltények gyérfüstű lőporral voltak töltve.

Orvosi vélemény kikérése és az erdőőr újbóli kikérése végett Szigetvárra mentünk, ahová az erdőőrt kórházba szállították. Megkérdeztem a kórházi főorvost, segédorvost és még egy ott jelen volt magánorvost is, hogy milyen távolságról kaphatta az erdőőr a lövést? Véleményük meglepett. Egybehangzóan azt mondták ugyanis, hogy az erdőőr a lövést 1.5—4 méter távolságból kaphatta. Nem ilyen választ vártam. Én odanyilatkoztam, hogy nézetem szerint a lövés 20 cm.-nél is közelebről történt. A kórházi főorvos erre határozottan kijelentette, hogy olyan közlőlől nem történhetett a lövés, mert akkor a seb bemeneteli nyílásánál égési nyomoknak kellene lenni. Én más véleményen voltam. Gyérfüstű lőpornál a füstcsapadék kevés és a seb ennek dacára ilyen nyomokat mutatott. A lövésnek tehát közvetlen közlőlől kellett történnie. A láng hatás elmaradása viszont csak annyit bizonyított, hogy a lövés 2—3 cm.-nél nagyobb távolságból történt.

Engedélyt kértem a kórházi főorvostól az erdőőr kikérdezésére. Megkérdeztem az erdőőrt, hogy hány töltényt kapott összesen az intézőjétől? Előadta, hogy öt darabot kapott. Eből egy darabot előadása szerint vadkacsára ellőtt, a többi a táskájában van. A táskájában ezzel szemben csak három dara töltényt találtunk. Magyar egy darab töltény hollétét igazolni nem tudta, vagy nem akarta. Ez azt látszott igazolni, hogy a hiányzó töltény azonos a helyszínen talált hüvellyel. A erdőőr előtt bizonyítékaimat mind felsorakoztattam és felszólítottam, hogy ismerje be a valóságot, vagyis azt, hogy sérülését saját puskájától kapta. Az erdőőr továbbra is tagadt, illetve megmaradt az orrvadászról szóló mese mellett. Ha kérdéseimmel valami érzékeny pontot érintettem, azonnal jajgatni kezdett, hogy fáj a sebe. Nem boldogultam vele.

Az intéző előtt tárgyi bizonyítékok alapján bebizonyítottam, hogy az erdőőr saját puskájával lötte meg magát. Felkértem, hogy beszéljen az erdőőr lelkére és bátorítsa őt, hogy mondjon el nekünk mindent a valóságnak megfelelően. Az intéző kérésemet teljesítette, az erdőőrt figyelmeztette, hogy nem lesz semmi bántódása, akárhogy is történt az eset, ne akarja a csendőroket boldondá tenni, hiszen azok már mindent tudnak s így a tagadásnak nincsen értelme. Az intéző biztosította az erdőőrt arról, hogy nem bocsátják el. Ez használt. Az erdőőr az intéző előtt beismerte, hogy véletlenül meglötte magát.

Mielőtt az erdőőr beismerését megtudtuk volna, újból kimentünk a helyszínre és ott magyarázatot akartunk keresni arra, hogy az erdőőr puskája hogyan sült el? Eszünkbe jutott a helyszínen látott ögzida, melyről az erdőőr is beszélt. Arra gondoltunk, hogy az erdőőr talán a kis özikét akarta megfogni s mivel ezt kézzel nem tudta végrehajtani, puskájával próbálta az állatot leütni. Annak megállapítására, hogy ilyen cselekvés közben az erdőőr sérülése létrejöhetett-e, kísérletekhez folyamodtunk. Megpróbáltuk a puskánk csövét elől bal, hátul pedig jobb kézzel megfogni, mintha az özikét puskással akartuk volna lenyomni. A kísérlet újabb adatokhoz juttatott. A csőtorkolat ugyanis az előbbi fogás mellett pontosan a jobb comb azon része felé irányult, ahol a lövés az erdőőrt találta. Most már igyekeztem megállapítani, hogy a leírt puskafogás mellett hogyan sült el az erdőőr puskája? A frissen készült erdei út helyenként gyengébb fatarlóval volt borítva. Azt gondoltuk, hogy mikor az erdőőr az özikét ide-oda ugrálva le akarta nyomni, puskájának ravasza egy ilyen kiálló

facsonkba akadt és úgy sült el. Kísérleteztünk saját puskákkal, hogy beleakad-e valamelyik kiálló fadarabba. Karácsony őrmester puskája beleakadt. Megpróbáltam saját puskámat is, beleakasztottam, aztán húztam a puskát magam felé, de nem sült el. Ekkor mondtam, hogy így nem történhetett az eset, mert az erdőőr puskájának ravasza jóval erősebben jár, mint az enyém s így az még kevésbé sült el. Más lehetőség után kellett kutatni. Így támadt az a gondolatom, hogy az erdőőr puskájával az őzike után csapkodva, puskáját a helyszínen lévő kis tölgyfához üthette s a puska így sült el, annál is inkább, mert a puska kakasának előre és hátra 3—4 milliméter mozgása volt. Ha a kakast a leírt puskafogás szerint az erdőőr a kis tölgyfához ütötte: ez éppen elegendő ahhoz, hogy az az ütőszegre üssön, minek következtében a töltény még akkor is elsülhetett, ha a puska kakasa leeresztett állapotban volt. Ezt a puskán ki is próbáltam. A gyöngyösmelléki körjegyző adott egy olyan 16-os töltényhüvelyt, melyben csupán gyutacs volt. Ezt bele tettem a puskába. Tanuk jelenlétében a puska kakasát leengedtem, azután a kakast olyanféle fogással, ahogy azt az erdőőr, a feltevés szerint, foghatta, egy fához ütöttem. A kakas ráütött az ütőszegre és ennek következtében a puskában volt gyutacs elsült.

Ezek után tisztán láttam a helyzetet és meg voltam nyugodva, hogy az erdőőr saját puskájától sérült meg. Az erdőőr kikérdezése végett újból a szigetvári kórházba mentünk, ahol előtte összes bizonyítékaimat felsoroltam és az eset lejártszódását előtte elgondolásom szerint leírtam. Erre azt felelte az erdőőr, hogy mindennek a kis őzike volt az oka. Meg akarta fogni, miközben puskáját a kis tölgyfához ütötte. A puska elsült és meglötte magát. Előadta még, hogy előzőleg azért nem mert megmondani az igazat, mert attól félt, hogy az uradalom szolgálatából elbocsátja. Az intéző azonban megígérte neki, hogy semmi baja nem lesz, ezért most már mindent úgy mondott el, ahogy az a valóságban megtörtént.

Az erdőőr 3 nap mulva vérmérgezés következtében sérülésébe belehalt. Boncolás során előkerültek lábából a sörétek és a fojtás.

*

A nyomozásnál nélkülözhetetlen az élénk képzelő erő. Maga az eset, melyet fel kell derítenünk, okozat, melynek okát, előzményét kell megtalálnunk. Egy és ugyanazon okozatot, következményt több, sokszor számtalan ok, előzmény idézhet elő. A feladat: megtalálni az igazit. Ez rendszerint csak úgy lehetséges, ha elképzeljük az összes lehetséges okokat, előzményeket és azután ezeket feltevés tárgyává téve, közülök módszeresen kiválasztjuk az igazit. Az összes lehető okok elképzelésénél segítségünk van a képzelőerő, melyet a minél szélesebb körű bűnügytörténeti ismeretek részben saját tapasztalás, részben mások tapasztalatainak kihasználásával, tehát a bűnügyek és azok nyomozásának szorgalmas olvasásával szerezhetünk meg. A leírt eset rámutat ezenkívül a helyszíni szemle alapos megtartásának, valamint az adatok részletes és beható vizsgálatának fontosságára.

Rá kell mutatnunk végül a kísérlet jelentőségére. A járőr az eset lejártszódására vonatkozó feltevésének helyességét gyakorlatiasan, kísérleti úton ellenőrizte. Az eredmény meggyőzte arról, hogy feltevésével helyes úton jár. A kísérletet sohasem szabad elmulasztani olyankor, amikor az adatok, feltevések helytállóságának, lehetőségének ellenőrzésére alkalmas eszköznek kínálkozik.

A vöröskakas

szárnyrakapott és házakra, asztalokra, erdőkre szórja a parazsát. Tűzvész-sorozatáról olvasunk, pusztul az amúgyis kevéske magyar vagyion. A szárazság kiapasztotta a kutak vizét s a patakig nincs elég hosszú cső. Közben a szél tombol, ciszti a zsaratnokot tetőről-tetőre. Itt is, ott is felbukkan a gyaru: bűnös kezek munkája, a csendőrség nyomoz. Nyugodtak vagyunk afelől, hogy nem eredménytelenül, de az elhamvaszt gabonát, házat, erdőt ez már nem éleszti fel. Igaz, a csendőr nem fakaszthat a homokból vizet, nem teremthet kilométeres csövet és nem foghatja fel hátával a szelet s ami a községek tűzrendészetében, tűzvédelmében ma még hiányos, azért felelhet bárki, csak a csendőr nem s talán nincs is itt másnak felelőssége, mint a pénzhiánynak, a nagy szegénységnek. De azért, hogy ami kis tűzvédelmi előkészület mégis van odakint és azért, hogy a tűzrendészeti szabályokat betartja-e a lakosság, azért már a csendőr is felel. Ha ezeket a szabályokat betartják az emberek, nahezebben fog lángot a szikra és a dűnös kezek dolga is bizonytalanabb. Gondoljon minden csendőr arra, hogy ezekben a hetekben takarítsuk be az egész év termését. Most éljük a komoly tűzrendészeti szolgálat legmelegebb napjait, hát nézzünk is bele a dologba. Ősszel, amikor az ereszek csurognak s télen, a hófóde világban majd más feladat lesz a főgondunk. Akkor majd engedhetünk kicsit a tűzrendészeti buzgalomból, de ezekben a nyári hetelekben nézzünk csak be az udvarokra: hol a hordó, van-e víz s mi van a kazlak környékén, hol és mint bug a cséplőgép...

Mert a csendőr szeme és szigora le tudja vadgosni a vöröskakas szárnyát is, — ha akarja.

A m. kir. rendőrség díszszelvénye. Vitéz Loveldi Kozma Miklós belügyminiszter úr Önmegméltósága július 13-án megszemlélte a m. kir. rendőrség Budapestén állomásozó alakulatait. A kora délelőtti órákban a budapesti ügatópályán sorakoztak a rendőrség gyalog- és lovasszázada, a kerékpárosszázad, a motorososztág, a riadóautók, a rendőrség rádiós kocsija s végül egy szakasz rendőr idomított rendőrkutyákkal. A belügyminiszter úr érkezését kürtész jelezte. Ferenczy Tibor budapesti főkapitány és Török János főparancsnok jelentése után a rendőrzeneke a Himnuszt játszotta, a belügyminiszter úr pedig elhaladt a csapatok előtt, majd végignézte a csapatok díszelvonulását. Utána a Mosonyi-utcai rendőrlaktanyába látogatott el, ahol újabb szemle következett. Szemle után beszédet intézett a rendőrtisztviselőkhez és legénységhez, majd megelégedését fejezte ki Ferenczy Tibor főkapitánynak és Török János főparancsnoknak. A miniszteri elismerést a főkapitány napirparancsban közölte a tisztviselőkkel és legénységgel.

Jutalmazás. A m. kir. Belügyminiszter úr a legnagyobb szorgalommal párosult leldísmerekes kötelességteljesítésükért a belügyminisztérium VI—b. osztályába tartozó szv. tthts.-ek közül: Szentgyörgyi Albert és Kerekesz Andor szv. tthts.-eket 50, Békay Lajos szv. tthts.-t 40, Gyárfi Aron, Tóth Ferenc, Tóth Ferenc II., Nagy Pál, Csatószegi Ferenc, Szilasi

Sándor, Kiss Gábor, Soós János, Bárány Sándor, Szénás József és Nagy Lajos szv. thtts.-eket 30. — a budapesti I. kerület állományából, a közbiztonsági szolgálat önálló ellátása és vezetése terén kifejtett tevékenységükért, Sághegyi Béni, Duku Dénes Király János, Ötös Gábor, Isáák Dénes, Mészöly István, Szegedi István, Török Dávid, Csépe Sándor, Brassai Sándor, Lukács György, Nemes Lajos, Gegő Károly, Németh János I., Baranyai Márton, Kovács Balázs I., Boros János, Eszi Vendel, Bartha Ferenc, Viskolczi József, Miklós Márton, Keresztes János, Czifra Mihály, Tanczos Elek, Bodó Idám thtts.-eket 45. Széles Ferenc, Toldi Ferenc, Koncz István, Hollós János, Bain Lajos, Both András és Várnagy András thtts.-eket 30. a szolgálati lovak jókarbantartásáért vitte Tóth Lajos alhdgy.-ot, Székely András thtts.-t. Mohár László tórn.-t 30. Papp Lajos, Duku Dénes thtts.-t. Kiss István II., vitte Nagy József és Németh Lajos V. tórn.-eket 20. a székesfehérvári II. kerület állományából, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett kiváló szorgalmukért, Kiss József, Szentpéteri Vendel, Orbán György, Földvári András, Hadnagy Ádám, Bokor Domokos, Átmási Sándor thtts.-eket 45. Kün Miklós, Vértés György, vitte Kiss István, Fejes Sándor, Mohár Imre, Mezős Mihály és Takács József II. thtts.-eket 30. a szombathelyi III. kerület állományában, a közbiztonsági szolgálat ellátása és vezetése terén kifejtett érdemeikért: Mibél István, Varga Sándor I., Vargyas Pál, Lőrinc Ferenc, Somodi Pál, Kis József I., Györe István I., Tókos János, Tóth Ferenc III., Czinka András, Németh István XIV., Horváth József IX., Bakonyi János, Nagy János I., Janos György, Farkas István II., Balogh Imre thtts.-eket 45. vitte Némethy Pál, vitte Sallay József, Répész Ferenc, Kassab Zsigmond, Malomszki Vince, Nagy Sándor II., Orbán György, Süptei József, Péter Jenő, Vargha István IV., Pintér István, Farkas Sándor I., Horváth István III., Sümeji Ferenc, Orbán Ferenc, Varga József III. thtts.-eket, továbbá Magasházi Jenő és Szabo Jenő v. tórn.-eket 30. a pécsi IV. kerület állományában, a közbiztonsági szolgálat önálló ellátása és vezetése terén tanúsított szorgalmukért: Kiss József VI., Vörös József, Mészáros János IV., Kása Károly, Nagy András, Béli Mihály, Pélefi Mihály, Kajos János, Horváth Rózsás Imre, Bercsényi Vince, Major László, Zámbo János, Vas Aron, Kocsis Sándor, vitte Veruczkai István, Majoros István thtts.-eket 45. Fekete Lajos, Polgár György, Halász Antal, vitte Balogh Mihály, Bakonyi Sándor, Mohár Tamás, Kovács György II. és Szabó János I. thtts.-eket 30. — lovak jókarbantartásáért: Solti György alhdgy.-ot, Bucsa Zsigmond thtts.-t. R. Kiss Sándor, Makra Balázs és Mészáros József tórn.-eket 20 pengő. — a debreceni VI. kerületi parancsnokság állományában, a közbiztonsági szolgálat önálló vezetése és ellátása terén kifejtett eredményes tevékenységükért: Bólint Márton, Hegedűs Gyula, Sári László, Lendvai Pál, Kardos András, Józsa Mihály, Sándor József, Barna János I., Kiss Antal thtts.-eket 45. — Szabó Károly I., Fedor Ferenc, Képiró László, Tóth Miklós és Fenyő János thtts.-eket 30. a szolgálati lovak jókarbantartásáért: Husi Lajos alhdgy.-ot, Sági László, Józsa Mihály, Husz Gyula, Sándorf János thtts.-eket, valamint Kertész Ferenc és Antal Sándor tórn.-eket 20 pengő pénzjutalomban részesítette.

Bentulások Balatonfüredre. A belügyminiszter úr a folyó évi IV. gyógyidős akra a balatonfüredi csendőrségi gyógybázisba a következőket utalta be: A tényleges csendőrségi állományból: Oldry Sándor alez., dr. Csizky Ferenc alez. hb., Peródy Jakab örgy. a feleségével, valamint Anna és Magda leányaival, Rutich József örgy. a feleségével és József fiával, Kertész Károly Zsigmond szvs. és felesége, valamint Aurél fia, Bertényi Jenő hdgy., Dénes Andor g. hdgy., dr. Domány Kamillé alez. hb. felesége, valamint Dóra és Ilona leányai, dr. Endrődy Barnáné, szvs. felesége. Az ellátást élvező csendőrtisztek, tisztii özvegyek és árvaik közül: Vrablák Mátyás ny. tbk. és felesége, valamint Szerényi leánya, Fischer József ny. tbk. és felesége, Goreczky Vilmos ny. ezds., Mártulaky Imre ny. ezds. és felesége, dr. Papp Vilmos ny. I. oszt. főorvos a feleségével és Vilmos fiával, Veréb Szilaha Dénes ny. örgy., özv. Beronkay Akosné, tbk. özvegye és Mária leánya, özv. Krausz Antalné, ezds. özvegye, özv. Holik Lászlóné, örgy. özvegye. A m. kir. honvédség tényleges állományú tisztjei közül: vitte Veréb Szilaha Ferenc másnársági ezds., vitte Papp Dezsőné, ezds. felesége és Irén leánya, vitte Csizky Józsefné, szkv. örgy. felesége. A m. kir. honvédség ellátást élvező tisztjei, tisztii özvegyei és árvaik közül: Csető Sándor ny. tbk., Récsy Dezső ny. tbk. és felesége, Wolff Henrik ny. ezds. és felesége, László István ny. ezds. és felesége, Hertelonyi (Tóth)

Kálmán ny. ezds., Maróthy Kálmán ny. másnársági ezds. a feleségével, leányával és fiával, Hunfalvy Andor ny. ezds. hb. és felesége, Kassás Antal ny. I. oszt. főhadbíztos és felesége, Bemdek Béla ny. törzsállatorvos és felesége, Kniffel Ede ny. ezds. és felesége, özv. Polgár Rezsőné, tbk. özvegye és Irma leánya, özv. dr. Pridajka Józsefné, tbk. hb. özvegye és Imre fia, özv. Szkotniczky Rezsőné, ezds. hb. özvegye, özv. dr. Keserő Béláné, I. oszt. főorvos özvegye, özv. Dévényi Jónáné, I. oszt. főhadbíztos özvegye. A tényleges csendőrségi állományból: Nagy Gyula thtts. és felesége, Pászil György, Gabriél Gyula thtts.-ek, vitte Gál Pál tórn. Az ellátást élvező csendőrségi tisztii egyének, ezek özvegyei és árvaik közül: Kallós Imre ny. thtts., Nemes Sándor ny. tórn. Mária és Éva leányaival, Tóth Istvánné II. ny. thtts. felesége, özv. Hatala Mihályné és özv. Vekerdy Benőné thtts.-ek. özvegyei.

Bentulások Hévízre. A belügyminiszter úr a folyó évi IV. gyógyidős akra a hévízi csendőrségi gyógybázisba a következőket utalta be: A tényleges csendőrségi állományból: Gaiba István ezds., vitte Dobry László ezds. feleségével és Andrea leányával, Barényi Ferenc ezds. és felesége, Jablonkai Sándor alez. és felesége, dr. Domozsai Gyula alez. és felesége, dr. Parnay Károly alez. hb., vitte Halmy József örgy. és felesége, Papp János III. örgy. feleségével és Nóra mostoha leányával, vitte Bajaj Ferenc, dr. Endrődy Barna szvs.-ok, dr. Nyitrai Ferenc szvs. hb., Pallós Aladár hdgy., lovag Rományi Csölyer Gusztáv, tbk. felesége, nemes Szentoléry Richárdné, örgy. felesége és Judit leánya. Az ellátást élvező csendőrtisztek, tisztii özvegyek és árvaik közül: Lőrinc Ignác ny. alez. és felesége, özv. Kovács Karolyné, ezds. özvegye és Klára leánya, özv. Besser Béláné, ezds. özvegye, özv. Müller Béláné, hdgy. özvegye. A m. kir. honvédség tényleges állományú tisztjei közül: Agoston Béla II. oszt. főhadbíztos és felesége. A m. kir. honvédség ellátást élvező tisztjei, özvegyei és árvaik közül: Leótyer Kálmán ny. ezds., Csorba István ny. ezds. és felesége, Vethy Alajos ny. I. o. főorvos és felesége, Mohár Sándor ny. g. szvs. A tényleges csendőrségi állományból: Sziva Lajos alhdgy. és felesége, Baranyai János II. alhdgy., Bóth Albert thtts. és felesége, Ferenc Sándor thtts., Szabó János V. thtts. és felesége Takács Ferenc I. thtts., Pocsai Mátyás thtts. és felesége, Ille Sándor thtts., Gyöngyösi Mihály thtts. feleségével és Ilona leányával, Nikálya Miklós thtts., Fogorosi József thtts. és felesége, Kiss Gábor szv. thtts. és felesége, Balázs András, Veres János, Kovács Jenő I., Takács József I., Kiss Gyula tórn.-ek. Bácskai Józsefné, alhdgy. neje, Farkas Ferencné, thtts. neje, Nagy Lajosné, szv. thtts. felesége. Az ellátást élvező csendőrségi tisztii egyének, özvegyek és árvaik közül: Horozsnai Ferenc ny. thtts. és felesége, Antal János ny. thtts., Gál Béla ny. tórn., Mányoki István ny. tórn., Horváth Ferencné, thtts. özvegye, Görbe Jánosné, ny. thtts. felesége, Ecz Péterné, ny. thtts. felesége, özv. Szigeti Györgyné, thtts. özvegye és Elemer fia, özv. Balogh Sámuelné, thtts. özvegye.

Hősök emléke. Július 14-én délelőtt leplezték le Vácott azt az emléktáblát, amelyet a Váci Ipartestület készíttetett a háborúban elesett hős tagjai emlékére. Az ünnepi beszédet dr. Rubenhy-Ruszkó Lajos polgármester mondta.

Megtanuló csendőr. A héispátfalvi ös állományába tartozó Kozma László törzserőmester július 21-én 20 órakor a közszéghen működő cirkusz meglekintésére kapott engedélyt. Az előadás után Kozma törzserőmester körülbelül 23 óra tájban a cementgyári kantin felé sétált. A kantinban táncmulatság volt, ahol ismeretlen legények verekedtek. Kozma törzserőmester a polgári egyének segítség-hívására a verekedőkre szemben, szolgálatilag fellépett a azok a verekedés abbahagyására szólította fel. A legények a verekedést abbahagyták, később erővel Kozma törzserőmester ellen fordultak, a földre teperték, majd a legények közül Rakuk Málé héispátfalvi lakos a fején háttulról megszurta. Kozma törzserőmester sérülése, orvosi vélemény szerint, körülbelül 14 nap alatt gyógyul. A kivizsgálás megindult.

Az alkohol. A maktói 2. g. alog tanalosztályhoz vezényelt nemes Dobrózy Ferenc törzserőmester július hó 20-án 21 óra 30 percper Makón szolgálaton kívül leittasodott és az utcán rendetlenkedett. A vele szemben fellépő Benedek Géza főhadnagy parancsára a tartánya felé indult, majd körülbelül félkilométernyire út után, az őt óvatosságból járó főhadnagy szialalmazta és kardot rántva, szembeszállt vele. A főhadnagy figyelmeztetése a törzserőmestert még jobban felingerelte és kardjával több ízben Benedek főhad-

nagyra vágott, mincképpen következtében Benedek főhadnagy a bal felső karon tompa ütéstől Zármaszó sérülést. a jobb kéz csuklója körül pedig vágást szenvedett, amely részben az ereket is elmesztette. Benedek főhadnagy szolgálati pisztolyából támadójára egy eredménytelen lövést tett, mire a törzsőrmester a sötétben elmenekült. A makói őrs egyik járőre 23 óra 30 perc körül a laktanya közelében levő árokban fekvő, megtalálta és elfogta. Döbrözy törzsőrmester előzetes letartóztatásban van. Az orvos véleménye szerint cselekményét teljesen beszámíthatatlan részegségben követte el. Benedek főhadnagy a lakásán gyengélkedik. Állapota vérvesztéségre ellenére sem aggályos.

Alhadnagyi vizsga. Az 1935. évi alhadnagyi vizsgát, mely június 17—28-ig tartott, sikeresen letették: a székesfehérvári II. kerület állományából: Nagy Sándor III., Magyar István II., Szabó Ambrus, Toth Ferenc I., Horváth Mihály, Szabó József I., Lukács János I., Horváth László, Peltő Lajos, Kóvári József, Bende Mihály és Vida Lajos I. tthts-ek; a szombathelyi III. kerület állományából: Vitéz Böjte Péter, Szabó János V., Németh Antal, Németh István XV., Szabó Lajos III., Kóvári János, Temesvári (Tomor) Lajos, Szabó Imre II., Szigeti Bálint, Balogh József I., Horváth József IV., Bayolyi András II., Varga József III., Lázár Alajos, Muzslay Medárd, Kulnár János, Darabos János és Erdélyi József II. tthts-ek; a pécsi IV. kerület állományában: Illényi Béla, Kadarkeuti János, Szekeres Lajos, Poberi Lőrinc, Pintér Pál I., Szénási András, Becse Máté, Csabafi (Kacsán) András, Vágó Joachim, Gábrics Gyula, Mészáros Lukács, Majoros István és Haraszti István tthts-ek; a miskolci VII. kerület állományából: Csordás András, Lendvai János, Csérei József, Imre István, Szűcs Kálmán, Szalai János, Korösi Ferenc, Marsai István, Horváth Vince, Orbán József, Lantos János, Csibrán Miklós, Horváth György és Jók János tthts-ek.

Elűlt a puská. A szonoki őrs állományába tartozó Csomós József törzsőrmester és Nagy Sándor őrmesterből állott júli 15-én 4 óra 40 perckor egy lopás nyomozása alkalmával Timár László határbeli lakos gyanusítottat a bűnjel elrejtésének színhelyén bizalmi egyének jelenlétében arra utasította, hogy kikérdezése végett a szonoki rendőrkapitányságon jelenjék meg. A gyanusított kijelentette, hogy a felszólításnak nem fog eleget tenni. Csomós törzsőrmester ekkor a gyanusítottnak kijelentette előzetes céljából való őrizetbevételét, de mivel ekkor sem engedelmeskedett, a törzsőrmester a gyanusított elfogását jelentette ki és járótársának bilincselésre adott parancsot. A bilincseléshez Csomós törzsőrmester puskáját lökésez helyzetbe vette és ismételt. Ismétlés közbe az ütözög lecsapódott és a puská elűlt. A lövedék Timár gyanusított és a 10 méter távolságra álló szolgálati levak között süvített el. Sérülés nem történt. Az ügyben kivizsgálás indult.

Fegyverhasználat megvadult állat ellen. A fonyódi őrs állományába tartozó Bécsei István törzsőrmester, vasúti ügyeleti járőr július 20-án 15 óra 40 perckor a fonyódi vasút állomás közelében egy megvadult, szabadon futkoso ökrre pisztolyából egy eredménytelen lövést tett. Az ökr a lövés után Bálatalap irányába elfutott. A lövés senki életét vagy testi épségét sem veszélyeztette. Az ügyben kivizsgálás indult.

A miskolci vegyesdandár sportversenyének eredménye. A miskolci 7. honvédi vegyesdandár a közelmúltban tartotta meg 1935. évi sportversenyét, melyen a részvett csendőrtisztek és legénység a következő szép eredményeket érték el. **Tisztek versenyén:** Hadipuskás lövészetben Hernády Sándor szds. a 6. helyezést. Hadi pisztoly lövészetben Hernády Sándor szds. a 2., Zsidoegh Ferenc szds. 3. lett. Kisöböl pisztoly lövészetben Hernády Sándor szds. 2., Zsidoegh Ferenc szds. a 3. helyezést érte el. Kisöböl puskánál Zsidoegh Ferenc szds. az 5. lett. **Tennisversenyben:** Férfi egyes számban dr. Regézy-Nagy Lajos törzsörvos a 3., míg a férfi páros számban Matuska Péter hór. örgy-gyal az 1. helyet vívta ki magának. — **A legénység versenyén:** Hadipuskás lövészetben Nyilasi Béla csd. az 5., Solymosi András csd. a 7. Hadi-pisztoly lövészetben Solymosi András csd. a 2., Bakos János csd. a 4. a 100 méteres síkfutásban: Varga Alajos csd. a 3. és Kecskés Béla prbesd. a 4. a 800 méteres síkfutásban: Nyilasi Béla csd. az 1., Kerékgyártó József csd. a 3. és Hvára Károly László prbesd. a 7. lett. A 4 × 100 méteres stafétában győzött a miskolci VII. csendőrkörüljáró csapata (Szabó Béla, Póth Imre prbesd-k, Kerékgyártó József és Nyilasi Béla csd-k). A távolugrásban 1. lett Nyilasi Béla csd., 2. Bakos

János csd. és 3. Tari István csd. Magyarugrásban: 1. Nyilasi Béla csd., 2. Tari István csd. Súlydobásban: Szabó Ferenc csd. az 1., Szabó András prbesd. a 3. és Bakos János csd. az 5. Végül gránátdobásban Szabó Ferenc csd. a 2. helyezést érte el. Nagyon szép eredmények.

A csehek légicsendőrséget állítottak fel. A cseh belügyminisztérium a nemzetvédelmi és közmunkügyi minisztériumokkal egyetértésben július 1-ével külön légicsendőrséget állított fel, amely a csehországi Egerben, továbbá Reichenbergben, Königsgrätzben, a Troppau melletti Dolni Beusovában és Pozsonyban fog állomásozni. Az új légicsendőrség feladata az, hogy őrködjék a repülést szabályozó törvényes rendelkezéseknek és nemzetközi egyezményeknek úgy a bel-, mint a külföldi repülőgépek részéről való betartásán felelt és ezzel a Csehszág keretén belül lévő légi területen biztossítsa az állami rendelkezések tiszteletbentartását. Az engedetlen repülőgéppel szemben a légicsendőr gépfegyverét használja. A pozsonyi őrs a trianoni határ mentén teljesít szolgálatot.

Tájékoztató a csendőrségi nyugellátásról c. könyv megjelent. A könyvet lapunk folyó évi 7. számában részletesen ismertettük s mint értesülünk, annyi megrendelés érkezett, hogy mo t már nem sok példány kapható. Megrendelhető Kádár Gyula g. őrnagy úrnál (Budapest, I., Vár, Uri-utca 53. II. 14.), ára 4 P.

Abay Kálmán szds. tárgy- és számmutatója megjelent. A háború utáni években az állami igazgatás minden ágazatában egyre sűrűsödött a panasz a sok rendelet miatt, amelyek üvesztőjében mindig nehezebben lehet eligazodni. Mi sem panaszkodhatunk, hogy nem vagyunk bővében a rendeleteknek. Hálás téma volna ennek az általános jelenségnek az okával foglalkozni, de most nem ez a célunk. Csak megállapítjuk, hogy az okok között természetesen, elkerülhetetlenek is vannak. A megcsontított ország kényszerű átalakulása, egész állami életünk folyamatos átszervezése, de legfőképpen gazdasági helyzetünk állandó ingadozása sok olyan igazgatási kérdést vetett fel, amelyek végleges szabályozása még vagy nem időszertű, vagy pedig nem lehetséges: az ilyen kérdéseket másként, mint alkalmi intézkedésekkel, nem lehet rendezni. A túlsok rondelet mindig egy bizonyos fokú bizonytalanságnak, megállapodást kereső ingalagnésnek a jele a vezetésben, s ugyanezeket a jelenségeket okozza a végrehajtásban is: bizonytalanságot, tapogatást. Ezernyi rendeletnek még a tárgyát is lehetetlen tizenöt éven át fejbe tartani s ezért aztán az ügyködést valami általános határozatlanság jellemzi, mert aki egy kérdésre vonatkozó öt rendeletet megtalált, mindig nem bizonyos abban, hogy nincs-e egy hatodik vagy hetedik is, amiről nem tud s amit most mégis figyelmen kívül fog hagyni. A legtájékoztottabb ember fejében még akkor is egy nagy zűrzavar a legutolsó tizenöt esztendő anyaga, ha azzal foglalkozott; aki hos zabb-rövidebb ideig még különleges beosztásban is volt, ahol csak a maga szűkebb munkakörének az anyagával kellett foglalkoznia, annak e területen kívül kétszerez nehezségekkel kell megbirkóznia. Nem marad más hátra: neki kell fektüdni az írtatok, tárgymutatók, irattárak, feljegyzések, előjegyzések tömkelegének s keresni, kutatni kell, sokszor félórán, sokszor kettőn, három vagy egész délelőttön át.

Azaz, hogy csak kellett kerestél. Most már nem kell. Most csak fel kell írni Abay százados ur Tárgy- és Számmutatóját és másodpercek alatt megtalálja az ember, amit keres. Ugy van, ahogy leírjuk az utolsó tizenöt esztendő alatt, vagyis az 1920. január 1-től 1934. december 31-ig megjelent és a csendőrséget érintő összes rendeletek — számszerint 1726 — betűsorba szedett tárgyát, a számát, kibocsátóját, keltét. Két-három lapfordítással megtalálhatjuk ebben a mutatóban, so t még azt is, hogy a rendeletet ki kapta meg közvetlenül és valószínűleg kihez kellett azt közvetve megkapni. Egy rendelet három-négy címző alatt is szerepel; lehetetlen ró a nem találni. De ha valaki nem ismeri sem a rendelet tárgyát, sem a keltét, sem azt, hogy ki és mikor adta ki, az sem baj a száma után is másodpercek alatt rajta van az ember újra.

Alogy forgatjuk ezt a tárgy- és számmutatót, lassacskán rájövünk, hogy voltaképpen meglehetősen egyszerűen lehetetlen ez a rendelettömög. Mintha kor szakadt volna fel a szemünk elől; egyszerre világossá állíthatóvá válik előlünk az egész hatalmas anyag és ami a legfőbb: azzal a biztos érzéssel libatunk neki a legkönnyebbül úgy elintézésnek lá, hogy ellenre figyelmen kívül hagyás tizenöt

essendőre visszamenően nem történhetik, mert amire szükségünk van, pontosan hiánytalanul együtt találjuk a mutatóban.

Három teljes évig dolgozott Abay százados úr ezen a munkáján, amely, hogy milyen lélekölő, azt mindenki tudja, aki nem három évet, de csak egy délelőtti fordított rendeletet kutatására. Hálásak lehetünk Abay százados úrnak, hogy megzabadiott az ilyen gondoktól. Ezt a mutatót nem nélkülözheti senki, aki súlyt helyez arra, hogy munkája teljes és tökéletes legyen és megfeleljen a felsőbbség minden kívánalmának. Meggyőződéssel ajánljuk mindenki figyelmébe. A megrendeléseknek eddig még aránylag kevés száma miatt a mutató árát, sajnos, magasabban kellett megnevezni, de így is sokszorosan megéri. Valószínűleg azért rendelték meg eddig még mindössze néhány százán, mert az előfizetési felhívásból nem tudták a gyakorlati értékét felmérni. A testületnek és a szolgálatnak is nagyon nagy hasznára, egyénileg pedig minden parancsnoknak nagy segítségére és könnyebbé válhat, ha legalább ezután oda-kérülne minden asztalra. Néhány példány még rendelkezésre áll. Megrendelhető *Abay Kálmán százados úrnál* (Budapest, I. Bőszörményi-út 21.). Az altiszti példány ára 8 pengő 50 fillér, a tisztai példány (melynek toldaléka a tisztai parancsnokságokat érintő rendeleteket külön tartalmazza) 9 pengő 40 fillér, postaköltséggel együtt.

Petróczy István ny. ezredes: Légvédelmi Képes-Katé.
Sokat olvastunk és hallottunk arról, hogy a jövő háborújában a repülőbombák mindenütt eljutnak a így minden lakott hely egyik óráról a másikra harcra változhatik. A napilapok is sorozatosan írnak a kérdéstről, de nem mindig a legnagyobb szakértelemmel és tárgyilagossággal, hanem sokszor inkább csak a — szenzáció kedvéért. Érthető ilyen körülmények között, hogy a közvéleményben meglehetősen túlzott és elentétes felfogások alakultak ki. Az ijedősökben a színyogban is bomba-vetőt számolnak, a bátrabbak és a közömbösebbek pedig azt mondják, hogy ez az egész repülőfenyegetés túlzott dolog és távolról sem olyan veszedelem, mint ahogyan bangzik. Legfőbb ideje, hogy ebben a zűrzavarban végre felbukkant az első komoly tanulmány, amely népszerű módon és rendkívül jóslásként szemléltető eszközökkel bizonyítja, hogy ebben a kérdésben is a közép-utat kell járni: a repülőveszedelemet komolyan kell venni, viszont nem az a dolgunk, hogy megijedjünk, hanem hogy előkészüljünk a védekezésre, mert az mindig úgy volt és úgy is marad, hogy amit az egyik ember próbál, az ellen a másik ember tud védekezni, csak ismerni kell a módját, *Petróczy István ny. ezredes* könyve joggal kapta a „katé” jelzést, mert szakszerűen és mégis népiesen minden csemet tudnivalót megtalálunk benne, ami a légvédelem körébe esik. Csupa rajz az egész könyv s egy-egy képpel többet érkeztet és magyaráz, mint százok szövegekkel lehetné. A szerző régi repülőbizt és évek sora óta foglalkozik a polgári légvédelem kérdésével, a légvédelmi „katé” tehát a legilletékesebb toll alól került ki, amit az is bizonyít, hogy az Országos Légvédelmi Parancsnokság a könyvet kiválóan alkalmassá találta arra, hogy a polgári légvédelemről a nagyközönséget tájékoztassa. Különbös jelentőséget ad ennek a munkának az, hogy a légvédelmi törvény megalkotásának egyidejűleg kerül a nyilvánosság elé, mert igen alkalmas arra, hogy a polgári légvédelem helyes ismeretét köztudattá tegye s a légvédelem iránt az érdeklődést a legszélesebb néprétegekben is felkeltse. A légvédelmi törvény a csendőrségre is feladatokat ró s hogy erre a feladatára jól felkészüljön, abban nagy segítségünkre lehet a „Légvédelmi Képes-Katé”, azért ajánljuk azt a csendőrségi tagjainak a figyelmébe. Ára 2.50 P, megrendelhető: *Nadányi Imre földhírtokosnál*, Budapest, VIII. Rákóczi-tér 2. sz. III. 7.

Sólyomvári Mihály: Mint közlegény a vérmezőn. Végre igaz háborús írás. *Sólyomvári Mihály* a volt ca. és kir. 76. gyalogezred közlegénye volt a világháborúban és átélte, végigszenvedte mindazt, ami a magyar bakának gránátokból, fúradalmakból és nélkülözésekből a háborúban kijutott s tudjuk, hogy jutott neki bővebben. *Sólyomvári Mihály* közlegény annakidején jegyzeteket frogatott a nehéz évekről s most ezeket a jegyzeteket összerendezgetve, kialakult belőlk egy egész vaskos kötetnyi mondanivaló. Az egykori közlegény 280 eseménydús oldalán megírta a maga és bakatársai, bajtársai háborús regényét. Háborús regény megjelent több is, egyik-másik világhírré tett azért, de még a híresebből is hiányzott valami. Hiányzott belőlük az a tárgyilagos, egészséges egyszerűség, ami nélkül háborút leírni

nem lehet, a zöme pedig a háborús íróknak semmitérről, mert csak azt próbálják szavakkal leírni, hogyan süvített, robbant és sebesített a gránát, torz szóképekkel és valószínűtlen eszközökkel emelve ki mindentől és mindu talán csak a borzalmat.

Ezek a könyvek nem számolnak be arról, hogy a háborúban la megmaradt az ember embernek a maga mindennapos apró gondjaival, olykor örömeivel. Hogy odakint is volt hétfő, kedd, szerda és a többi néven-nevezett nap, a napoknak reggeltől estig és estétől reggelig megvolt a maguk emberi élete, amiben a gránátok között is a reggeli, ebéd, vacsora, ruha, posta, egy kis terefe és ezer más apróság éppen úgy megtalálta a magu helyét, mint itthon. A legtöbb háborús regényből hiányzik az, hogy a harctéri életet sem egyetlen végnélküli gránátüvítés, meg a nyomában járó reszkelés töltötte be, hanem ott is csak élte az ember a maga kis életét, abban különbözve az itthonitól, hogy több volt benne az esemény, sokszor emberfeletti erőt követelt a nélkülözés és hát — a halál odakint könnyebben talált rá az emberekre, mint idehaza. Egy külföldi író világhíres háborús regénye megpróbálkozott ugyan ezzel, de túlságosan rossz gyomorral fogott hozzá. Az ő szemével nézve a békeélet is csak pokol lehet, az ő szemével nézve minden sötét, keserű és aljas. Csajka-paszulyból és latrina-idillből lélektan nyakatekertségek sülnék ki nála, lefokozza és megfosztja a háborús katonát minden emberi magasabbrendű értéktől, mi alkalmassá tette arra, hogy mindent elbirjon, mindent elviseljen és mindent megtegyen, amit a hűség és becsület megkövetelt tőle. Már pedig ezek az erények és teljesítmények valóságok és magasan fölülte vannak a csajkaelméletnek. Ha ez az író igazán be tudott volna pillantani egy baka lelkébe, érzéselbe, egész háborúskatonamivoltába, nem úgy írta volna meg a regényét.

Azért tértünk ki erre így bővebben, mert könyvpályázatunk sorá a legtöbb pályázó olvasmányal között megtaláltuk *Remarque: „Nyugaton s helyzet változálan”* c. könyvét, amiről az előbb szóltunk. Ez a könyv nem a háborút, hanem azokat mártogatja szennyes vérbe, akik résztvettek a csatákban, evő-ivó és a gránától remegő baromná aljaitva így a katonát. Minden háborúviselt ember érzéssel és emlékek titlakoznak az ellen, hogy csak ennyi volt az, amit odakint átél és véghezvitt s ezért nem látja szívesen *Remarque* könyvét azok kezében, akik az ő könyvből próbálják megismerni, mi volt a háború. És ezért nem örültünk mi sem, hogy ez a rossz gyomorral írt, kiserítéses könyv eljutott a magyar csendőr kezébe is, aki ugyan keveset tehet erről, mert hiszen nem találta helyette — jobbat.

Most már azonban van. *Sólyomvári Mihály*, volt 76-os baka megírta azt a háborús regényt, ami csakugyan maga a háború: „*Mint közlegény a vérmezőn.*” Nem színez, nem szépít semmit, de nem is nagyképszerűsködi. Rövid mondatokban, egyszerű szavakkal írja le, ami történt. Ez az egyszerűsége magával ragadja az olvasó képzeletét s aki nem volt a háborúba, azt is úgy beleviszi az eseményekbe, mintha maga is átélte volna. Született elbeszélő tehetség a szerző, már a békebeli bakaidéjének az apróságait is úgy írja le, hogy nem lehet a könyvét letenni, a háború rohanó eseményelbe pedig úgy viszi bele az olvasót, hogy csak a könyv végén öbrel fel belőle. Minden sorában benne mozog az életrealó, minden helyzetet egyszerűen megoldó és talpraesett magyar baka. Öröm és élvezet olvasni, mert nincs benne semmi a háborút követő idegbeteg irodalmiságból.

Sólyomvári Mihály baka-bajtársunknak melegen megszöritjük most a kezét, hogy ilyen őszintén, egyszerűen, tehetőségen is igazán megírta a háborút s ezzel megoldotta azt a nagy feladatot, amivel pedig világhíres írók sem tudtak megbirkózni. Lehet ez a megállapításunk úgynevezett irodalmi szempontból túlzás, mi azonban ezzel nem törődünk, mert nem hiszünk el, hogy az igazat igazán és szépen csak divatos, világmárkás nevek tudják megírni, sőt lehet ez fordítva is: túlzás rajtuk az egyszerű — közlegény, mert hiszen ő tudja legjobban, mi hogyan történt a hogy közben — mit érzett, mit gondolt. *Sólyomvári Mihály* könyve becsülletes, igaz, élvezetes, szép és nagyon érdekes munka, melegen ajánljuk minden bajtársunk figyelmébe, mert egyaránt gyönyörűséget hoz annak, aki résztvett a háborúban és annak is, aki nem volt odakint, de valami tiszta fogalmat szeretne azért alkotni magának felőle. A könyvet a szerzőnél kell megrendelni (*Sólyomvári Mihály Műv. Altiszti Sopron, Honvéd-utca 17. sz.*) Ára fűzve 2 P, díszes vászonkötésben 3 P.

A Kísájlattenyésztők Lapja főleg a baromfi- galamb- házinyúltenyésztés tekintetében közöl hasznos ismereteket, de méhészettel, kertészettel is foglalkozik. Megjelenik kéthetenként. Előfizetés egész évre 6 P, félévre 3.50 P. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Arany János-utca 1. Csekk száma: 53.077.

Csendőrségi Közlöny 14. szám. Személyes ügyek: Miniszteri rendeletek. Odaitételezt a III. oszt. útszi szolgálati jel: dr. Endrődy Barnabás, Biró Kálmán és Arvay József szds.-oknak. Állandó nyugállományba helyezték: Miklós István szegedi V. kerületbeli, Dobos József debreceni VI. kerületbeli, vitéz Józsa József I. és Gyűjtő József miskolci VII. kerületbeli alhőgy.-ok, Török József, Ignác Mátyás, Gazsi János, Imreh Ferenc és Karap Ferenc budapesti I. kerületbeli thts.-ek, Molnár Márton székesfehérvári II. kerületbeli thts.. Czuka János szombathelyi III. kerületbeli thts., Vajda János II., Török László, Gombás József és Fodor Gábor pécsi IV. kerületbeli thts.-ek, Dvid József III. szegedi V. kerületbeli thts., Gyimóthi Pál debreceni VI. kerületbeli thts., Cs Szabó Mihály miskolci VII. kerületbeli thts. és Lévai Mátyás budapesti I. kerületbeli szv. thts. Várakozási illetményekkel szabadságoltattak: Agoston János miskolci VII. kerületbeli thts. és Gyönke Lajos székesfehérvári II. kerületbeli szv. thts. Névváltoztatások: Prettenhoffer Andor Ferenc, János szds. családi nevét „Lajtanóry”-ra, Prettenhoffer László, Ignác, József idgy. „Lajtanóry”-ra, Vadnák József prbcós. „Várhegyi”-re, Szodliczki András thts. „Szederkényi”-re, Bulintz Lajos prbcós. „Balázsfi”-re, Zakor Ferenc prbcós. „Zalarety”-re és Grudl József prbcós. „Gimesi”-re változtatta belügyminiszteri engedéllyel. — Szabályrendeletek. Szolgálati elfoglaltság esetére a csendőrségi ünnepély elhalasztására és újabb nap kijelölésére a belügyminiszter (VI/c. osztály) döntését kell kikérni. — A balatonmenti keszthelyi badacsonytomajai, akali- és balatonfüredi örsökön, továbbá a balatonlellei, balatonmáriafürdői, balatonakarattyai, tihanyi és révfülöpi ideiglenes fürdőkülönlteményeken a fürdőigyeleti szolgálat június 15-én kezdődött. — A sílóreki, balatonalmádi, balatonkenesei, füzögyártelpei és kápolnásnyéki örsökön a fürdőszolgálat megkezdődött. Balatonszabadi és Balatonalga fürdőtelepeken egy-egy négy főből álló fürdőkülönltemény lépett működésbe. Vasút, posta és távírdó helyben van. — A csendőrség elhelyezési kimutatásának helyesbítése. — Szolgálatba indult csendőrségi (járőr) által elviendő tárgyakat felsoroló „Attenkietés” helyesbítése. — Szvt helyesbítése. — Csúsz, helyesbítése. — Ügyvédek ellen a vagyoni természetű bűncselekmények miatt tett feljelentéseket haladék nélkül az illetékes kir. ügyészségnek kell megküldeni. — A Görgey-szobor alapgyűjtése befejezést nyert. Az adakozóknak áldozatkészségükért a honvédelmi miniszter úr Ö Nagyméltósága köszönetét fejezte ki. — A Vas megyébe bekeleztet Baltavár község végleges neve Bíraltavár. — Siklós József cső. 03.353. számú elvesztett személyazonosság igazolványát a szegedi V. kerületi parancsnokság, míg Dobi Károly volt örm. 202./gb. 1929. számú elvesztett leszerelési igazolványát a miskolci VII. kerületi parancsnokság érvény elenyítettte. — Augusztus 1-étől kezdve a gödöllői örkülönltemény-parancsnokság és az oda beosztottak hivatalos és magánpostáját Gödöllő, postafiók 35. az osztály, szárny és örság, valamint az oda beosztottak hivatalos és magánpostáját pedig Gödöllő, postafiók 47. címre kell küldeni.

Ki tud róla? Vas József, aki a háromszékmegyei Zágony községben született és a csendőrségnél szolgált, rendfokozata és címe közlésére kéri Balázs Sándor törzsrőmester (Pilismarót).

SZEMÉLYI HIREK.

Örsparancsnokká lénoveztetett: a szegedi V. kerület állományában: Telep Ferenc thts. a mezőberényi örsre.

Hűzasságot kötöttek: A székesfehérvári II. kerület állományában: Pogrinny József tőrm. Bor Erzsébettel, Aba községben; a pécsi IV. kerület állományában: Fülöp Mihály tőrm. Kultics Rozáliával Baján, Agoston József tőrm. Kóna Vilmaival Nemesbükön és Lakó Antal tőrm. Erdély Erzsébet Ibolykával Solton; a szegedi V. kerület állományában: Boér János thts. Kontra Pirovárci Magyarbáthegyesen; a debreceni VI. kerület állományában: Varga Demeter tőrm. Hajdu Rozáliával Egyeken; a miskolci VII. kerület állományában: Farkas István tőrm. Kovács E zsebtellel Hatvanban. Simon János tőrm. Berei Jolán Erzsébettel és Baráth István tőrm. Kis Irénnel Tiszafüreden.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkiktől fogadunk, de éizesét gép- vagy kéziratos habóbnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási stílusizolójának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja red a kézirat oldalára pros írónnal: „Szószertint közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábasan, trógéppel kettős sortávolságra, kézirattal pedig jól olvashatóan és nem túlszűrű sorokban írni. Olvashatatlan kéziratot nem fogadjunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszbeliyegegyel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői ízenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmasval csatlolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételek a szokásos újsátelelőj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket újsátelelőjben részessítjük, az tulajdonjogukat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni. A nyomdai korrekkturát mi végezzük, korrekkturálevonatot csak kivételre küldünk. Szerzőink különnyomataikat kszvellenül a Stádium-nyomda igazgatószádjától (Budapest, VI., Rózsau-utca 111.) szveskedjenek megrendelni, mielőtt elkészítjük. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői ízenetben; magánlevelet akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbeliyegegyel mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levelekre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy deklarációk külte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jelligtűl legcélszerűbb kisebb helység úcrát vagy útjegyül számot választani. Annak, aki jeligtűl nem jelöl meg, nevének kezdőbetűit és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdeklő kérdésekre nem szerkesztői ízenetben, hanem a „Csendőrségekizikon”-rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságtügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugdíjállományú tagjaitól fogadjunk el, másolt nem. A csendőrség tényleges és nyugdíjállományú legénységgyi egyénei az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetel csak legalább félévre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.343. számú postatakarékpenzátrá csekk-számlára befizetni. Szerkesztőlapot írunk naponta 8—14 óráig. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bözöbrményi-út 21. szám.”

Rendes út. Ha az örsparancsnok szolgálatban távol van, a kinevezett helyettes pedig szabadságon van, akkor az ezek után rangban következő helyettesíti az örsparancsnokot, ő a felelős a rend és fegyelem tekintetében is. A napi foglalkozás megtartása és ellenőrzése szintén kötelessége, ha csak az örsparancsnok mást nem rendelt. pl. hogy a napi foglalkozás oktatási részét ne tartsa meg. Legjobb az örsparancsnok részletes parancsát előre kikérni. Különböben rendes örsön szóba se jöhet a kérdés, amit a társai vitatnak, annyira természetes, hogy az örs parancsnokhelyettesítő nélkül nem maradhat. Ha mégis akádnak olyaak akinek nem izlik, hogy őnt, mint a parancsnok és a helyettes távollétében legidősebb a napi-rendszerű foglalkozás betartására törekszik, az katonai felfogás dolgában és csendőri gondolkodás terén is gyengén

áll. Természetesen érvényesíteni kell vele szemben a szabályzat rendelkezéseit. Ha, az sem használna, akkor jelentést kell tenni. De ismételnék, hogy ez csak elméletben felmerülő kérdés lehetett önökönél is, célszerűbb azonban, ha az ilyen nyilvánvalóan katonátlan és komolyfalan kérdéseket az elméletből is kihagyják. Ön különben derék öreg bajtárs lehet, levele higgadt és okos.

Kiss P. II., t.örm. Előfizetése ez év végén jár le. Cím-változását előjegyeztük.

66.666. Adler tábornok, Perovics György százados a nyilvántartásban nem fordul elő.

Tudakozólap. A tudakozólapokat azért kell a legújabb rendelkezés szerint négy példányban kiállítani, mert a priorításokat az összekötőtisztnek négy különböző helyen kell eszközölnie. Eddig úgy történt, hogy a beérkezett tudakozólapok adatait az összekötőtisztnél három példányban lemásolták. Ez időtartó volt, az ezáltal okozott késedelem miatt pedig sokszor csak nagyon nehezen lehetett a beérkezett összes tudakozólapokat aznap elintézni, már pedig az egész priorításnak a gyorsaság a legelső feltétele. A őrsnem okoz több munkát a négy példányban való leírás, mert úgyis indigóval történik. Célszerű a tudakozólapokat a nyomtatványszállító cégnek átírásra alkalmas vékony papíron rendelni, mert ha a papír túlvastag és az indigó egy kússé használ, akkor a negyedik példányt már alig lehet elolvasni. A mintához fűzött megjegyzés szerint a tudakozólapokat írónak kell kiállítani, ez a könnyebb átírás végett van, de természetes, hogy aki akarja, írhatja géppel is, sőt jobb is géppel írni, mert olvashatóbb.

A. J. szds., Sopron. A H. M. 8. osztálya csak írásban adja ki az adatokat. Választ még nem kaptunk, sürgősnél pedig nem lehet. Mihelyt megjön, a legrövidebb úton közöljük.

B. J. t.itt. A választ mai számunk „Katonai Ismeretek” rovatában adjuk meg.

Érem 1911. Bátyjától s ha él, anyjától is kérjen lemondó nyilatkozatot és őrskihallgatáson kérje az ügy felterjesztését. Atyja katonai iratát csatolja.

Nézet. A Szolgálati Szabályzat I. Rész 310. p. b) alpontja értelmében csak a 24 órát meghaladó tartózkodás esetén kell jelentkezni, amiből az következik, hogy 24 órai eltávozás keretében nem. Mivel olyan rendelkezés nincs, amely a kérdést ettől eltérően szabályozná, ezt kell irányadónak tekinteni, mi azonban mégis úgy gondoljuk, hogy ha az eltávozáson levőnek van ideje benézni az őrsaktanyába, azt jól teszi. Eppen eléggé szeretszótlan élünk mi csendőrök ahhoz, hogy a más őrsbeliekkel való találkozásra minden lehetőség alkalmat felhasználjunk, így az eltávozást is, ha csak futja az időből. Ez is olyan iratlan csendőr-törvény, amit öszlönösen meg kell éreznél és be is kell tartani, akármit mondanak egyébként az írott szabályok. Az 506. p.-ra való hivatkozás téves, az az őrsalkalmásokon megjelenő honvédekre vonatkozik.

Zsibé 77. Választ a felszókourovatban fogunk adni.
Oy. M. őrm., Madaras. 1. A Szut. 339. pont lábjegyzetében szereplő négy bűncselekmény előkövetője — az ezeken kívül más bűncselekményt nem követett el — nem vezéresélyes gonosztevő. Az utasításnak ezen a rendelkezésénem változtat az, hogy ez a négy bűncselekmény eddig a halálal.

életfogytig tartó vagy öt évet meghaladó szabadságvesztés büntetéssel büntetendő bűncselekmények közé a jegyzék-könyvcskékbe nem volt felvéve, most pedig a helyesbítés folytán fel van véve. Eredetileg azért maradtak ki, hogy a csendőrt ne zavarják, most azonban helyesebbnek látszott pótlóan még felvenni, mert az öt éven felüli bűncselekmények teljes felsorolására a csendőrnem nemcsak fegyverhasználat szempontjából, hanem egyéb okból (pl. elfogás a 312. pont 1. alpontja szerint) is szüksége lehet. 2. A 289. pont olyan esetre vonatkozik, amikor a járőr egy vagy több helységben hosszabb (több napra terjedő) nyomozást végez. Ilyenkor éjjel nem működhetik, mert a gyanúsítottat éjjel kihallgatással célszerűen kiférasztani nem szabad s a tanukat sem lehet arra kényszeríteni, hogy a csendőrnem éjjel álljanak rendelkezésére. Erre az esetre nem vonatkozik tehát a 287. pontnak az a megszerítése, hogy a nagypihenő hat óránál hosszabb nem lehet, mert ilyenkor a járőr 21 órától 7 óráig pihenhet, éppen azért kellett ezt a 289. pontban külön kimondani, mert kivétel. Az a gyakorlat, hogy a járőr nagypihenője ilyenkor sem lehet hosszabb hat óránál, helytelen. 3. Igaz, hogy az 539. pont értelmében az elővezetett egyén is fogoly, de a fogolyörzés szabályai reá csak annyiban vonatkoznak, amennyiben az utasítás más helyen ellentétes vagy kivételes rendelkezés nincsen. Miatan azonban világos ki van mondva, hogy megbilincselni csak elfogott egyént szabad, az elővezetett még az 539. pont 2. bekezdése esetében (a fogdahelyiségből éjjel való kikísérés alkalmával) sem szabad megbilincselni. Erre nincs is szükség, mert az elővezetett egyén többnyire csak kisebb súlyú bűncselekménnyel van terhelve, megszökése tehát nem olyan valószínű, mint az elfogotté. Egyébként az, hogy öt nem szabad megbilincselni, nem jelenti egyúttal azt is, hogy szökése esetén tehát a csendőr mentesül a felelősségtől. Dehogy is mentesül. Ügyetlen csendőr az, akitől csak a megbilincselte ember nem tud megszökni, a megbilincselte ellenben igen.

Cs. F. őrm., Lábod. Mindegy, hogy a hullát hol találták: az erdőben-e vagy szobában, azt mindenképpen be kell jelenteni, még pedig a Nyut. 9. mell. 30/a pont alapján. Nem azon van a hangsúly, hogy a hullát hol találták, hanem, hogy egyáltalán találtak hullát. A megjegyzés 1. pontja azt mondja, hogy a szakaszparancsoknak kivétel nélkül minden rendkívüli eseményről tudnia kell. Ha kétes, hogy valamit jelenteni kell-e neki vagy sem, inkább a bejelentés mellett kell dönteni.

88.888. Mivel 1934 január elseje előtt került nyugállományba, a polgári nyugdíjtörvény (1912. évi LXXV. t.-c.) hatálya alá tartozik s elhalálása esetén özvegye is e törvény alá fog tartozni. Nősüléséhez tehát engedély nem kell, mert ilyenre csak azoknak van szükségük, illetve nősülés engedélyt a nyugállományban csak azoknak adnak, akik 1934 január hó elseje után helyezték nyugállományba, vagyis, akik a katonai nyugdíjtörvény (1921:XXXII. t.-c.)

NEUBART SÁNDOR

órák és ékszerész.

Oklevéllel kitüntetett órásmester

SZÉKESFEHÉRVÁR, NÁDOR-U. 23.

Órák, ékszerok, ezüst- és alumínium évszámzóok és díszágyak, ingóórák nagy választékban, óra- és ékszerjavítások jótállás mellett. Ha jó és olcsó órára vagy ékszerre van szüksége, úgy kérjen portómentes választéksomagot. Aki rendelésénél a Csendőrségi Lapokra hivatkozik szigorúan szabott árámból 3% engedményt kap.

KÉRJE - KAPJA!

A most megjelenő foto optikai, rádió 144 oldalas árjegyzékét az alkalmi vételek listájával.

HATSCHKE és FARKAS SZAKÜZLETEI

Budapest, IV, Rácoly-körút 28, VI, Andrássy-út 31, VII, Rákóczi-út 80

hatálya alá tartoznak. A polgári nyugdíjtörvény (1912:LXV. t.-c.) 51. §. 3. bekezdésének 1. pontja szerint az a nő, akl nyugállományú egyénhez megy nőül, igényt tarthat özvegyi nyugdíjra akkor, ha házasságuk által a tényleges szolgálat alatt született gyermek törvényesítettett, vagy pedig akkor, ha férje: a nyugalomba helyezéskor időpontjában még nem volt hatvan éves, a beszámítható javadalmazással egyenlő összegű nyugdíjra igényt adó szolgálati idejét még nem töltötte be és a házasság megkötése után a tényleges szolgálatban újból alkalmaztatván, legalább még három évig szolgált. Az a körülmény, hogy a második feleségével 1934 január hó elseje után köt házasságot, teljesen közömbös, mert az a mérvadó, hogy mely nyugdíjtörvény hatálya alá tartozik. E tekintetben az Ön helyzete nem változik a második házasságkötés által, mivel tovább is megmarad a polgári nyugdíjtörvény hatálya alatt.

Vidék. Ha nem váltotta meg az özvegyi nyugdíját, azt tehát fenntartották számára, második férjével kötött házasságát pedig — akármelyik fél hibájából is — a bíróság jogerősen felbontotta vagy érvénytelenné nyilvánította, kérheti özvegyi nyugdíjának újból folyósítását, feltéve, hogy az egyéb törvényes feltételek még mindig megvannak. A kérvényhez csatolja az elválást igazoló jogerős bírósági végzést. Az özvegyi nyugdíj újbóli folyósítására a házasság felbontását vagy érvénytelenné nyilvánítását kimondó határozat jogerőre emelkedését követő hónap elsejétől van igénye. (1912:LXV. t.-c. 58. §. 5. bek.) Hasonló rendelkezést tartalmaz az 1921:XXXII. t.-c. — katonai nyugdíjtörvény — a honvéd és csendőr egyének özvegyeire nézve. A kérvényt ahhoz a hivatalhoz kell benyújtani, ahonnan annak idején az özvegyi nyugdíjat folyósították.

Gyimesi. A levelében tárgyalt rendelkezésnek az a célja, hogy ha pl. valakinek a vonata az utolsó szabadságos napot követő reggel éri meg az állomáshelyére, ezzel a vonattal is bevonulhason, mert így egy estét, esetleg egész délutánt is nyer a szabadságdobó. Az a fontos, amit a rendelkezés előír: a napirend szerinti foglalkozás kezdete kor jelentkezzék. Ez különben elég világos rendelkezés, nincs rajta vitaközlési való. 2. Blonyára hibásan jegyezték be a Szut. 182. p. 5. bekezdésébe a helyesbítést. Csak a 292., 293. és 295. pontok vonatkoznak a csendőrségre, a 294. pont tehát, amely az eltávozást tárgyalja, nem. Eltávozási engedélyt a Szut. 578. pontja alapján csak az őrsparancsnok ad, a többi parancsnokok, főnökök pedig szabadságot.

Igazság. Nézetünk szerint az a legigazságosabb, ha azt kapja vissza, amit befizetett. 77.777. 1. 14 év. 6 hónap és 1 nap. 2. Ott kell beszereznie a keresztleveleket és anyakönyvi kivonatokat, ahol az anyakönyvezés történt. Ezt senki más nem tudhatja, mint ön, vagy a család más tagja.

Vájk. 1. 2. Honnan tudjuk mi ezt megmondani, mikor sem önt, sem a minőségét soha sem láttuk? Adatgyűjtést, általános kérdéseken tájékoztatást szívesen vállalunk, de ilyen személyi kérdésekre lehetetlen hozzászólnunk és különben sem tennők, mert az ilyesmi az eljáráskor, meg az alárendelték ügye s ebbe senki másnak beleszólása nem lehet. Önnek is csak azt a tanácsot adhatjuk, hogy legyen szigorúbb önmagához és minden erejével igyekezzék kijavítani a minőségét. Más útja a boldogulásnak nincs. A járőrvezető tanfolyamba mindenképpen bekerül.

14.44. Az élmény-pályázatunkat már régen lezártuk, de pályázaton kívül is szívesen fogadunk ilyen írásokat s ha alkalmasak közöljük. 2. Nem értjük a dolgot. Nem annyira a portó kérdése, mint a késedelmes elküldés tünik fel. Mivel azonban nem írt részletesben az ügyről, további felvilágosítás helyett annyit mondhatunk, hogy ha károsultnak érzi magát, tegyen őrskiballgatáson jelentést. 3. Ott bizony le kell fektetni. 4. Az eredeti helyzetbe.

Felvilágosítás. 1. Igényjogosultsági igazolványosokat csak egyes állások betöltésénél részesítenek előnyben. Ezekre

a pályázati hirdetések a Budapesti Közlönyben szokták kihirdetni, onnan a Csendőrségi Közlöny is átvesszi, de a rendszerint rövid határidők miatt célszerűbb, ha az érdekeltek a községi előjárásong magat a Budapesti Közlönyt kísérik figyelemmel. Leveléből azt látjuk, hogy ön azt hiszi: minden polgári állásra igényjogosultsági igazolványok lehet vagy kell pályázni. Mint mondtuk, ez nem így van. Olyan állásokra, amelyek nincsenek erre a célra fenntartva, mindenki szabadon pályázhatik, akár volt katoná és csendőr, akár nem s itt már az a győz, aki szemfülesebb és a feltételeknek is jobban megfelel, mint a többi. Az ilyen lehetőségeket azuon magának az érdekeltnak kell felkutatnia. Ennek az a módja, hogy alkalomadtán érdeklődik azoknál a hivataloknál, vállalatoknál, ahol elhelyezkedni szeretne. Sajnos, olyan útbálgatást, hogy hol vannak üres állások, manapság senki sem tud csak úgy általánosságban adni. Úgy látjuk, azt hiszi, hogy a csendőrségtől hivatalból szolgáltatilag kerülhet be valamelyik polgári állásba, a főváros-hoz vagy másfelé. Erről szó sem lehet, a csendőrség ilyen elhelyezési tevékenységére nem vállalkozhatik, ez már mindenkinek igazán magánügye. Egyébként arravaló a Szut. 63. pontja, hogy az önéhez hasonló esetben a testületen belül kapjon megfelelő beosztást, aki a külső szolgálatra egészeleg kevésbé alkalmas. Alljon őrskiballgatásra. Az előjárók nem segíthetnek azon, aki haligat a baja feől.

R. L. csendőr. Lajosmizse. Olyan késve kaptuk az értesítést, hogy nem közölhetjük, de higgye el, jobb is ez így, mert a nyilvánosság a fájdalmat nem enyhíti, sőt a szőlőknek inkább újabb sebet okozott volna. Testvéri érzéseit nagyon szépen írta meg nekünk, azt is meg tudjuk érteni, amikor a testvér a testvéren nemcsak az öccsét, hanem a leghűségesebb és legmeghittebb barátját is elveszítette. Sorsuk érdekesen halad egymás mellett s bizony, nagyon szép lett volna, ha az apa együtt látja szabadságon a két csendőr-fiát. Keserves, súlyos csapás érte önököt, de ugyan-ez elért — másokat is. Most már öné a feladat, hogy legalább az egyik csendőr-fiú szerezzon az öregeknek minél több örömet. Kakastollas fiaira büszke édesapját részvétel tárvözöljük.

L. m. form. 1. Mi nem láttuk, nem olvastuk, de amint leírja, csak önök lehet igaza, bár az is lehet, hogy a vitatott ponton gépkocsik továbbbirtása történt s ebben az esetben bajtársai emlékeznék jól. 2. A volt cs. és kir. 88. gy. e. irattárát a kecskeméti népgondozó kirendeltség őrizi.

Remény. A Szut. 268. pontja értelmében csak a 2 főnél nagyobb járőr széttagozása esetén kell írásbeli meghagyást adni, ha tehát 2 fő járőrnek kell elkerülhetetlenül szétválnia, akkor a járőrvezető a járőrtársnak csak szóbeli parancsot ad. Azért van ez, mert kétfős járőr szétválása ritkábban és akkor is csak az elkerülhetetlenül szükséges rövid időre történik, s ilyenkor elég, ha a járőrvezető szóbeli parancsot ad, míg a nagyobb járőrökből kiváló kisebb járőrök már hosszabb ideig tartó, önálló feladatokat is kaphatnak, ilyenkor tehát szükség van a szolgálati lapot pótló külön félv papírra s azon adott írásbeli meghagyásra.

44.533. Második férje halotti anyakönyvi kivonata alapján kérheti a hadiözvegy nyugdíj újbóli folyósítását a honvédelmi miniszter úrtól. A kegydíj újbóli folyósítását is kérheti a Máv.-tól, követelni azonban nem lehet, mert alapja ennek egyébként is csak a méltányos jószándék. Meg lehet próbálni mendekettőt, egyik talán sikerül. A kérvényben írjanak le mindezt, amint a helyzet most áll. Ne keressenek törvényes alapokat, csak a tényeket írják le, de azokat világosan és részletesen.

N. N. és 79.531. Névtelen levélre nem adunk érdemleges választ.

Bagolyvár. Az ön szempontjából ez nem rokonság.

Hegedű, Harmónium, Tárogató, Szakszofon, Grammofon, Rádió

és az összes hangszerek legjobbát, csakis itt a magyar gyárban kaphatók. Csendőröknek részletre is!

MOGYORÓSSY HANGSZERGYÁRA

Budapest. VIII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen!

Özabályozó, lömíndeső csendőrségi sapkák olcsó áron, Egyenlőkék, csarkász. és levettelészórások szűcsárny gyári áron. 50 éve fennálló

KISS ZSIGMOND UTÓDA

sapkás óegnél

SZOLNOK, Gorove-u. 12. T. 876.

Kaposvár, Lapozza fel az 1933. évfolyamunk 625. oldalán közölt „Miskolc 33.026” jellegre adott válaszungkat.

Memóri. 1. Csekklapot küldöttünk. 2. Tanulmányozza át a folyó évi 6. sz. Cs. K.-nyel kiadott „Általános Határozmányokat”, ott minden megtalál, amit Hévízről és Balatonfüredről tudni akar.

Sz. L. ny. alhadnagy, Szolnok. Nem akarunk ezekkel a kérdésekkel foglalkozni, különben is kérdés, hogy amit most javással mit szólna volna ahhoz — a tényleges szolgálata alatt.

12.345. Nem kérheti, mert együttesen sincs meg a 6 évi szolgálati idő. A megszaktítás nem számít, de az említett időnek meg kell lennie.

90.428. 1. Minden nyugdíjból levonnak bizonyos százalékat. 2. Ha egy évig ottmarad, tehát ott telepedik meg, akkor megkapja a II. oszt. laktórt, ellenkező esetben csak a VI. osztályút. 3. Ebben az esetben a II. osztályút kapja. Az 1935. évi csendőrségi zsebkönyv 299. oldalán részletesebb adatokat talál.

Bendeguz. A 156.600./VI. b. 1925. sz. B. M. körrendelet szerint előfogat illetékes, ahol vasút nincs. Az előfogat-ügyről különben egy régebbi számunkban cikket is közöltünk. Az előfogat alatt természetesen fogatolt járóművet, magyarul: kocsiat kell érteni. Igaz, hogy újabban a községekben sem ritka a gépkocsi, de ez még nem ok és alap arra, hogy az előfogati intézkedéseket és kötelezettségeket a gépkocsira is vonatkoztassuk. Először is: ilyen rendelkezés nincsen, de nem is lehetne hozni, mert a legtöbb községben nincs gépkocsi és az üzemi költség is egészen más, mint az előfogatoknál. Ezért intézkedik a 23—1933 Cs. K.-ben kibírdett 108.813./VI. b. 1933. sz. B. M. körrendelet úgy, hogy gépkocsiköltséget csak a belügyminiszter ír engedélyezhet. Ha aztán mégis előfordul, hogy valamelyik község előfogat helyett gépkocsit bocsát rendelkezésre, ez a község ügye, ezért is csak a szokásos előfogati díj illetékes. Lehet, hogy a gépkocsitulajdonos is szívesen váltja így meg a közmunka-kötelezettségét, a mi szempontunkból azonban ez mindenképpen csak előzékenység lehet. Az ilyen udvariasság nagyon kedves dolog, de nem lehet követelést csinálni belőle sem ott, még kevésbé más községben. Az előjárásának teljesen igazsága volt, mikor a gépkocsiköltség helyett csak az előfogati díjat fedezte, mert a gépkocsit az ön kívánságára rendelte ki. Ha már egyébként is feszült a helyzet, legalább arra kell ügyelni, hogy vitás kérdésekben mindig a csendőrnek legyen igazsága leghelyesebb azonban, ha egyáltalában nincs vita. Egyes őrsparancsnok ennek is érti a módját, tehát önmaguk is meg kell találni, mert leveleiből egyébként azt látjuk, hogy inkább az előjárója iránti szolgálatkészségből származik ez a félreértés. Ez szép vonás, de vigyázzunk a másik oldal felé is.

Híntás. Visszamenőlegesen nem küldhetjük a példányokat, előfogatok.

G. J. szm., Dombóvár. Lapunk 1931. évi 11. számában közleményt talált erről a kérdésről, amely a hosszabbítás időtartamát nem tárgyalja, de nem is szükséges, mert mindenki annyit kér, mint amennyire szüksége van a mennyit a körülményekkel indokolni tud.

Iron. Választ a lezaklórovatban kap.

Putnoki őrs. A tudakozólap négy példányát az össze-kötészetbe kell beküldeni. Erre a módosításra azért volt szükség, mert az összekötőtisztnek több helyen, többféle

szempontból kell prioránln s ebből a célból a másolások túlságosan sok idejét vették igénybe, ami hovatovább a válaszadások gyorsaságának ment volna a rovására. L! „Tudakozólap” válaszungkat is.

Gusztai. A július 15-i számunkban hirdetett és a mai számunkban megismételt pályázatban a kezdő fényképezőket semmiféle különleges feltétellel nem kötöttük meg, így a fényképek mérete is lehet bármilyen.

E. F. Tornyó. A miskolci vegyes dandárparancsnokságnál teljesít szolgálatot.

K. P., Budapest. A nekünk bemutatott igazolvány igazolja, hogy a háború alatt állami szolgálatot teljesített, igényét bejelentheti. A honvédségnél a végsőnek jelzett határidő 1935 október 5. sz minden biznnyal vonatkozik a csendőrségre is.

Zéni Pál ny. törzsrőmester, Battyana. Levelet nem írunk. Kérdésére: A nyugdíjnovella értelmében minden illetményigény elvül egy éven belül, de máskülönbben is nyilvánvaló, hogy ha valaki olyan beteg, amiből bizonyosan látni lehet a szolgálatra alkalmatlanságát, annak nem lehet a szokásos betegszabadságokat igénybevennie, hanem azonnal felülvizsgálat alá kerül. Nyugodjék csak meg, annak idején nem tehetett mást, egyébként pedig örüljön annak, hogy helyrejtő! A 20 f. bélyegzet lapunk javára bevételeztük.

Kitűnő 20/152. Az ön ügyében igen nehéz lesz a szükség okmányok után nyomozni, mert a cskvármegyei levéltár anyagát a padlásra dobták s onnan kikeresni valamit szinte lehetetlen. De azért meg kell próbálni mindent. Először is írjon dr. Endes Miklós m. kir. közigazgatási bíró úrnak (Budapest, II. Zsigmond-utca 9), egyedül neki van Csik vármegyéből rengeteg okmánya, ezek rendezve is vannak és névmutatóval ellátva, hogy könnyen rá lehessen akadni bármely névre. Dr. Endes bíró úr maga is lelke geneológus s igen szívesen ad adatokat díjtalanul. Ha ez az úton eredményt nem ér el, írjon a „Csiki Néplap” szerkesztőségénél levő Domokos Pál Péter úrnak, Mercurea Ciucra (Romania!), aki e lap minden számában ír a csiki nemesekről. Adja neki tudtára, hogy nemességét akarja itt igazoltatni, nem tudná-e a családjára vonatkozó okmányokat beszerezni. A „Csiki Néplap”-ban állandóan hirdetik, hogy mely családokra vonatkozó okmányok szerezhethők meg. Domokos a hirdetésért és puhatolásért valamelyes összeget kérti fog. A „Csiki Néplap”-nak meg kell írnia, hogy édesapja, nagy-, szép- és úkapja, hol és mikor születtek, de azt ne közölje velünk, hogy a levéltártól milyen választ kapott. Részletesebben most már nem tárgyaljuk az ügyét, mert a sok érdeklődésre való tekintettel a nemességkutatás kérdéséről egyik közelebbi számunkban szakíró közleményét fogjuk közölni.

Bürocs. Levele szerint nem kétséges, hogy a baj szolgálatban keletkezett, a gazdasági hivatal azonban nem tehet egyelőre semmit, mert hiszen még csak most vizsgálják ki az ügyet. Most minden ennek az eredményétől és a felülvizsgáló bizottság döntésétől függ. Ha megállapítják, hogy a sérülés szolgálatban, a szolgálat sajátlagos volta folytán történt, akkor az ápolásból eredő költségeket a kincstár viseli, nyugdíjazás esetén pedig vagy sérülés pótdíjat, vagy teljes összegű nyugdíjat folyósítanak. Irodai szolgálatra való beosztását a Szat. 83. pontja alapján kérheti. Egyáltalában mind a kivizsgálás során, mind a felülvizsgáló bizottság előtt mindent adjon elő, amit ügye szempontjából fontosnak tart kérelmeit is szabádon előterjeszheti.

A magyar kir. csendőrtiszti és altiszti kar kipróbált, megbízható bevásárlási helye a

TRIBON RUHÁZATI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM

hol az összes egyenruházati, továbbá női-, férfi- és gyermekruházati cikkek és lakberendezési textilárúk a legnagyobb választékban kaphatók

Mérsékelt árak. — Megbízható minőség.
Pontos kiszolgálás. — Legkedvezőbb
fizetési feltételek.

TELEFON: 392-85, 312-97.

Kéziratok.

39.833. Az „Alkonyat”-tal alapjában ugyanazt mondják, amit a „Hajnal”-t már megmondott. Nem közelíthetjük. Legújabb verse nem Őti meg a mértéket, nekünk csak egészen kiforrott versekre van egy kis helyünk, kezdőkét csak inkább tarkításul közöljük itt-ott, — de nem mindig ugyanazét. Azt ajánljuk, hogy egyelőre ne is törje magát a közlés után. Félér, Dolgozzon minél többet — a főknak s közbe-közté külföldön mutatónak hozzánk is belőljük, de inkább csak becsúmolónak, mint közlési céllal. Ha aztán egyik-másik majd bevállik, úgyis közöljük. Onban hatalmas törekvés, akarat van, mi nem akarjuk azt gyengíteni, de minden tollat forgató embernek számolnia kell azzal, hogy csak évek során űt juthat el valahová, az igaz, tehetséget viszont agyonlúnt sem lehet, egyszer kibújik. Amint a tárcájáról ír, azt más mi is megmondottuk, de arra, hogy egyéni oktatást célból hosszú írásokat teljesen átírjunk, — egyelőre nincs időnk. Nagyon helyes, hogy biztatják és elősegítik, de legyen róla meggyőződve, hogy ez a szigorú kritika és fék is nagyon hasznos lesz. Most már beátja, hogy eddig írásai „kissé gyengék”, később be fogja látni, hogy ezek az írások egészen gyengék voltak. Szóval; tanuljon, dolgozzon, időközönként számoljon be nekünk, aztán meglátjuk, mire jutunk.

M. Gy., Kácalmna. Jó tréfás rímusok, bár minél több őrösn mulatónak egymás között illyesfélekkel, de a lap színvonalát nem lútk meg.

K. G. tiths, Budapest. Igaz, de hát ezzel mindenki tisztában van.

Káspeti és pestszenterzsélti tanulószályok. Sajnos, nem közelíthetjük, tördelés után érkezett.

1898. M. M. Ösrégi bakahistória, huzáros változatban sem lett érdekesebb.

1931. Egyke, 1898. M. M., Kezdő, Sz. M. törm., Jászladány, Ipolytság. Sorrendben közöljük.

Ikervár. Közöljük, Kéziratokat a papír egyik oldalára és felhasábosan írva kérünk.

V. A. ny. törm., Erdősokonya. Irja meg, melyik örskörletben, melyik községben történtek és milyen minőségben vett részt a nyomozásban. Így kiegészítve, szívesen közöljük, met jök, hasonlót ezután is elfogadunk.

Népszólások-kézmondások. Elég jök, de az idézeteinket inkább más gondolatkörökből vesszük. Így is közönjük azonban, hogy szabadságán is gondolt ránk.

M. I. tiths, Szombathely. Úgyes, jó munka volt, az ügyézi felfogás és maga a vizsgálati fogság is fedl az eljárást, de mert mégis csak van benne valami beugratásféle, tanulás-gos nyomozásként nem közelíthetjük. Más helyütt sorra kerül.

Pro libertate. Mesmondása, szökezelése nem rosszabb, mint a többi hasonló írásában, de most a történelmi háttérrel nem szerencsés késsel fogta meg. Ma már sok-mindent más szemmel látunk, ilyen élesen tehát ne vigyünk pellengérré őket. Nem közelíthetjük.

Út a börtönbe.

(15.)

(Dr. Jaeger János fejeletészeti lelkész, „Hinter Kerkermauern” című gyűjteményéből fordította Pinczés Zoltán örnagy).

Január elején elbocsátottak a gyengekedőből és bevonultam a zenélész. Az idegenlegió első ezredének zenekara akkoriban — a köztársasági gárda zenekarát kivéve — egész Franchország legjobb zenekara volt. Vezetője P., egy elzászi képviselő bátyja volt és ötvenkét emberből állott. Ebből harmincegy német, öt belga, három francia, két osztrák, egy-egy amerikai, svájci és öt külföldi francia. A németek kevés kivétellel mind katonaszökevények és természetesen hivatásos zenészek voltak, közöttük egy, aki már tizenkilencedik évét szolgálta. Klarinetet és brácsát játszott, lovott és minden hónapban 8—15 napot a fogdában töltött; így szolgálta le a tizenkilenc esztendőjét békességben. Legjobb barátja egy volt metzi dragonyostrombitás volt, akinek sikerült „szóid, józan és erkölcsös” életmódjával három év alatt 399 nap fenyítést összekuporgatnia. Nyolcadik évét szolgálta. A belgák között voltak a borhályaink, akik az ötnapi 25 centimes szoldjukból és figaról működésük eredményéből „lakarékoskodtak”. Az ivásnál mindig csak vendégek voltak, vendéglátójuk pedig mindig akadt. Az olaszok közül különösen kitűnt kettő, mint az elegancia nagymesterei. Az egyik, amikor részegen hazajött, kikereszte a ládjából az édesanyja képét s azt nézve keservesen zokogott, majd a legretentesebb káromkodások közepette elaludt. Az osztrákok közül az egyik ezredbosa volt a Deutschmeistereknél, nálunk kisdobos, de alkalmi szakács is, olyankor t. i. amikor macakát vagy éppen egy jó kövér viperát fogtak, vagy — ritkábban — amikor báránnyhoz jutottak. A spanyol ezrelt tiszt volt, oboát játszott és — mint az oboások általában — egy

Pollák Rezső „ALBA” cipőárubáza
Székesfehérvár
Bőr- és látk- stma rugóscipők, csizmák, női és gyermekcipők legelőbb bevezetését fordasa.
Kedvező ártétel feltételek. - Kérjén képe árjegyzéket.

Vásároljunk drogéria, gummi-, pipere- s fotólikkeket
ALBA drogériában
SZÉKESFEHÉRVÁR,
Nádor-u. 4. — Telefon: 277.

DORNER BÉLA ör- és egyer- ruhaszabóság
SZÉKESFEHÉRVÁR / KOSSUTH-U. 6.
A II. esendőrker. veszprémi oszt. parasz hiv. szállítója.
Alapítási év: 1838. — Tel: 237. — Ptp. ca. 26118.
Megbízható kivitel. Méltányos árak.

Fehéremű, kesztyű és az összes divatellkek nagy választékban. Állandóan új sportellkek dűn raktára
Schmidt Károlynál
Székesfehérvár, Kossuth-u. 5.
A cserkészbolt lerakata. Tel: 397.

Pontos óra = Pontos szolgálat
arany, ékszerrel, ezüst dísz tárgyakat, ezüst és prűna alkalmi eseményekhez megdíszható kíséletben a m. kir. esendőrség tagjainak árendemény mellett szállít
HETÉNYI JÓZSEF ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
Miskolc, Horib Miklós-lér 16. Kedvező ártelési feltételek.

A m. kir. esendőrség tagjai bizalommal vásárolhatuak mindennemű esendőrségi felszerelési cikket, fehérneműt, kertyűt stb.
HALMOS DIVATÁRUHÁZÁBAN
MISKOLC. Korona szálló mellett. Méltányos szabott árak.

NAGY ALBERT Rudolf lakónyával szemben.
EGYENRUHA ÉS ÚRISZABÓSA
Egyenruházati, felszerelési cikkek
A m. kir. esendőrség szállítója.
MISKOLC, LTÉSZNAGY KÁLMÁN-U. 1

kissé hőbortos volt. Aztán M., a zene mindenese. Másfélméteres természeténél fogva ő vitte a csörgőfát — liliputi kiadása a Poroszországban használatosnak —, menetelnél a fémcimbalmot verte, játszott mindenféle hangszereken, türethetően brácsázott és — ezért volt nekünk — nem ivott. Néhány nap múlva jóbarátokra találtam a nagydobosunkban — volt 66-os fohadnagy, J. Zsófiának, az trónónek a bátyja — és egy heidelbergiben, aki Munnhelmből szökött meg. Ők voltak a közvetlen társaságom egészen a legutolsó napig. A szökölt nem volt sok és nehéz sem, maradt az embernek ideje mindegyre. Az étkezés jó volt, a zsold gyalázatos.

A szüleimnek még Marseille-ből megírtam, hogy „állást kaptam” Algírban. A légióról nem írtam semmit, mert ezzel ügysem változtattam volna a dolgon, azt pedig fel sem tételeztem a szüleimről, hogy ebbe a helyzetembe beletrórdjének. Sidi-Bel-Abbesből újra írtam és ettől kezdve kaptam hazutól havonta 10 márkát. (Egy liter bor 20 centimes, egy csésze jó arab kávé 10 centimes volt.) Havonta egyszer étteremben „étkeztünk” fejenként 2 frankért; a bort és a kenyeret nem számították. Ez mindig ünnepnap volt számomra, mert ilyenkor újra embernek éreztem magamat.

Igy éltem hónapról-hónapra, már amennyire ezt a rabszolgaságot, amelyből kézzel-lábbal kifizélt vágytam, életnek lehet nevezni. A következő nyáron könyvtáros lettem és ugyanakkor véglegesítették a zenénél. P. úr, a karmester nagyon szeretett minket hármunkat; egyáltalán rokonszenvezett a németekkel. Nem mondom, voltak szép óráim is, hiszen egy ilyen nagy és elsőrangú zenekarban játszani már egymagában is élvezet, de azért állandóan a szökésen törtem a fejemet, jönléhet a kihirdetett hadtörvényeségi ítéletek — tizenöt-húszévi fegyházat szabtak ki szökés miatt — nagyon alkalmasak voltak minden szökésű bátorság lehelésére. Akinek esze volt, ha elfogták, inkább elkövetett még hozzá valami súlyos fülgelemsértést, akkor kapott legalább 12 golyót; jobb volt húszévi fegyházsnál.

Karácsonykor édesapám küldött háromszáz márkát és ruhát és azt írta, hogy utazzam minél hamarabb Marseille-n vagy Génua-n át Amerikába, mert a buffalói úr már ismételtelén sürgetett. Ha háromnegyed évvel ezelőtt kápolam a háromszáz márkát, jó lett volna. De most? Egyetlen szókési tervem sem biztatott sikerrel, csak úgy vaktában, „szerecsére” pedig nem vághattam neki. Egyelőre letétbe helyeztem a háromszáz márkámat és a ruháimat a törzskorcsmárk tulajdonosánál, egy spanyolnál, megittam minden délután az arab kávémat, etetáitam, kártyáztam és este kilenc órára hazabotorkáltam a laktanyába. Szégyenlem, de úgy volt: alig volt este, amikor ne lettem, jobban mondva lettünk volna holtrészek, igaz, hogy a nehéz borból egy liter is elég volt hozzá.

Nagypénteken is szomorúan gubbasztottam az arab kávéházban, amikor hozzám jött egy bajtársam és közölte, hogy a gyengélkedőből Weber vár engem. Webert egy évvel azelőtt büntetésből Ain-Sefra-ba — a Szahara északi határán az utolsó állomásra — helyezték és én egészen megfeledkeztem róla. Annál jobban meglepett, hogy most hírt kaptam felőle. Robantam a laktanyába. Örömteljes „Isten hozott!” után egy papírost nyomott a kezembe: „Dugd el!” Kérdőben néztem rá. Felelet helyett karóragadt: „Gyere, igyunk meg egy kávé”. Elhagyott mellékutcákon vezetett. Amikor senki sem volt körülöttünk, megkérdezte: „Van-e pénzed és ruhád?” Van, feleltem. „Jó. Akkor holnap reggel nyolc órakor mint leszerelt Weber Oranba utazol, ott jelentkezel a parancsnoknál és jelented, hogy ma délután a határ felől jövő vonatról Barbe du Thelát állomáson leszállottál, hogy Bel-Abbesből elhozd a polgári ruhádat. Az iratok között van egy levél is egy elszármáramersőmnek, akivel köz-

löm az átváltozásomat. Én még ma este Tuniszba utazom, ahol a bátyámnak gyógyszerháza van s ott majd a valódi nevemen fogok feltűnni. Egy polgári ruhát mindenesetre szerezned kell. Csomagolj csak bátran, ne riadj vissza semmitől. Meglátod, Isten segítségével sikerülni fog!”

A holmijaimat rendre a laktanyába csempésztem. Vászaltam egy faladát és amit fel nem vehettem, abban csomagoltam. De már itt volt az első nehézség. Szigorúan tilos volt a laktanyából csomagot kivinni. Mint a zene könyvtárosa, azért sokszor vittem nagy hangjegycsomagokat a karmester lakására vagy onnan a laktanyába, de az őrparancsnok kötélsa volt a kapunál azt is mindig megvizsgálni, igaz, hogy ritkán tette meg. Félreventam a mi bizalmas sarkunkba J.-t, a barátomat és elmondtam neki a dolgokat. Minden ékeszólásait összeszedte, hogy lebeszéljen az „öngyilkosságról”, de perazze hiába. Egy könnyű ruhát, inget, nyakkendő-t összehöngyöltöttem egy kis csomagba, azt J.-nek kellett kicsempésznie a laktanyából, a többi ruhámat, fehérneműmet, cipőmet stb. egy felvágott kincstári zaboszákbá gyömöszöltem. A ládámot vissza kellett hagynom, pedig sok értékes dolog volt benne, főképpen emléktárgyak.

Koromsőtét volt, amikor kiszököttünk a laktanyából. Az őrparancsnok éppen egy részeg légionistával bajlódott az órázóban, a sorompóót meg nem vette túlságosan lelkiismeretesen a dolgot; elég az hozzá, szerencsésen kifutottunk. A kisebbik csomagot Webernek adtam; még akartam neki adni ötven márkát is, de nem fogadott el csak annyit, amennyivel a jegyét Tuniszig meg tudta váltani és egy kalapot tudott venni magának. Rövid búcsúzkodás után elváltunk. Mál sem tudtam neki ezt a felejthetetlen, önzetlen bajtársalagságot megbábilni, aminek egyébként sohasem tudtam érthető okát adni. Hozzá még az igazi nevét is elfelejtettem. Csak adná az Isten, hogy még egyszer találkozam vele az életben!

A nagy csomagot odaadtam a korcsmárosnak azzal, hogy másnap reggel Webernek, aki szabadult és holnap utazik, kiviszem az állomásra. Le is számoltam vele és fennmaradt pénzemet átvettem. Ez este kivételesen józanon térünk vissza a laktanyába, de a szokásos részegséget színeltek. J. még mindig beszélt, hogy hagyjak fel az egész örültséggel, de amikor látta, hogy semmiképpen sem tud lebeszélni, könnyezve elbúcsúzott és megígérte, hogy mihelyt értesítést kap, hogy biztos helyre érkeztem, megküldi a negyven frankot, amivel tartozik.

Másnap reggel öt órakor ébredtem, hat órakor kivonulás. Mindjárt felkelés után szököttam a naposnak, hogy az este egy korcsmárkban részegen mindent összerőttem, kimegyek a kárt megfizetn, nehogy feljelentsenek. Ha az őrnester észrevenné, hogy hiányzom, jelentse, hogy a karmesterhez mentem. Erre ugyanis egyzsermindenkorra engedélyem volt. A korcsmáros még aludt. Egy közeli ház tornácán várakoztam egy óranyit, míg végre kinyílt a korcsma ajtaja. Bátorságyszerzés végett megittam egy konyakot, azután a hónom alá vettem a csomagot és elindultam. Az állomásra kimenni még korán volt, a városban pedig veszélyes volt mutatkoznom, ezért egy mellékapun át az arab külvárosba mentem, amely nagy kertekből és egy ehhez csatlakozó fergetelmesen piasszó faluból áll. A kertekben eltávolítottam a zubbonyomról a zenéjelvényt — piros alapon arannyal szegélyezett lyra — és úgy 3/8 óra tájban bementem egy spanyol korcsmába, amely a várostól messze fekvő vasútállomás bejáratával szemben volt. A korcsmában kávé és konyakot ittam s közben erősen figyeltem, mi van a pályaudvaron. Háromnegyed nyolckor egy kocsi kanyarodik a pályaudvar elé — P.-vel, a karmesterrel! Hogy az ördög vigye el: hát peraze, egy algéri zeneversenyre utazik, mint zsúritag. Uram segít!

Amint belépek a pályaudvarra, a karmesterem kocsin utánam szól: „Hova mész te?!”. „Fogd be a szádat, ill van öt frank és hallgass!” Bassigaluppi ezután csak az öt frankkal törődött, velem nem. Az előcsarnokban a karmester ott állott a jegypénztár előtt. Mielőtt eloldalognattam volna, észreveti és hozzám jött: „Mit keres maga itt?” (Tudniillik külön engedély nélkül légionistának nem szabad a pályaud-

Legolcsóbban vásárolhat a csendőr ágynevelő és fehérdemő anyagokat, kétsz. fehérszövet és minden egyéb ruházati cikket, káki és civilruhászöveteket a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett

MÜLLER J. csendőrségi cikkek
áruháztárában
Budapest, Dessewffy-u. 40. H. em. 12.

Nb. rendelésüket kéri Barba József, a Müller cég beltágya

KAUFMAN A. ES TARSAI Budapest, II, Margit-kr. L. 50

csendőrségi nyomtatvány és lelezereleési cikkek nagy raktára
Az összes nyomtatványaink árát lezárítottuk!

Minden lapja „A” alakú nyomtatvány új ára 10 IV 15 lile
Minden lapja „B” alakú nyomtatvány új ára 10 IV 30 lile

varra lépnie.) „Egy bajtársam, Weber, a gyengélkedőből ma szabadul s én segítettem neki a csomagját kihozni.” „Jól van, na” — felelte. Nem vette észre, hogy hiányzik a zenészejelvényem és eltűnt a váróterembe.

Odaléptem a pénztárhoz és a Weber igazolványával megváltottam a jegyemet Oranba. A vonat berobogott. A karmester az egyik első kocsiba szállott, én pedig a háta mögött az egyik utolsóba. Amint kinyitni a kocsiját, ott ül egy Bel-Abbesi rendőr, akit ismertem s aki mellett természetesen nem mentem el szó nélkül, hanem odalitem mellette. Kérdősködésemre megtudtam, hogy a két gyermeket, akik vele szemben ültek, Tlemcenből hozza és az oranai árva-házba viszi. Egyszerre csak azt kérdi, hogy lehet, hogy én utazom s hozzá még oldalfegyver és a zenészejelvényem nélkül. Ertetlenül néztem rá: Hogy jönnek én, Weber, az egészségügyi katonára a zenészejelvényhez? Én Ain-Sefraból jövök, a holmimért voltam, mert ketelt az öt esztendőm és Saint Jeanba utazom. Most jött a nagy ágyú; „De hiszen maga K., a zenész és allig szolgál még két esztendője!” Nevettem: „Egy, hát maga is?” Már Ain Sefraban hallottam, hogy van Bel Abbesben egy zenész, aki csudamód hasonlít reám. Mindig összetévesztenek. Maga azonban jobban ismerhetne engem, hiszen négy évet szolgáltam Bel Abbesben Martin törzsorvos úr alatt, Webernek hívják.” És tényleg, egyre több mindent fedezett fel rajtam, amiben mégis csak különböztem K.-tól, a zenésztől. Egy békeszivar végül eloszlatta az utolsó kételyt is, pláne, mikor még a mindegyre síró gyermekeket is sikerült elhallgaltatnom, mert az én rendőrim bizonyára nagyon jól tudott bánni egy részeg spanyollal az utcán, de a gyermekekkel nem bírt sehogysem.

Közeledtünk Barbe du Fielat állomáshoz, ahol át kellett szállanunk. Felajánlottam a rendőrnek, hogy a két gyermeket átviszem a másik vonatra, ha ő átvozza a csomagjaimat. Örömmel vállalta. Zubogott az eső, amikor befutottunk az állomásra. Hamar felfogtam a helyzetet: a kislányt a balkaromra vettem, hogy eltakarja az arcomat, ha a karmester meglátja, a kislányt jobbkezem fogtam és azután hopp... hopp... két sínáron keresztül már benn a űfém az oranai vonatban. A rendőrnek pénzt adtam, hogy vásároljon narancsot, bort, süteményt s már indultunk is. Mielőtt Orant elértek, megköszönte szépen a segítségemet, nevértünk még egyet azzal a bizonyos zenésszel való összetévesztésemért, azután kezétfogtunk és mint „jó franciák” szívélyesen elbucstunk.

Oranban igyekeztem elvetni elhagyni a pályaudvart, amikor egy öblös basszus utánamordult: „Légiousta! Allj!” Egy szakállas spahiatiszt volt, a pályaudvari őrség parancsnoka. A szívem majd kiugrott. „Hova megy?” „A Saint Jean erődbe. Itt vannak az igazolványaim.” „Önt a főrségre kell kísértetnem!” „De őrmester úr, én akkor lekésem a vonatot.” Végre azután belement, hogy az őrségnek egy embere bekelelje a Saint Jean erődbe, ahol jelentkeznem kellett.

Az ügyetlen tiszt természetesen nem volt ott; ki tenniszert volna a metresszévé, aki nélkül francia tisztet elképzelni sem lehet? Egy számvivő altiszt fogadott tébát. Hagytam először, hogy kiadja magából a szolgálati mérget, azután szerényen megjegyeztem, hogy azok a holmik, amiket Sidi Bel Abbesből magammal hoztam, az egész vagyonom, otthon egytan az állomáson, engedjen el, hogy elhozhassam. „Engem a menetlevele érdekel, nem a holmija” — felelte mérgesen. Már éppen el akartam távozni, hogy a szabadult legionisták átvonulójába menjek, amikor visszabívt az ajtóból: „Oh nem, barátom, maga majd csak a jövő szerdán utazik, addig bevonul szépen a fogdába, mert eltért az útránytól!” Tovább akartam kérlelni, de magamba fojtottam, amikor a pulykavörös arcát megláttam. Egy tizedes mindjárt lelért a fogdába. Eppen 12 óra volt. Az egész elvesztett életem elvonult a lelki szemem előtt. Mi lesz ennek a vége? Őt napig talán nem törőnek velem Bel Abbesben, mert őt napl távollét még nem szokásnak, hanem csak önkényű eltávozásnak számít, amiért hárminc napig egyez jár. De a karmester szerdán reggel már próbálni fog s ha jelentik a távolléteket, eszébe fog jutni, hogy a pályaudvaron találkoztunk, jelentést tesz és rögtön körfözteni fognak. És ha ez nem történne meg: Bel Abbesből minden szer-

dán jönnek leszerelők, azok egészen bizonyosan fellismernek és elárulnak. Itt csak egyetlenegy valaki segíthet! Valaki, akiről tulajdonképpen sohasem feledkeztem meg, de akivel való belső érintkezésre sohasem tudtam magamnak jót szakítani. Letérdepeltem és kiöntöttem Előtte az egész lelkemet, de minél tovább tettem, annál jobban megundorodtam önmagamtól. Akármilyen igazságos és kegyelmes is a jó Isten, vajjon meg tud-e még nekem bocsátani? Nem! Ezen-szer nem! Szinte kiabálva könyörgtem tőle irgalom, bocsánatot, kegyelmet, nem magam, hanem szülőim miatt...

Fordul a kulcs a zárban. A tizedes int, hogy legyek csendben, átadja az igazolványaimat és eltűnik. Mi ez? Tovább imádkoztam. Egyszer csak felharsan künn a vezényező: Leszerelt legionisták, sormozók! Aztán jön a névsorolvasás. Uram segíts! 'Mz... tizenkét... tizenöt... tizenöt nevet olvashattak már fel, amikor megfordul a zár az ajtón és a következő pillanatban már a csomagjaim előtt álltam, amelyek már ott feküdtek a szakasa balszárnyán, „Weber!” „Jelen!” Éppen, amikor az őrmester a nevetem „Ivasta és én feleltem rá, hogy: Jelen, a háta mögött a szobájában nagy dörömbölés támadt a egy macska kiugrott az ablakon. Hirtelen visszafordult, hogy mi történik a szobájában s így nem látta a hat elképpelt arcot, amely felém fordult, amikor a Weber névre jelentkeztem. „Jobbra át! Indulj!” Trapp... trapp... trapp... trapp... künn viltunk az erődből.

Soha az életem nem kértem többé, tesz-e vajjon a jó Isten ma is csodát? Tesz! Én tudom. Húsz perc múlva a kikötőben voltunk. De óh jaj: a hajóhídon egész rajvonat áll katonákból és rendőrökből. Belerogtam a térédembe, mert a menetlevelemben az állott, hogy 188 cm magas vagyok, holott 177 és fél voltam. Mint utolsó léptem a hajóhídra: senki sem tart vissza. Oh, a gazemberek — meg akarják várni, amíg azt hiszem, hogy túl vagyok a veszélyen és amikor már fölényesen mosolygok a sikere-men, akkor teszik majd vállamra a kezüket! De nem térték. Házad arabok és spanyolok narancsot, filgét, dohányt ordítottak s én igyekeztem a zürzavarban lehetőleg félrehúzódni, míg végre négy órak felhangzott a sípjel, a hidat bevonták, zörgöve kiemelkedett a borgony a vízből és a hajócsavarok elkezdtek dolgozni. (Folytatjuk.)

Ne kínlódjék lábaival

A Szent Rökus lábsósfürdő AZONAL SEGÍT!

A korai beköszöntött kánikulában a lábak olyanok, mintha kánikulában lennének. Száradnak, fáznak, égnek, dugadnak és izadnak. Azonai megkönnyebbülést okoz, ha egy látkony lábsósfürdő van, melyben először valódi SZENT RÖKUS LÁBSÓT feloldott. A lábfej-sok, fáradtság, ülomnéhez érés, a bekők duzzadásai bémulus gyorsan elmúlnak. A Rökus lábsósfürdő után a lábak mintha újfászlúlettek volna, kissébbek, rugalmasak és szepek lesznek. A nyilaló tyúkazemek, az öreg hütykék és hőrkeményedések annyira megpuhulnak, hogy már rátehető náhüll az egészséges bőrből kiemelkedők, annyira főkikétek, hogy többé újra nem képződnek, ha az elbirt sződon rendszeresen ápolják a lábukat.

Egy maréknyi valódi SZENT RÖKUS LÁBSÓVAL utáposan kikúrálja a lábait, megerősíti a tested munkára, turákra és sportokra. Egy kiadás csomag valódi SZENT RÖKUS LÁBSÓ 70 Allér. Szent Rökus Gyógyszertár, VII., Békéscsát-út 81.

ELŐLEGNÉLKÜLI BESZLEPTÉZÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL P 88-101

EBEDLŐSZÖNYEGEK P 21-101

Foteltágyak, pajtánok, vasbőtorok, fűtőszőnyegek, teherneművadások, ruházati cikkek

Lakberendező Vállalat

Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.

A u. kir. csendőrségi taglétszám ára gedmény!

Megfejtés.

A folyó évi 12 számunkban közölt „Ki tud megfelelni” című pályázatunk megfejtése a következő:

A feltevést szerint mind a rendes járó, mind az őrsparancsnok pihenő nélkül portyázik és községek leporiyázására sem vesz külön időt igénybe. Ha tehát nem tartanak pihenőt, akkor a találkozási pont kiszámításánál nem lehet a Szul. 6. mellékletének I., illetve V. időközszakátát változatlanul alapul venni, hanem abból le kell számítani a pihenőre szolgáló időt, amely a kiszabásban már benne van és annak egyharmadát képezi. Pályázóink legtöbbször azt a hibát követték el, hogy a 6. melléklet kiszabátát levonás nélkül vette figyelembe, már pedig, ha a járó azt teljea méri-

tékben portyázásra venné igénybe, nem maradna ideje pihenőre. Sokan figyelmen kívül hagyták, hogy 18 km.-en felül az időközszakat emelkedik és 16 km.-en felül is 30 percet vettek alapul. Voltak végül, akik azt hozták fel, hogy a járó nem portyázhatik úgy, hogy a tereptárgyaknál semmit se időzzék. Ezt mi sem mondtottuk, mert a portyázási időközszakában a tereptárgyaknál való időzésre és a kisebb ügykódésekre illetékes idő is benne van a feladat szerint csupán külön leporiyázási időt nem vett igénybe a járó (243. p. 1. bek.).

Mindenek figyelembevételével a két járó így portyázik:

Km	Rendes		Km	Rendes	
	Ellenőrző	Járőr		Ellenőrző	Járőr
1	10.20	14.10	11	13.30	15.50
2	10.40	14.20	12	14.00	16.00
3	11.00	14.30	13	14.20	16.10
4	11.20	14.40	14	14.40	16.20
5	11.40	14.50	15	15.00	16.30
6	12.00	15.00	16	15.20	16.40
7	12.20	15.10	17	16.00	16.50
8	12.40	15.20	18	16.40	17.00
9	13.00	15.30	18.5	17.00	17.05
10	13.20	15.40			

Vagyis az utánportyázó járó a rendes járórt körülbelül a 18.5 km.-nél 17 óra 5—10 perc között éri utól. A feladat szempontjából mellékes, hogy az őrsparancsnoknak, ha az ellenőrzendő járórral találkozott, be kell vonulnia. A legtöbb hibás megfejtés a találkozási a 16 km.-nél 18 órára számított (14.).

FEGYVEREK, LŐSZEREK, SPORTÁRUK
ZUBEK FEGYVER- ÉS SPORT-
 ÁRUHÁZÁBAN
 BUDAPEST, IV., MÚZEUM-KÖRÚT 29. SZ.
 ALAPÍTVA: 1871. ÁRJEJYZÉK INGYEN!

MAGYAR

GYÁRTMÁNY

Beérkezett összesen 74 megfejtés, amelyek közül azonban sokat — a fentebb említett hibák miatt — nem vehettünk figyelembe. Hívbátlan volt a következők megfejtése: *Béreczes János t.örn.* (Szajol), *Badó Gáspár t.örn.* (Józsa), *Bognár Mihály t.örn.* (Szécsény), *Bor Pál ny. t.itta.* (Hódmezővásárhely), *Gerzsonyi György t.örn.* v. (Szombathely), *Horváth Gyula III. t.örn.* (Zalaszenté), *Kispál János t.itta.* (Budapest), *U. Nagy József t.itta.* (Hajdúdorog), *Nagy Sándor t.örn.* (Valkó), *Pásztor Béla t.örn.* (Hajdúdorog), *Szabó Dénes t.örn.* (Perkáta), *Szöke Simon t.örn.* (Lengyeltől), *Tóth Ferenc I. t.örn.* (Körmend).

A kitüntet jutalmat Kispál János tiszthelyettes (Budapest) nyerte.

Abesszinia.

(Pályázat.)

Tele vannak az újságok olasz-abesszin háborús hírekkel. Tudjuk, hogy ez a szó: háború, minden rendű és rangú embert érdekel, az ilyen hírek eljutnak a legcsöttebb tanyavilágba is. Biztosan meg is kérdezik a csendőrt, — mást ugyan kit kérdezhethetnek meg? —, hogy csakugyan lesz-e háború, milyen ország az Abesszinia, merre, milyen messze van, milyen nép lakja és mi bajuk az olaszokkal? De azt is tudni akarja az érdeklődő, hogy mi köze ehhez a többi országnak, amiről az újságok annyit írnak. Ha két országnak baja van egymással, miért nem engedik őket össze s aztán lássuk ki az erősebb?

Eszünk ágában sincs a csendőrtől azt kívánni, hogy világpolitikai dolgokban olyan tájékozott legyen, mint a rádió külügyi nyegedőrája, de erről az olasz-abesszin és más, hasonlóan nagyjelentőségű kérdéscről mégis tudni kell valamit. Mégis csak jobb, ha a csendőre a kőszülő háborús hírek közepette valami magyarázatot adni tud a tanyai embernek, amitől az okosabb lesz. Amellett Olaszországgal jóbarátságban is vagyunk, azért is illik erről a mostani nagy problémájáról valamit tudni.

Erre hirdetünk most pályázatot. Mindenki annyit ír róla, amennyit tud. Magyarázhat kedvére. Ha vázlatot csinál, annál jobb.

Pályázatot csak a csendőrség legénységének egyéneltől fogadunk el. Határidő kivételosen rövidébb a szokottnál: augusztus 15., mert a legközelebbi számunkban már mi akarunk tájékoztatást adni erről a kérdésről. A legjobb pályázatot egy 20 köteles kis könyvtárral jutalmazzuk. Az eredményt a szeptember 1. számunkban fogjuk közölni.

A ezerkezélsért és kiadásért felelős:

MOHACSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

M. Kir. csendőrség tagjainak leghosszabb részleltetésrel

Élőszoba	Szalon	Ebédioszonyog	Fehérmű
Ebéd	Recsmír	Futók	és ágymű
Egyes	Fotók	Összeköltők	Vásznak
bátordarabok	Matrac	Szalonlakarók	Inganyag
stb.	Sodroy	Paplanok	Ruhaszövet
		stb.	stb.

Írjon nekünk és a legpontosabb árjegyzékkel szolgálunk Lakásberendező és Textil Vállalat, Liszt Ferenc-tér 5. T. 271-77

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1.

Telefon: 84-8-32, 84-8-31.

Mint a honvéd jélti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi (dolmány) 24 havi) sz. levonás mellett egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést.

Videki megbízottak